
Beköszönt

Jelen harmadik hírlevelünk különösen fontos információkat tartalmaz az OT-ről ezért kérjük, hogy mindenki figyelmesen olvassa el, és javasoljuk, hogy az OT-re is hozzák magukkal, mert ott már csak korlátozott számban fog rendelkezésre állni. A következő oldalon található tartalomjegyzék alapján már szinte minden információt rendelkezésre bocsátjuk a résztvevőknek, és még **mindig frissítjük az OT honlapunkat is, ahol néhány olyan anyag található, ami terjedelme miatt nem fért a hírlevelünkbe. Kérjük tehát azt is látogassák a friss információk érdekében.**

Viszont fontos az is, hogy ezt a hírlevelet, már csak azok kapják, akik regisztráltatták magukat, így „kivülre” nem jut információ, majd csak utólag, a jegyzőkönyvvel.

Sajnos, ígéretünktől eltérően – részben rajtunk kívül álló okok miatt – a hírlevél négy nap késéssel készült el, ami a kiélezett határidő miatt elég jelentős, szinte behozhatatlan kését idézett elő a tervezett munkaütemezésben. Ezért mindenkitől elnézést kérünk.

Bármilyen kérdéssel továbbra is várjuk megkereséseiket.

REGISZTRÁCIÓ RENDJE

Nagyon, nagyon fontos, hogy mindenki regisztráltassa magát a rendezvényünkre, ugyanis csak ez alapján tudjuk majd a rendezvény teljes ideje alatt keretek között tartani az OT szervezési feladatait. A korábbi évektől eltérően nem volt lehetőségünk jó előre kipostázni a befizetési csekkeket, amiért részben elnézést kérünk, részben viszont jelentős rugalmasságot vagyunk kénytelenek tenni. Tehát mindenkinek kiküldjük most a csekket, a hírlevéllel együtt. **Aki tudja, az kérjük, hogy fizesse be, hogy a saját regisztrációját gyorsítsa ezzel, és ne kelljen hosszú sorokban várakoznia. A feladóvényt, vagy a másolatát hozza magával, mert nem fog a postai úton banki átfutás megtörténni, az idő rövideje miatt, így nem tudjuk másképp ellenőrizni a befizetést.**

Aki valami miatt nem kap csekket, vagy nem tudja befizetni az idő rövideje miatt, vagy nem hozza magával, **annak a helyszínen kell befizetnie a részvételi díjat.** Aki nem egyenlíti ki a részvételi díjat, az sajnos nem vehet részt a rendezvényen, hiszen a szállás és étkezési költségeket fizetnünk kell.

Az is fontos, hogy a regisztráció ténye az fizetési (és morális) felelősséggel és kötelezettséggel jár, hiszen nekünk a lefoglalt szállást a rendezvény nagy létszáma miatt ki kell fizetnünk.

A regisztráció gyorsítására külön információt, számlázót, és regisztrációs pultot fogunk üzemeltetni, a szavazó cédulák kiadásával foglalkozó pult mellett. Igyekszünk mindent előkészíteni, kérjük, Önök is segítsék a rendezvény logisztikai részének gördülékeny lebonyolódását hozzáállásukkal.

Tartalomjegyzék

BEKÖSZÖNTŐ	1
REGISZTRÁCIÓ RENDJE	1
TARTALOMJEGYZÉK	2
SZAVAZÁS, BIZOTTSÁGOK, KERETEK, DELEGÁLHATÓ SZEMÉLYEK SZÁMA	3
RÉSZLETES PROGRAM	4
FONTOS INFORMÁCIÓK	7
DELEGÁLTJAINK BESZÁMOLÓI	11
HARASZTHY LÁSZLÓ Beszámoló az Országos Környezetvédelmi Tanácsban végzett tevékenységről	12
GYULAI IVÁN Beszámoló az OKT-ban szerzett tapasztalatokról	13
SCHMUCK ERZSÉBET: Beszámolója az OKT-ban, a Fenntartható Fejlődésért Bizottságban és a KAC közcélú „G” keretben végzett munkájáról	13
RITTENBACHER ÖDÖN Beszámoló az OKT-ban 2001-ben végzett munkámról	14
KISZEL VILMOS Beszámoló az Országos Környezetvédelmi Tanácsban a 2000/2002 időszakban végzett munkáról	15
SZILÁGYI LÁSZLÓ Beszámoló a KAC Tárcaközi Bizottságban végzett tevékenységről	16
PRIKSZ GÁBOR Beszámoló a KAC tárcaközi bizottságban való részvételről	17
LAJTMANN CSABA: Beszámoló a KAC közcélú „A” keretében végzett tevékenységről	18
RITTENBACHER ÖDÖN: Beszámoló a KAC Közcélú „A” - környezetvédelmi cél - bizottságban végzett munkáról	18
HARASZTHY LÁSZLÓ Beszámoló a KAC „B” védett természeti területek és értékek védelme, a biodiverzitás megőrzése című keretben 2001-ben végzett munkáról	19
SALLAI R. BENEDEK: Beszámoló a KAC közcélú „B” keret bizottságában szerzett tapasztalatokról	19
GYULAI IVÁN Beszámoló a „C” keretben szerzett tapasztalatokról	21
BELICZAY ERZSÉBET A 2002. évi Országos Találkozójára készült beszámoló a KAC „C” keret 2001. évi bírálóbizottsági tevékenységről	22
DR. ESTÓK BERTALAN Beszámoló a KAC „D” - informatikai - bizottsági ülésekről	23
BOJTOS FERENC Beszámoló a KAC „D” keretben végzett kurátori tevékenységről	23
LABANC GYÖRGYI, CSELŐSZKI TAMÁS Beszámoló a KAC „E” keret munkájáról	24
MESTER ZSOLT KAC közcélú „F” keret szakértői bizottság tagjának beszámolója	26
HAJTMAN ÁGNES Beszámoló az F-keretről	27
KISZEL VILMOS Beszámoló a KAC közhasznú „G” keret „stratégiai koordináció és EU csatlakozás” bizottságban a 2001/2002 időszakban végzett munkáról	27
LAJTMANN CSABA Beszámoló a KAC Termékdíj – Csomagolóanyag Bizottságban (CSKTTT) végzett tevékenységről	28
DR. KÓBOR JÓZSEF Beszámoló a KAC „H” keret Kutatás-Fejlesztés Bizottságban végzett munkáról	28
SZENDI GÁBOR A 2002. évi Országos Találkozójára készült beszámoló a KAC „H” keret 2001. évi bírálóbizottsági tevékenységről	29
FARKAS ISTVÁN Beszámoló az OT részére a Országos Területfejlesztési Tanácsban szerzett tapasztalatokról	29
KÖSZÖRŰS ZOLTÁN: Beszámoló a „Cédrus” Bizottsági tevékenységről	30
DEMETER ZOLTÁN: Beszámoló a Magyar Rádió Közalapítvány kuratóriumában, a 2001/2002-es évadban eddig végzett tevékenységről	34
TÖMÖRI LÁSZLÓ: Beszámoló a Magyar Rádió Közalapítvány kuratóriumában, a 2001/2002-es évadban végzett tevékenységről	35
SZILI ZSOLT ÁKOS Beszámoló a Magyar Televízió Közalapítvány Kuratóriumában a társadalmi kuratóriumok munkájáról, sorsolásokról	36
KELEMEN ZOLTÁN Kerékpáros Koordinációs Bizottság tevékenységi beszámolója	36
LUGOSI BEÁTA: Beszámoló a Termékdíj – Csomagolóanyag Bizottság 2001. évi munkájáról	36
GYULAI IVÁN, MÁRAY GÉZA, MÓRA VERONIKA, DR. VIDA GÁBOR Beszámoló a Géntechnológiai Eljárásokat Véleményező Bizottság 2001. évi tevékenységéről	37
GYULAI IVÁN Beszámoló a Géntechnológiai Engedélyeket Véleményező Bizottságban végzett munkáról	38
DR. MÁRAI GÉZA: Beszámoló Géntechnológiai Eljárásokat Véleményező Bizottság munkájáról	38
ÁLLÁSFOGLALÁS TERVEZETEK, SZEKCIÓ PROGRAM TERVEK	40
ENERGIA SZEKCIÓ	40
FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS, RIO+10 SZEKCIÓ	43
TISZA SZEKCIÓ	45
KÖRNYEZETVÉDELMI VÁROSI KÖRNYEZETBEN SZEKCIÓ	48
ÖNKORMÁNYZATI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGEK, KÖRNYEZETVÉDELMI TERVEK STB. SZEKCIÓ	48
GÉNPISZKA SZEKCIÓ	48
HULLADÉKOS SZEKCIÓ	50
EU SZEKCIÓ	50
ÁLTALÁNOS JAVASLATOK	50

Szavazás, bizottságok, keretek, delegálható személyek száma

A küldöttekről, a jelölőlista alapján, titkos szavazáson döntenek a szavazati joggal rendelkező szervezetek. A szavazók a szavazólap bemutatása után veszik át a jelölőlistát. Az átvételt a szavazatszámoló bizottság tagja jelzi a szavazólapon. Egy szavazó csak egy listát kaphat. A jelölőlista tartalmazza a jelöltek nevét, szervezetük nevét, a bizottságok neveit, valamint azt, hogy hány fő választható az adott bizottságba. A szavazóhelyiség bezárása után a szavazatszámoló bizottság összesíti a szavazatokat. A szavazás menetéről, a szavazatszámolásról és az eredményekről helyszíni jegyzőkönyv készül, amelyet a szavazatszámoló bizottság minden tagja aláírásával hitelesít.

Szavazati jog:

Az OT-n minden szavazóképes szervezetet egy szavazat (szavazólap) illet meg.

1.) Jogi személyiséggel bíró, bejegyzett szervezetek

- Azoknak a szervezeteknek, amelyek a tavalyi OT-n szavazati joggal rendelkeztek, elég a bírósági végzésük másolatát magukkal hozniuk. A mandátumvizsgáló bizottság azt ellenőrzi, hogy továbbra is megilleti-e a szavazati jog a szervezetet, illetve ki jogosult arra. Amennyiben a szervezetet nem a végzésben megadott személy képviseli, annak a szervezet képviselője által aláírt és lepecsételt meghatalmazást kell bemutatnia. (2. hírlevélben)
- Azoknak a szervezeteknek, amelyek a tavalyi OT-n nem vettek részt, vagy nem rendelkeztek még szavazati joggal, vagy új szervezetek, magukkal kell hozniuk a bírósági végzés másolatát, a szervezet alapszabályát és a kitöltött meghatalmazást. A mandátumvizsgáló bizottság a fentiekén kívül ellenőrzi még, mennyire hangsúlyosan jelenik meg az alapszabályban a környezet- illetve természetvédelmi tevékenység.

2.) Nem bejegyzett csoportok, szerveződések

- Nekik be kell mutatniuk két, szavazati joggal rendelkező, bejegyzett szervezet ajánlását. (minta a 2. hírlevélben) a mandátumvizsgáló bizottság ellenőrzi, hogy valós-e és rendelkezik-e szavazati joggal a két ajánló szervezet, valamint nézi a csoport vezetőjének kötelezettségvállaló nyilatkozatát.

A nyilatkozatokat értelemszerűen kell kitölteni, a regisztrációnál történt bejelentkezés után a fent leírt dokumentumok ellenében vehető át a szavazólap, a mandátumvizsgáló bizottságtól. A 2. hírlevélben található 1., 2. és 3. sz. minta fénymásolható.

Bizottságok, ahová delegáltat választunk:

OKT

- Országos Környezetvédelmi Tanács (7 fő)

KAC

- KAC „fejlesztési keret” – Tárcaközi Bizottság (3 fő) - többek emlékezete szerint Szili 2 évre van választva, tehát lehet, hogy csak egy fő, de a 2001-es jegyzőkönyv szerint mindenki 1 évre volt múlt évben választva, tehát 3 fő.

KAC közcélú keretek:

- A, - környezetvédelmi cél (1 fő, mert Lajtmann Csabát 2001-ben két évre választottuk)
- B, - természetvédelmi cél (1 fő, mert Haraszthy Lászlót 2001-ben két évre választottuk)
- C, - szakmapolitikai programok kidolgozása, előkészítése (1 fő, mert Beliczny Erzsébetet 2001-ben két évre választottuk)
- D, - környezetvédelmet szolgáló oktatási nevelési ismerterjesztési feladatok ellátása (2 fő mert új bizottság, hiszen az informatikai keret megszűnt)
- E, - stratégiai koordináció erősítése, az EU integráció elősegítése (1 fő, mert Schmuck Erzsébetet 2001-ben két évre választottuk)
- F, - környezetvédelmi és természetvédelmi társadalmi szervezetek és mozgalmak környezetvédelmi programjainak, kezdeményezéseinek támogatása (4 fő - 2 fő két év, 2 fő egy év, mert a jegyzőkönyv szerint Mester Zsoltot 2001-ben két évre választottuk – összesen tehát 5 fős a bizottságba delegálhatóak száma)
- G, - környezetvédelmi és természetvédelmi kommunikáció erősítése (1 fő, mert Cselószki Tamás 2001-ben két évre választottuk)
- H, - környezetvédelmi és természetvédelmi kutatás-fejlesztési feladatok (1 fő, mert Szendi Gábort 2001-ben két évre választottuk)
- Termékdíj – Csomagolóanyag Bizottság (2 fő)
- Termékdíj – Üzemanyag Bizottság – tudunkkal megszűnt, nem kell delegálni senkit
- Cédrus Bizottság (1fő)
- Génbizottság (4fő)
- Fenntartható fejlődés Tárcaközi Bizottság (2fő)
- Hungária TV Közalapítvány kuratórium (1fő)
- Magyar Rádió Kuratóriuma (1fő)
- Duna Televízió Kuratóriuma (1fő)
- Kerékpáros Koordinációs (Tárcaközi) Bizottság (1 fő)
- Országos Területfejlesztési Tanács (1 fő)

Részletes program

Szarvasi OT végleges programja

Csütörtök: előkészítő nap

(Ezen a napon elsősorban azokat fogadjuk, akik vagy messze-földről érkeznek, vagy pedig jobban van szabad idejük arra, hogy a térség kultúrtörténetei emlékeit megtekintsék, vagy jelentős előkészületet igényel jelenlétük (pl. nagyobb kiállítók, Zöld Pók stb. **Ezen a napon mozgalmi program nincs !**)

14,00 óra után fogadunk csak beérkezőket, regisztráció, szálláshely elfoglalása

14,00-19,00 óra között: érdeklődéstől függően a Szarvasi Arborétum megtekintése szakvezetéssel, a kutatóintézetek munkájának megismerése, üzemlátogatás illetve múzeumlátogatások, szárazmalom megtekintése stb.

19,00-20,00 óra: vacsora (*Brassói aprópecsenye, savanyúság*)

20,00-21,15 óra: diavetítéses előadás Körös-Maros Nemzeti Park természeti értékeiről, felépítéséről, esetleg beszélgetés a nemzeti park jelenlévő képviselőjével a park munkájáról, egy nemzeti park mindennapjairól

21,00 órától: kiplakátolás, standok kiépítése, stb. (*Zpok teaház, MME, Göncöl stand, Nimfea kuckó, stb.*)

21,00 órától: Beszélgetés a mozgalmról és az OT-ról egy közeli kiskocsmában, vagy akár egy teremben, ha lesz rá igény

Péntek: első szakmai nap

7,30 órától: ezen a napon érkezőknek regisztráció, szálláshelyek elfoglalása

7,30-8,30: reggeli (*svédasztal*)

8,30-11,00 óra: buszos **KIRÁNDULÁS** a dévaványai Tűzokrezervátumba a Körös-Maros Nemzeti Park segítségével, ott előadás, a telep munkájának megismerése. Emellett többek javaslatára eltekintünk más szakmai programtól. Indulás a főiskola elől busszal.

11,00-12,15 óra: **HIVATALOS MEGNYITÓ** a kormányzat és részvételével

Elfogadta meghívásunkat és köszöntőt mond házigazdaként:

– **Babák Mihály**, Szarvas Város Polgármestere, és országgyűlési képviselő

– **dr. Bukovinszky László** főigazgató

– **Tírják László**, a Körös-Maros Nemzeti Park igazgatója

valamint

– **Túri-Kovács Béla**, Környezetvédelmi Miniszter

a megnyitót levezeti: **Szabóné dr. Komlovszky Ildikó**, a Nimfea Természetvédelmi Egyesület elnöke. Asztalnál foglal még helyet meghívásunknak eleget téve **dr. Tardy János** és **dr. Erdey György** helyettes államtitkár urak, valamint **dr. Kemény Attila** államtitkár úr.

12,15-13,30 óra: ünnepi ebéd (*Körös parti aprólékleves, csemegesült, törtburgonya, párolt káposzta*)

13,30-15,30 óra: PLENÁRIS – **AZ ÁLLAMI SZERVEK ÉS A CIVILSZERVEZŐDÉSEK SZAKMAI EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI** (Felkért hozzászólók: **dr. Tardy János** és **dr. Erdey György**, **dr. Kemény Attila**, valamint **Haraszthy László**, **Lukács András** urak. A beszélgetést levezeti: **Kiszel Vilmos**). A felkért hozzászólók kérésünkre 10-10 percben mondják el gondolataikat az együttműködés jelenlegi gyakorlatáról és rendszeréről, azt követően kérdésekre válaszolnak. A kérdéseket írásban kell majd leadni, és a levezető szólítja fel a kérdezőt.

15,30-18,00 óra: PLENÁRIS – **A NAPI KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS A MOZGALOM KÉRDÉSEI** (eddig felmerült téma javaslatok:

– pl. KAC utalások – közös fellépés a késések ellen

– általános KAC ügyek, mennyi delegált kell stb.

– elhatárolódás a politikától, elsőként is a zöldnek nevezett pártoktól

- Dráva ügyi, Novo Vírje ügye továbbra is aktuális
- Szavazat számláló, ellenőrző Bizottság létrehozása
- Mozgalom támogatásával, együttműködésekkel kapcsolatos etikai kérdések
- Kizsel Vilmos szakmai javaslatainak megvitatása (olvasható a honlapunkon)
- Újak a mozgalomban (egy-két szervezetnek lesz lehetősége felszólalni olyan ügyben, ami az egész mozgalom szempontjából fontos lehet előzetes bejelentkezés alapján)

Levezető: **Móra Vera - Pernecky László**

18,00-19,15 óra: vacsora: (Milánói makaróni - vega: makaróni sajttal pl.)

19,15-21,00 óra: I. CSOPORTBESZÉLGETÉS

Felmerült lehetőségek az első csoportbeszélgetésekre:

- MTvSz megbeszélés (1 emelet 106-os terem)
- Tájésebzészet megbeszélés (1 emelet 107-os terem)
- Környezeti Tanácsadók (1I emelet 205-ös terem)
- Természetes életmód (1I emelet 206-ös terem)
- Nők és a környezet-egészségügy (Levezető: **dr. Farkas Ildikó**) - (1III emelet 3/4-es előadó)

21,00-22,30 óra: KÖTETLEN BESZÉLGETÉS a PLENÁRIS helyszínén meghívottunkkal, **Illés Zoltánnal**, a környezetvédelmi bizottság elnökével. A beszélgetés tárgya kötetlen, de már felmerült téma pl. a környezetvédelmi tárca esetleges jövőjéről érdeklődés. (Levezeti: **Schmuck Erzsébet**)

22,00-01,00 óra: KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ EST (néptánc tanulás, népzenei fellépők stb.)

Szombat: második szakmai nap

7,00 óra: dobkoncert, ill. rezesbanda koncert ébresztőként

7,30-8,30 óra: reggeli (svédasztal)

8,30-10,00 óra: I. SZEKCIÓPROGRAM

Eddig felmerült témák az első szekciók időpontjára:

- Hulladék (Levezetők Bödecs B. - Kalas Gy. - Szili) I. em. 106-os
- Természetvédelem (Levezetők: Fidlóczky J. - Haraszthy L.) - III. emelet III. előadó
- Környezetvédelem a városokban - közlekedés és urbanizáció (Levezetők: Lukács A., Beliczay E.) II. em. 205-os
- EU csatlakozás (Levezető Schmuck Erzsébet, felkért bevezetőt mond: Kizsel Vilmos) I. em. 107-es
- Globalizáció (Levezető: Fidirich Róbert) II. em. 206-os

10,00-11,30 óra: II. SZEKCIÓPROGRAM

Eddig felmerült témák a második szekciók időpontjára:

- Környezeti nevelés általában (Levezetők: Sumi-Ilos) II. em. 205-ös
- Fenntartható Fejlődés, Rio+10 szekció (Levezető: Gyulai Iván) I. em. 107-es
- Tisza (Levezetők: Pepe - Haraszthy L. - Hamar J.) - III. emelet III. előadó
- Génpiszka (Levezető: Móra Vera) II. em. 206-os
- Önkormányzati szakmai tevékenységek, környezetvédelmi tervek (Levezető: Kalas György) I. em. 106-os

11,30-13,00 óra: III. SZEKCIÓPROGRAM

Eddig felmerült témák a harmadik szekciók időpontjára:

- OT szabályzati javaslatok (Levezetők: Bárdos - Kizsel - Pepe) - a plenáris helyszínén
- Energia (Levezetők: Lajtmann Csaba, Vass Zoltán) I. em. 206-os
- Élővíz szekció (Levezető: Jánossy András) - III. emelet III. előadó
- Környezeti nevelés kicsiknek, iskolai környezetben (Labancz Gy. és Victor A.) II. em. 205-ös

13,00-14,30 óra: ebéd (Frankfurti leves, rántott szelet, zöldséges rizs, gyümölcs)

14,30-15,15 óra: PLENÁRIS - **A MOZGALMI DELEGÁLTAK BESZÁMOLÓINAK ELFOGADÁSA, KÉRDÉSEK** (Levezető: **Farkas István - Cselószki Tamás**)

15,15 óra: jelölési határidő a KAC közcélú bizottságokba stb. delegálható helyekre

15,15-16,00 óra: PLENÁRIS - **JELÖLTEK BEMUTAKOZÁSA** (Levezető: **Farkas István - Cselószki Tamás**)

16,00-18,00 óra: PLENÁRIS - **POLITIKAI FÓRUM** - a parlamenti pártok képviselőinek meghallgatása környezetvédelmi politikájukról (Levezető: **Láng István akadémikus**)

17,00 órától 19,15-ig: szavazó lapok kiosztása, szavazás lehetősége szavazó szobában

18,00-19,15 óra: vacsora (Bográcsban főtt marhapörkölt, tarhonya, savanyúság)

19,15-21,00 óra (vagy bármeddig érdeklődéstől függően): **PLENÁRIS – A mozgalom jelene és jövője**
(Felkért hozzászólók: **Foltányi Zsuzsa, Schmuck Erzsébet, Bárdos Ferenc** – Levezető: **Pernecky László**).

19,15 óra: 2003-es OT szervezési „pályázat” leadása (a „pályázat szó nem szó szerint értendő !)

19,00-20,00 óra: ökumenikus istentisztelet az evangélikus ótemplomban

21,00-22,00 óra: II. Csoportbeszélgetés

– Tisza Platform megbeszélés (I. em. 106-os)

– Határontúli szervezetek és hazaiak együttműködési lehetőségei (II em. 205-ös)

– Ökoetika (II em. 206-os) – vezeti: **dr. Náday Béla**

– Felsőoktatásban tevékenykedő „környészek” III. em. III. előadó – vezeti: **Priksz Gábor**

– Olimpia Magyarországon a környezetvédelem szemszögéből – vezeti: **Ujj Zoltán** (I. em. 107-es)

– Környezet-gyógyászat-életmód (Gervai Miklós napközbeni munkájáról beszélgetés inkább a két nap zárásaként fogható fel, ugyanis pénteken 14,30-17,30 között szombaton pedig 14,00-16,00 óra között várja vendégeit külön teremben (III. em. 3/4-es terem)

21,00-01,00 óra: közösségfejlesztő est, a **Talpalatnyi Zöld 100. adásának megünneplése** a szerkesztők meghívására az aulában

Vasárnap: befejezőnap

7,30-8,30 óra: reggeli (svédasztal)

8,30-9,00 óra: PLENÁRIS – A választás eredményeinek kihirdetése (Levezető: **Móra Vera – Pernecky László**)

9,00-11,00 óra: PLENÁRIS – A szekció állásfoglalások meghallgatása, elfogadása döntéshozás a 2003-as OT szervezéséről (Levezető: **Móra Vera – Pernecky László**)

11,00 óra: zárszó, az úticsomagok szétszátása

Hétfő: sajtótájékoztató

10,00 óra: Sajtótájékoztató az OT eredményeiről, Budapesten Kossuth Klub, Múzeum utca 7. sz. I. emelet.

(ÚJAK A MOZGALOMBAN – BEMUTAKOZÓ (A januárban megtartott hó végi egyeztetés ezt a napirendet kivette az OT hivatalos programjából főképp azért, hogy a poszterek, és kiállítások további fenntartását ösztönözze. Mindazonáltal

Jánossy András javaslatai az OT programjához:

Jánossy András javaslatai sajnos a végleges programot követően érkeztek meg, így nem tudtuk beépíteni a programba azokat. Azonban sok érdekes megfontolandó javaslatot tartalmaznak, amiért ajánljuk mindenki színes figyelmébe.

Febr. 17-én 9.00-9.30, ill. 9.30-10.00: (azaz a szekció-állásfoglalások megszavazását MEGELŐZŐEN!) 9.00- 9.30: végszavazás az OT-szabályzati reformról; 9.30-10.00: végszavazás a Jogalkotási Stratégiáról [II. rész.] Indokolás: Ezek a témákon belül PONTONKÉNTI szavazásra lesz szükség. A 16.30-17.00 (1-so napirendi pontjaként): 2003. évi KAC rendelet tervezete megírására bizottság megválasztása = célok, a megírás és egyeztetés menetéről: 15 perc; = tagok megválasztása: 15 perc. 17.00-17.15 (2-ik napirendi pontjaként): 2003. évi KAC-rendelet egyes kereteinek prioritásai. I. rész = döntés arról, h. a prioritásokat az OT alatt meghatározzuk. [II. rész a 16-án a 19.15-től kezdődő blokkban!!!] 17.15-17.30 (3-ik napirendi pontjaként): Közös Pénzkezelő Szervezet [KPSZ] létrehozásának kérdése = döntés a funkciókról és a létrehozás ütemezéséről [+ esetleg előkészítők felkérése/megválasztása] {Rövid ismertetés a Függelékben!} = [Jogosítványokról esetleg még az OT-Szabályzat sz.-ban is.] {Funkciókról 16-án esetleg a 19.15-től kezdődő blokkban is.} 17.30-17.45 (4-ik napirendi pontjaként): Új Vásárhelyi Terv ügye (Prixi, SRB, Jánossy, ?Molnár Géza, ...) = Döntés arról, h. a Tisza-szekció készítsen állásfoglalást. {Állásfoglalás-tervezetet külön küldök!} 17.45-18.00 (5-ik napirendi pontjaként): Drávai Vízlépcső ügye (Nimfea, Jánossy, STOK, WWF, ...) = Beszámoló. <A Természetvédelem szekció készítsen anyagot?> 9.00-9.20: NGO-irányelvek a Duna-vita további kezeléséhez. <9.20-9.30: Védett természeti területek visszavásárlása?> 2/C. 16-án 11.30-13.00: OT-Szabályzati reform szekció 11.30-12.00: OKT-tagok mandátumának és választásának reformja {Lásd Függelék 2. pont!} 12.00-12.20: jövődó KPSZ-funkciók és jogosítványok. 12.20-12.30: a KAC-prioritási döntéshozatal szabályzati vonatkozásai. 12.30-13.00: az OT-szekciók reformja. {Lásd (Általános javaslatok 4. pont!} 3. 16-án 19.15-21.00-01.00 (A mozgalom jelene és jövője) 19.15-20.30: Jogalkotási Stratégia: = Jogsab.-és program-alkotási, ill. -módosítási kezdeményezéseink a köv. 4 évre és tovább. 20.30-21.00: Közös taktika: = a Jogalkotási Stratégia érvényre juttatása; = egyéb sürgős közös akciók. A cél: Laza szövegelés helyett egy konstruktív stratégia elveinek, prioritásainak és gyakorlati jogi, ill. lobbizási-kampányolási feladatainak megvitatása. Ha elfogy a szavazóképesség, akkor a szavazások folytatása másnap. 4. Febr. 17-én 9.00-11.00 (Plenáris végszavazások) 9.00- 9.30: végszavazás az OT-szabályzati reformról; 9.30-10.00: végszavazás a Jogalkotási Stratégiáról [II. rész.]

FONTOS INFORMÁCIÓK

KÖZLEKEDÉS - BUSZ

BUSZ – SZARVAS AUTÓBUSZ ÁLLOMÁSRÓL INDUL

BATTONYÁRA: (X)15.20 (e)21.40
BÉKÉSCSABÁRA: (X)4.50 (X)5.25 (X)5.45 (X)6.10 (+)6.20 (X)6.30 (+)7.10 (X)7.20 (X)7.50 (X)8.35 (X)9.15 (+)9.20 9.35 (X)11.00 (+)11.50 (X)12.00 (X)14.00 (X)14.35 14.55 16.30 (%)16.40 (p)17.05 (v)17.20 17.25 (d)(+)18.00 (X)18.50 20.10 (v)20.35
BÉKÉSSZENTANDRÁSRA: (X)4.45 (X)4.55 4.50 (X)5.00 (X)5.15 (+)5.20 (X)5.40 (X)5.55 (X)6.15 (X)6.20 (X)6.25 6.40 (X)7.15 7.35 (X)7.50 8.10 (+)8.30 (h)9.00 (X)9.09 (%)10.00 (X)10.05 10.25 (p)10.40 11.15 (X)12.50 (X)13.15 13.24 (+)13.40 (X)14.00 (X)14.35 14.55 (X)15.10 (X)15.20 (i)15.40 (%)15.40 (O)15.45 (t)15.48 (p)(e)15.55 (X)16.00 (%)16.10 (v)16.30 16.45 (X)18.00 (+)18.04 (X)18.40 (+)19.20 20.24 (X)21.04 22.30
BUDAPESTRE: 4.50 (X)5.40 6.40 7.35 (q)9.00 (p)10.40 (X)14.35 14.55 (+)16.10
CSABACSÚD
Ságvári u.-hoz: (X)5.15 (X)6.45 (t)(m)7.35 (X)10.00 (X)12.35 (X)14.30 (i)(m)15.30 (t)15.30 (X)16.30 (X)22.30
ÁG.-bej. úthoz: (X)5.45 6.55 (i)7.20 (X)9.05 10.00 12.25 (X)13.30 (i)14.00 (X)15.20 17.05 (p)17.10 (X)17.30
DEBRECENBE: 6.10 7.50
DÉVAVÁNYÁRA: 6.10 (v)18.05
GYOMAENDRŐD
kültúrházhoz: 6.10 7.50 (+)8.00 (+)8.10 8.35 (n)9.30 (X)11.00 (X)12.15 (O)13.05 (X)13.40 14.40 (p)15.35 15.50 (X)16.15 17.20 (v)18.05 (T)19.05
aut.vt.-hez: 6.10 (+)8.00 (X)8.10 (X)11.00 (O)13.05 (X)13.40 14.40 (X)16.15 17.20 (v)18.05 (T)19.05
GYULÁRA: (X)6.10 (X)6.30 (X)6.50 (+)7.10 (X)7.50 (X)8.35 (+)9.20 9.35 (X)11.00 (%)16.30
HUNYÁRA: (X)5.00 (X)14.10 16.20
KECSKEMÉTRE: 4.50 (X)5.40 6.40 7.35 8.10 (h)9.00 (q)9.00 (X)10.05 (X)13.15 (+)13.40 (X)14.35 14.55 (p)(e)15.55 (X)16.00 (%)16.10 16.45
KÉTSOPRONYBA: (+)7.10 (X)7.20 (X)9.15 (+)11.50 (X)12.00 16.30 (X)18.50 20.10
KISÚJSZÁLLÁSRA: 7.50 8.35 (n)9.30 (p)15.35 15.50
KOMÁDIBA: (T)19.05
KONDOROS
Kardoson át: (X)4.50 (X)5.25 (X)5.45 (X)6.05 (X)6.10 (+)6.20 (X)6.30 (X)6.50 (+)7.10 (X)7.20 (X)7.50 (X)8.35 (X)9.15 (+)9.20 9.35 (X)11.00 (+)11.50 (X)12.00 (X)12.35 (X)14.00 (X)14.35 14.55 (X)15.00 16.30 (%)16.40 (p)17.05 (v)17.20 17.25 (+)18.00 (X)18.50 20.10 (v)20.35 (X)22.30
Örménykúton át: (X)5.00 16.20
KUNSZENTMÁRTONBA: 4.50 (X)5.40 (X)6.15 6.40 7.35 8.10 (h)9.00 (%)10.00 (X)10.05 11.15 (X)13.15 (+)13.40 (X)14.00 (X)14.35 (X)15.20 (%)15.40 (O)15.45 (p)(e)15.55 (X)16.00 (%)16.10 16.45
MEZŐTÚRRÁ: 7.50 8.35 (n)9.30 (X)12.15 (p)15.35 15.50
MISKOLCRA: 8.35 15.50

OROSHÁZÁRA: (X)5.45 6.55 (X)9.05 10.00 12.25 (X)13.30 (X)15.20 17.05 (p)17.10 (X)17.30 (e)21.40
ÖRMÉNYKÚTRA: (X)5.00 (i)6.25 (+)6.45 (X)7.20 (kp)10.00 (+)11.50 (X)14.10 16.20

ÖRMÉNYKÚT

Felszab. Tsz.-hez: (X)5.00 (kp)10.00 (X)14.10 16.20
SZEGEDRE: (X)5.45 6.55 10.15 (n)18.05 (p)18.55 20.10
SZENTESRE: 6.20 10.15 (n)18.05 (p)18.55 20.10
SZOLNOKRA: (X)6.15 (+)10.00
TISZAFÜREDRE: 8.35 (n)9.30 15.50

BUSZ – SZARVAS AUTÓBUSZ ÁLLOMÁSRA INDUL

BATTONYÁRÓL: (X)3.50 (e)13.10
BÉKÉSCSABÁRÓL: (X)5.15 5.45 7.00 (X)8.00 (@)9.00 (p)9.45 (+)10.00 (X)10.30 (X)11.45 (O)12.00 (X)12.10 (+)12.35 13.00 (X)13.35 13.55 (X)14.15 14.30 (X)15.50 16.30 (X)18.30 (v)18.30 (%)19.00 (X)20.20
BÉKÉSSZENTANDRÁSÓL: (X)5.12 (X)5.30 (X)5.40 (X)5.50 (X)5.57 (+)6.02 (X)6.12 (X)6.42 (X)7.00 (h)7.23 7.26 (X)7.37 (X)8.07 (X)8.15 (O)8.57 (%)9.02 (+)9.03 9.22 (X)9.27 9.48 10.42 (X)11.53 12.51 (X)13.07 (X)13.35 (H)13.42 (+)13.42 (p)(e)14.08 (X)14.22 14.44 (X)14.57 (X)15.41 (X)15.55 (i)16.02 (t)16.12 (X)16.20 (%)16.27 16.49 (p)16.58 (O)16.59 (%)17.02 (v)17.07 (u)17.11 17.18 (+)18.32 (X)18.37 (X)19.02 19.23 (+)19.52 (v)20.29 (X)20.42 (+)21.02 (X)21.22 (e)21.30 (+)22.47
BUDAPESTRŐL: 6.20 6.45 (X)12.15 (e)12.15 13.40 14.05 (T)16.15 (e)19.00
CSABACSÚD
Ságvári u.-tól: (X)5.08 (X)5.35 (X)6.30 (X)7.00 (i)7.08 (m)(X)7.50 (X)10.20 (X)13.20 (X)14.47 (t)15.50 (X)16.50
ÁG.-bej. úttól: (X)5.21 7.08 (X)9.44 (+)11.44 (X)13.04 (X)14.04 (i)14.15 (X)15.01 (%)15.39 (i)16.00 17.02 (X)19.14 (v)21.19
DEBRECENBŐL: 5.15 13.35
DÉVAVÁNYÁRÓL: (v)17.15 17.40
GYOMAENDRŐD
kültúrházról: (X)5.15 6.20 (X)6.40 7.15 (q)8.28 (X)9.15 9.40 (X)12.05 (O)12.45 (X)13.25 (X)15.18 15.45 16.12 (n)17.30 (v)17.40 18.15 (p)18.20 19.45
Aut.vt.-tól: (X)5.05 6.05 (X)6.25 7.00 (q)8.21 (X)9.00 (X)11.50 (O)12.30 (X)13.10 15.30 (v)17.30 18.00
GYULÁRÓL: (X)11.15 (X)11.40 (+)12.10 (X)13.05 13.25 (%)18.30
HUNYÁRÓL: (+)5.58 (X)14.50 17.53
KECSKEMÉTRŐL: 5.45 (h)5.50 (X)6.30 (+)7.20 7.50 8.10 (X)10.10 (X)12.00 (p)(e)12.30 13.05 (X)13.40 (e)13.40 15.10 (p)15.25 15.45 17.40 (v)19.10 (e)20.25
KÉTSOPRONYBÓL: (+)10.25 (X)10.55 (O)12.25 13.25 (O)14.53 (t)14.54 (t)16.15 (+)16.55 (X)18.55 (%)19.25 (X)20.45
KISÚJSZÁLLÁSÓL: 8.35 15.14 (n)16.25 (p)17.15 18.34
KOMÁDIBÓL: (q)7.00
KONDOROS
Kardoson át: (X)4.50 (X)5.45 6.16 (X)7.05 7.35 (X)8.35 (%)9.30 (X)9.35 (p)10.16 (+)10.45 (X)11.15 (X)12.25 (X)12.39 (O)12.45 (+)13.04 (X)13.05 (X)13.30 13.45 (X)14.10 14.25 (X)14.45 (i)15.05 (%)15.05 (O)15.10 (t)15.13 (i)16.25 (t)16.35 (X)17.05 (+)17.15 (v)19.05 (X)19.15 (%)19.45 (X)21.05
Örménykúton át: 5.40 17.35

KUNSZENTMÁRTONBÓL: (h)7.00 7.02 (x)7.49 (+)8.35
9.20 (x)11.25 12.20 (x)13.08 (p)(e)13.40 (X)13.55 14.17
(X)14.36 (e)14.36 (x)15.10 (x)15.55 (%)16.00 16.23
(O)16.30 (p)16.32 (%)16.40 16.52 18.57 (v)20.05
MEZŐTÚRRÓL: 9.20 (x)14.50 15.49 (n)17.05 (p)17.55
19.20

MISKOLCZRÓL: 5.30 15.30

OROSHÁZÁRÓL: (X)4.41 6.30 (x)9.00 (+)11.00 (x)12.20
(X)13.30 (e)14.00 (x)14.15 (%)15.05 16.25 (x)18.30
(v)20.35

ÖRMÉNYKÚTRÓL: (x)6.02 (+)6.15 (+)7.10 (kp)10.47
14.00 (x)15.07 18.10

ÖRMÉNYKÚT

Felszab. Tsz.-től: (x)5.53 (+)6.08 (kp)10.40 (x)15.00 18.03

SZEGEDRÓL: 6.45 (n)7.25 (x)13.00 (p)13.30 13.50 15.05

SZENTESRÓL: 6.15 (x)7.40 7.55 (n)8.35 14.00 (p)14.40
15.00 16.20

SZOLNOKRÓL: (X)12.30 (%)14.35

TISZAFÜREDRÓL: 7.00 (n)15.00 17.05

Jelmagyarázat:

x munkanapokon (hétfőtől-péntekig)

+ szabad- és munkaszüneti napokon (szombaton,
vasárnap)

X munkaszüneti napok kivételével naponta (hétfőtől-
szombatig)

@ szabadnap kivételével naponta

O szabadnapokon (szombaton)

% munkaszüneti napokon (vasárnap)

d kondorosi átszállással

e a hetek első munkanapját megelőző napon

g a hetek utolsó munkanapját megelőző napon

h a hetek első iskolai előadási napján

i iskolai előadási napokon

kp kedden és pénteken, munkanapokon

m Munkácsy útig-, ill. úttól közlekedik

n a hetek első iskolai előadási napját megelőző napon

p a hetek utolsó iskolai előadási napján

t tanszünetben, munkanapokon

u tanszünetben, munkaszüneti napokon

v a hetek első iskolai előadási napját megelőző

munkaszüneti napon

T a hetek utolsó munkanapján

BUSZ – SZARVAS HELYI MENETREND

**1 Fő tér - Szabadság út - Dózsa u. - Benka u. -
Deák u. - Fő tér**

Fő térről indul: (x)7.00 (x)9.00 (x)10.00 (x)12.00
(x)13.00 (x)14.00 (x)15.00 (x)16.00

2 Fő tér - Szabadság út - Vajda u. - Zöldpázsit tér

Fő térről indul: (x)7.30 (x)9.30 (x)10.30 (x)12.30
(x)13.15 (x)14.15 (x)15.15 (x)16.30

Zöldpázsit térről indul: (x)7.40 (x)9.40 (x)10.40

(x)12.40 (x)13.25 (x)14.25 (x)15.25 (x)16.40

**3 Fő tér - Rákóczi u. - Gárdonyi u. - Szabadság út -
Fő tér**

Fő térről indul: (x)7.15 (x)(A)9.15 (x)(A)10.15 (x)12.15
(x)13.35 (x)(A)14.35 (x)15.35 (x)16.15

Jelmagyarázat:

A = Autóbusz állomás érintésével

KÖZLEKEDÉS - VONAT

MÁV – Mezőtúr - Szarvas

sz.	Indulás	Érkezés	Teljes árú menetdíj
1	05:32	05:56	200
2	08:28	08:52	200
3	12:25	12:49	200
4	14:15	14:39	200
5	15:21	15:45	200
6	18:25	18:49	200

MÁV – Orosháza - Szarvas

sz.	Indulás	Érkezés	Teljes árú menetdíj
1	05:35	06:32	324
2	08:08	08:56	324
3	10:10	12:49	926
4	10:45	12:49	1036
5	12:35	13:38	324
6	16:40	17:41	324
7	18:48	19:48	324
8	20:30	05:56	1582

Szarvas – Mezőtúr

sz.	Indulás	Érkezés	Teljes árú menetdíj
1	06:33	06:57	200
2	08:57	09:21	200
3	09:00	12:07	1084
4	13:39	14:03	200
5	14:45	15:09	200
6	17:42	18:06	200
7	19:49	20:13	200

Szarvas – Orosháza

sz.	Indulás	Érkezés	Teljes árú menetdíj
1	05:57	07:10	324
2	09:00	10:00	324
3	12:50	13:46	324
4	13:39	16:04	1036
5	13:39	16:28	926
6	15:46	16:34	324
7	18:50	19:57	324
8	19:49	23:26	926

MÁV – Budapest-Mezőtúr

(Általában a keleti vonalon célszerű utazni, onnan jön IC, valamint onnan általában nincs átszállás)

sz.	Indulás	Érkezés	Átszállás	Teljesárú menetdíj
2	04:15	07:04	1	1242
3	06:10	08:23	-	1863
4	06:15	09:34	1	1242
5	07:10	09:34	1	[R]2027
6	08:30	10:20	-	1863
7	10:10	12:20	-	1863
8	10:40	14:04	1	-
9	11:00	14:04	1	R]2027
10	13:10	15:16	-	1863
11	14:00	17:02	1	1705
12	15:00	17:02	1	[R]2027
13	15:10	17:12	-	[R]2263
14	16:10	18:15	-	1863
15	17:10	19:15	-	1863
16	18:00	20:29	1	1705
17	19:10	21:18	-	1863
18	20:15	23:19	1	-

Helyszínek

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

Igyekeztünk mind a térképpel, mind a fényképekkel megkönnyíteni kedves vendégeink dolgát, hogy minél könnyebben eltaláljanak az OT színhelyére. Természetesen a szervezők mobil számai az OT ideje alatt elérhetőek lesznek (Hegy Csaba: 30/305-64-45 – bármilyen ügyben, Kontos Tivadar: 20/498-13-11 – tájékoztatóban, Sallai R. Benedek: 20/391-41-47 – bármilyen ügyben, Barna Tamás: 20/495-64-88 – regisztrációs ügyben, Tóth István: 60/470-618 – regisztrációs ügyben) Fényképek az alábbi objektumokat ábrázolják: **1.)** Árpád Szálló, ahol azoknak lesz szállásai, akik szállodai elhelyezést kértek **2.)** Tessedik Sámuel Főiskola, az OT helyszíne, központja **3.)** a Vajda Péter Gimnázium épülete, aminek kollégiuma az egyik szállás, **4.)** a Szlovák Általános Iskola, egy másik szállás, **5.)** A vasútállomás épülete, ami elől helyi járat indul,

6.) az Ótemplom épülete, ahol az ökumenikus Istentisztelet lesz, és annak a régi, Körösparti városrésznek a fontos ismertetője, ahol minden központi épület van az OT-val kapcsolatban.

A **7.)** Az utolsó kép a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság épületét jelöli ahová a csütörtöki program alatt látogatunk el.

DELEGÁLTJAINK BESZÁMOLÓI

Elnézést kérünk mindenkitől, de jelen hírlevél szerkesztői nem voltak feljogosítva arra, hogy bármiben is megvágják, vagy terjedelmi megkötésre hívják fel a delegáltakat. Ennek megfelelően a beszámolók egymástól jelentősen eltérő szerkezetűek és tartalmúak. Kérjük megértésüket. A delegáltak beszámolóit nagyjából a megválasztási lista szerinti sorrendben szerkesztettük be, pontosabb keresés hírlevelünk 2. oldalán található tartalomjegyzékből érhető el.

2001-es váci OT-n választott delegáltjaink (ne tévesszen meg senkit, hogy ennél több beszámoló is lehet kiadványunkban, hiszen van, akit 2000-ben választottunk két évre. A „✓” azt jelenti, hogy időben megkaptuk a beszámolót, és a kiadványunkban megtalálható. Sajnos néhányaknak lapzártánkig nem állt módjában megküldeni beszámolójukat. Ezek a regisztrációkor lesznek átvehetők.) **FONTOS, hogy célszerű figyelmesen átnézni a beszámolókat, mert nem szeretnénk szóbeli beszámolóra időt szakítani, csak a felmerült kérdésekre adnak majd választ a delegáltak.**

Országos Környezetvédelmi Tanács

- Dr. Fülöp Sándor EMLA

KAC Bizottságok

KAC „fejlesztési keret” - Tárcaközi Bizottság

- Szilágyi László HUMUSZ ✓
- Tanyi Anita Levegő Munkacsoport
- Priksz Gábor E-Misszió ✓

KAC közcélú keretek:

KAC „a” keret - környezetvédelmi cél

- Lajtmann Csaba REFLEX ✓
- Rittenbacher Ödön ÉLETFA ✓

KAC „b” keret - természetvédelmi cél

- Haraszthy László WWF ✓
- Sallai R. Benedek Nimfea ✓

KAC „c” keret - szakmapolitikai programok kidolgozása, előkészítése

- Beliczai Erzsébet Levegő Munkacsoport ✓
- Gyulai Iván Ökológiai Intézet ✓

KAC „d” keret - környezetvédelmi és természetvédelmi információs rendszerek fejlesztése és működtetése

- Estók Bertalan Életfa ✓
- Bojtos Ferenc Körlánc Szegedi Munkacsoport ✓

KAC „e” keret - környezetvédelmi és természetvédelmi kommunikáció erősítése

- Cselószki Tamás E-misszió ✓
- Labancz Györgyi Természetes Életmód Alapítvány ✓

KAC „f” keret - környezet- és természetvédő társadalmi szervezetek és mozgalmak környezetvédelmi programjainak, kezdeményezéseinek támogatása

- Mester Zsolt Natura Körny. és Termvéd. Közösség ✓
- Breuer László Pangea Egyesület
- Hajtman Ágnes Levegő Munkacsoport ✓

KAC „g” keret - stratégiai koordináció erősítése, az EU integráció elősegítése

- Schumck Erzsébet MTVSZ ✓
- Kizsel Vilmos Göncöl Alapítvány ✓

KAC „h” keret - környezet- és természetvédelmi kutatás-fejlesztési feladatok

- Szendi Gábor Esztergomi Körny. Kult. Egy. ✓
- Dr. Kóbor József Pécsi Zöld Kör ✓

Egyéb bizottságok, tanácsok

Termékdíj - Csomagolóanyag Bizottság

- Lajtmann Csaba Reflex ✓
- Lugosi Bea HUMUSZ ✓

Cédrus Bizottság

- Köszörűs Zoltán HCKAA ✓

Génbizottság

- Dr. Vida Gábor Védegylet ✓
- Máray Géza Biokultúra Egyesület/Vidék parlamentje ✓
- Móra Vera ETK ✓
- Gyulai Iván Ökológiai Intézet ✓

- Fenntartható Fejlődés Tárcaközi Bizottság
- Kocsis Anikó Ökorégió Alapítvány ✓
- Schmuck Erzsébet MTSZ ✓
- Magyar TV Közalapítvány Kuratórium
- Szili Zsolt Ákos ETKE/LAKSZ ✓
- Magyar Rádió Kuratóriuma
- Tömöri László E-Misszió ✓
- Duna Televízió Kuratóriuma
- Cselószki Tamás E-misszió
- Kerékpáros Koordinációs Bizottság
- Kelemen Zoltán Két Kerékkal Kevesebb Egy. ✓
- Országos Területfejlesztési Tanács
- Farkas István MTSZ ✓

Országos Környezetvédelmi Tanács

HARASZTHY LÁSZLÓ

Beszámoló az Országos Környezetvédelmi Tanácsban végzett tevékenységről

A 2000. évi Országos Találkozó delegált két évre az OKT-ba, majd a testület 2000 májusi ülésén elnökévé választott.

Elnöki tisztemet úgy értelmezem, hogy a tagi mivoltommal ellentétben nem elsősorban a Tanács elé kerülő anyagok véleményezésére kell koncentrálnom, mint korábban, hanem a testület munkájának hatékonyságát kell növelnem.

Ennek megfelelően elsősorban azzal foglalkoztam, hogy a korábbi időkkel ellentétben, sikerüljön elérni azt, hogy lehetőleg minden a környezetügyet érintő kormányzati előterjesztés, koncepció, jogszabály tervezet eljusson a testület elé.

A Tanács munkáját nagymértékben segítette, hogy Dr. Túri Kovács Béla miniszter úr támaszkodik a testület véleményére, illetve, hogy Dr. Kemény Attila személyében a Tanáccsal együttműködést kereső államtitkár vette át ezt a posztot.

A korábbi időkkel ellentétben ma már nem az a probléma, hogy milyen témát tűzzön a Tanács napirendjére, hanem az, hogy hogyan tudjuk feldolgozni az egyre több és több elénk kerülő anyagot. Az elénk kerülő feladatokkal az ülések időtartamának növelésével és az albizottságok aktivizálásával, illetve egy rendkívüli ülés beiktatásával eddig sikerült megbirkóznunk.

A beszámolási időszakban az alábbi fontosabb kérdésekkel foglalkozott a Tanács.

Mindenek előtt részt vettünk a KAC rendelet kidolgozásában, amelyhez megítélésem szerint jelentősen hozzájárultunk és ennek illetve a politikai szándéknak köszönhetően a jelenlegi rendelet az NGO-k pályázati lehetőségeit javította. Sajnos nem minden javaslatunk került elfogadásra. Ugyanakkor évek óta kezdeményezzük az egész KAC újragondolását és más koncepció alapján történő szabályozását.

Részben ehhez a témakörhöz tartozik, hogy az NGO oldal kezdeményezésére a Tanács áttekintette a hazai zöld szervezetek helyzetét és kezdeményezte a tárcánál, hogy egy közös bizottságot állítsunk fel, amely javaslatokat dolgozhatna ki a normatív támogatásra.

Foglalkoztunk a Nemzeti Környezetvédelmi Program következő ciklusának előkészítésével – Herman Ottó Terv.

A beszámolási időszak egyik legfontosabb témaköre volt az EU csatlakozás környezeti feladatainak áttekintése. Ennek keretében a különböző minisztériumoknál lévő feladatokat vitattuk meg három ülésen (KÖM, FVM, KÖVIM, stb)

Részletesen foglalkoztunk az utóbbi évek árvizei kapcsán kialakult helyzettel, és a KÖVIM új árvízvédelmi koncepciójával az ún. Új Vásárhelyi tervvel.

A környezetvédelmi tárca megkezdte a környezetvédelmi feladatok finanszírozását biztosítandó gazdasági szabályozórendszer kidolgozását. Ezt a témát több alkalommal, koncepció illetve tervezet formájában vitatta a Tanács.

A tanács részletesen foglalkozott az ún. földtörvény csomaggal, azaz a Nemzeti Földalap, a Földtörvény és a Földkiadó Bizottságokról szóló törvénytervezetekkel.

Ez év januárjában tárgyaltuk a GM-KÖM közös előterjesztését az ökotrizmusról.

A társadalmi szervezetek küldöttei a Tanács munkájában résztvevő legaktívabb csoport, illetve kijelenthetem, hogy felkészültsége alapján a Tanács meghatározó személyiségeinek többsége is ebben a csoportban foglal helyet. Véleményem szerint a Tanács súlya felértékelődően van, és ezért jó lehetőséget kínál arra, hogy a hazai törvénykezést és alacsonyabb szintű jogszabályalkotást zöldíteni tudjuk.

A Tanács tevékenységére az Európai Unió ország jelentése első alkalommal tért ki. A környezetvédelemről szóló fejezet második bekezdése szó szerint így hangzik; "A környezetvédelmi szempontok más ágazati politikákba való integrálása tekintetében Magyarországon továbbra is jelentős szerepet kap az Országos Környezetvédelmi Tanács, amely a kormány környezetvédelmi hatóságokat összefogó tanácsadó szerve, és amelynek célja a környezetvédelmi politika érvényesülésének elősegítése és fejlesztése, különös tekintettel a környezetvédelmi szempontok más ágazati politikákba való integrálására"

Haraszthy László

B u d a p e s t , 2002. január 31.

GYULAI IVÁN

Beszámoló az OKT-ban szerzett tapasztalatokról

Immár hat évet töltöttem el a Tanács tagjaként. Az eredménytelenség ellenére még mindig lelkesen elolvasom az anyagokat, eljárók az ülésekre, mondom a magamét. Eredménytelenség?! Az OKT, a mindenkori környezetvédelmi miniszter, (volt belőle a hat év alatt négy), s a mindenkori kormány közös kudarca, hogy a kormányoknak nem igazán van szüksége tanácsadó testületük véleményére. Szokták mondani, „a környezetvédelem nem politikai kérdés”. Látszik is, egyik politika sem foglalkozik vele. Ettől kezdve reménytelen a testület helyzete, törvény adta díz, amely jól nézni ki, ha valaki kívülről, pl. az Unió felől szemléli.

Tehát csak mondom a magamét. Még a kákán is a fenntarthatóságot keresem, de csak a fenntarthatatlanságot találok. Az előkészített jogszabályok nincsenek köszönő viszonyban a fenntarthatósággal, partikuláris környezeti érdekeket szolgálnak, s többnyire ellene hatnak a fenntarthatósági törekvéseknek. Ezeket szoktam rendre kimazsolázni. Érveimet általában értetlenség fogadja, mit lehet koncepcionális kérdésekkel kezdeni, amikor azt várják, hogy a jogszabály betűit javítgassuk.

A „rendes” tagság mellett tagja vagyok még három ad-hoc bizottságnak is, ahol az ember akkor dolgozik, amikor valami nagyon sürgős, többnyire határidőn túl jutott valakinek az eszébe, hogy az OKT-nak is látni kellene. Talán ez az egyetlen, amit partnereink kezdenek megtanulni, az OKT-val való formális egyeztetés nélkül el lehet bukni, pl. ha valaki alkotmánybíróshoz fordul, panaszolván, az egyeztetés elmaradását. Kevés vigasz, formai orvoslás van, tartalmi nincs.

Fenntarthatósággal kapcsolatos erőlködéseim megkönnyítésére fejembe vettem, hogy gondoskodom a Tanács fenntarthatósággal kapcsolatos közös álláspontjának kialakításáról. Fél siker volt, hogy Gömör-szőlősen sor került egy rendkívüli ülésre, ahol néhány nézet megütöközött, majd úgy is maradt. Nem adom fel!

Gyulai Iván

M i s k o l c , 2002. január 28.

SCHMUCK ERZSÉBET:

Beszámolója az OKT-ban, a Fenntartható Fejlesztésért Bizottságban és a KAC közcélú „G” keretben végzett munkájáról

Országos Környezetvédelmi Tanács

Az OKT a korábbi évek gyakorlatához hasonlóan havonta ülésezett (kivéve augusztus), amelyek mindegyikén részt vettem. Átlagosan 3-5 napirendi pontot vitatott meg, amelyek többnyire különböző törvény-tervezetekkel, koncepciókkal és az EU csatlakozásból adódó teendőkkal voltak kapcsolatosak. Emellett néhány albizottság is működött. Jómagam az EU csatlakozás környezetvédelmi kérdéseivel és a Gazdasági albizottságok munkájában vettem részt. Az utóbbi többször ülésezett és véleményezett anyagokat két OKT ülés között.

Emellett az OKT több rendezvényének is kezdeményezője és szervezője voltam. Az EU fórumok mellett az idén az EU Vízközet direktívával kapcsolatos 1 napos szakmai tanácskozást kezdeményeztem és szerveztem kollégáimmal. Sajnos az elmúlt időszakban is többször éreztem azt, hogy lényegesen több energiát fordítok(fordítunk) az OKT munkájába, mint amennyit érdemes lenne.

Annak ellenére, hogy az OKT az elmúlt évek során lassan ismertté vált az államigazgatási körökben, még mindig nem mondhatjuk el, hogy komolyan is veszik. Meggyőződésem, hogy igazi változást csak az hozhatna, ha a környezetvédelmi miniszter is, aki egyben társelnöke a Tanácsnak, komolyan veszi azt. Szerintem a komolyan vevéshez az is hozzátartozik, hogy az ülések többségén, ha nem is teljes időtartamban, de részt vesz.

Fenntartható Fejlesztésért Bizottság

A Pepó féle időszakban, az 1992. évi Környezet és Fejlesztés Világkonferencia után alakult Fenntartható Fejlesztésért Tárcaközi Bizottság megszűnt. Összefüggésben azzal, hogy 2002. augusztus végén Johannesburgban sor kerül a Fenntartható Fejlesztés Világkonferenciára, vagyis a riói Világkonferencián elfogadott dokumentumok végrehajtásának, a riói célkitűzések megvalósulásának értékelésére, a Fenntartható Fejlesztésért Bizottság 2001. szeptemberében újjáalakult.

A Bizottság elnöke Turi-Kovács Béla, társelnöke Láng István akadémikus, titkára Faragó Tibor lett.

A Bizottságnak két OT által delegált NGO tagja van, Kocsis Anikó és Schmuck Erzsébet.

A Bizottság az elmúlt időszakban 2 ülést tartott, amelyeken részt vettem.

Az első ülésen, amely elsősorban a Bizottság megalakulásáról, működési rendjéről, az előtte álló feladatokról szólt, napirendre került az EU Fenntartható Fejlődésért Stratégiájának áttekintése. E napirend egyik előadójaként engem kértek fel.

A Bizottság második ülésén a Johannesburg-i felkészülés volt a téma, amelynek keretében szó volt a hazai folyamatok értékelésének mikéntjéről és a különböző társadalmi érdekcsoportok bevonásának lehetőségeiről a folyamatba.

KAC közcélú „G” bizottság („Stratégiai koordináció erősítése, az EU integráció elősegítésére”)

A Bizottság 3 alkalommal ülésezett. Első alkalommal a pályázati kiírást és az elbírálás ütemezését, szempontjait vitatta meg. Második alkalommal a Life projektek kidolgozását elősegítő pályázatokat bírálta el, és néhány egyedi pályázatban döntött. A harmadik alkalommal döntött az összes benyújtott pályázatról.

Számomra meglepő módon jónéhány környezet-és természetvédő szervezet nyújtott be pályázatot, amelyek általában sikeresek voltak.

Schmuck Erzsébet

B u d a p e s t , 2002. január 25.

RITTENBACHER ÖDÖN

Beszámoló az OKT-ban 2001-ben végzett munkámról

I. Statisztika:

Az OKT-nak 2001-ben 11 ülése volt, ebből egy kihelyezett Gömörszőlőszön. A 11 ülésből 9-en vettem részt. (Más fontos elfoglaltság, ill. betegség miatt hiányoztam.)

II. A „Zöld oldal” együttes munkája:

Az ülésen magasan a mi oldalunk volt a legszervezettebb. Szinte minden alkalommal teljes létszámmal vettünk részt. A fontosabb témák előtt egyeztetünk. Szakértelmünk jelentősen nőtt a két éve delegált Lukács Andrással és az egy éve küldött Dr. Fülöp Sándorral, erősödve a közlekedés és a jogismeret területén.

Fontosabb kezdeményezéseink, illetve azok a témakörök melyekben a mi oldalunk volt a legaktívabb:

- A budapesti agglomerációval kapcsolatos jogalkotási folyamat felgyorsítása.
- Az Országos Területrendezési Tervről szóló törvényjavaslat véleményezése.
- A környezetvédelmi felügyelőségek létszámban, szakmai színvonalban való megerősítése.
- A környezetvédelmi szakértői engedélyekhez való jutás feltételeinek megszigorítása.
- A Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008-ra vonatkozó Herman Ottó Terv véleményezése.
- Országos Hulladékgyűjtési Tervről szóló kormány előterjesztés tervezet véleményezése.
- Az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás részletes szabályairól szóló kormányrendelet tervezet véleményezése.
- OKT határozat az EU csatlakozás környezetvédelmi fejezetének lezárásával kapcsolatban.
- Ebből: - minden szinten erősödjön föl az információhoz való hozzájutás joga, a civil társadalom ellenőrzési szerepe.
- a képzés minden területen erősödjön fel.
- az intézményrendszer megerősítéséről.
- Törvényjavaslat a Nemzeti Földalapról.
- A környezetvédelem gazdasági szabályozó eszközeinek továbbfejlesztési koncepciója
- A környezetvédelmi célú társadalmi szervezetek helyzete, finanszírozási kérdések.

III. Saját (fontosabb) hozzászólásaim, kezdeményezéseim:

- az autonóm megoldások támogatása környezetvédelem területén (kis, helyi berendezések, technológiák stb.)
- A megnövekedett elvárások miatt feltétlenül meg kell létszámban és szakmailag erősíteni a környezetvédelmi felügyelőségeket. Biztosítani kell, hogy ne csak egy távoli központban legyenek, hanem kerüljenek közelebb a „területhez”. (Pl. megyei kihelyezett KÖFE képviseltek).
- Túl könnyen hozzá lehet jutni a környezetvédelmi szakértői, felülvizsgálati jogosultságot biztosító engedélyekhez. Szigorítás szükséges!
- A lakossági konfliktuskezelésnél nagyobb szerepet kell adni a kompenzációnak.
- A kereskedelmet érdekeltté kell tenni a göngyöleg, illetve elhasznált termék visszavásárlásában (betétdíjas rendszer?)
- A közszolgálati médiának a bugyuta vetélkedők helyett kutya kötelessége lenne a környezet-, természetvédelmi folyamatos, jó értelemben vett „agymosás”!
- A pedagógusképzésben kötelező tantárgy legyen az ökológiai alapismeretek.

- A jogszabályokban szakmailag precízen definiálni kell a komposztálás fogalmát, mert jelenleg sokan visszaélnék azzal, hogy sokszor még a hatóság sem tudja...
- Az Országos Hulladékgazdálkodási Terv kormány előterjesztési tervezete megengedte az erdőben a fakitermelési hulladék helyszíni elégetését. Elértem, hogy ezt a marhaságot kivegyék.
- A helyes térségi vízgazdálkodási gyakorlat fontossága.
- Kértem – ha már az Országos Hulladékgazdálkodási Tervben is szerepel, hogy nagyobb szerepet kell adni a civil szervezeteknek -, hogy a minisztérium szíveskedjen mielőbb dönteni a civil szervezetek ez irányú pályázatairól, különös tekintettel a HUMUSZ: Tájévezetési programjáról. (Egy hét múlva levelet kaptam a KöM-ből, hogy ez utóbbit támogatták.)

IV. Összefoglalva:

Pepó megbuktatásában aktív szerepet játszott az OKT, különösen a mi oldalunk. 2001-ben nagyon felgyorsult a jogalkotási folyamat. A minisztérium pozitívabban állt az OKT-hoz és hozzánk.

Még mindig nehezen található meg a végleges joganyagokban az OKT ajánlásai, bár néhányban már fellelhető volt.

Fel tudunk vetni olyan kérdéseket a kormányzat felé melyek rendkívül fontosak a civil szervezetek számára: finanszírozási problémák, pályázati lehetőségek, állami feladat átvállalás stb.

Annak ellenére, hogy az OKT-nak honlapja van: www.okt.hu a tájékoztatás színvonalán még mindig van javítani való a zöld mozgalom felé. (Én ugyan korábban egy – egy „szubjektív” emlékeztetőben 24 szervezetet írásban tájékoztattam az ülésekről, de ez a második félévben elmaradt. Elsősorban jelentős, egyéb elfoglaltságom miatt.)

Az OKT munkájában érződött, hogy az utóbbi két évben mi adtuk az elnököt. Úgy gondolom nem vallottunk szégyent...

Rittenbacher Ödön

E g e r , 2002. január 21.

KISZEL VILMOS

Beszámoló az Országos Környezetvédelmi Tanácsban a 2000/2002 id szakban végzett munkáról

Az Országos Környezetvédelmi Tanács – véleményem szerint - mára **a legjelentősebb** hazai környezet- és természetvédelmi **egyeztető fórum** má vált. Az OKT-ban három, egymástól alapjaiban különböző érdekcsoport, a tudomány, a társadalmi szervezetek és a gazdálkodó szervezetek képviselői ütköztetik véleményüket. **Ebben a közvetlen érdekektől mentes erőterben keletkezett tanácsok közvetlenül jutnak el a kormány képviselőihez.** A Tanács jogi státusát a Környezetvédelmi Törvény biztosítja.

Az OKT tagja az Európai Környezetvédelmi Tanácsok Szövetségének, az egyetlen olyan tag, amely nem EU tagállam tanácsadó szervezete. A Szövetségben megbecsült helye van, különös tekintettel az **OKT összetételére, a delegálás demokratikus voltára és különösen erős jogi helyzetére.**

Az **1998. év tavaszától a 2000. év nyaráig** tartó, a környezetvédelem számára pusztító időszakban, amikor a legfőbb értékeink a társadalmi szervezetek, a szakemberállomány, a területi szervek, a források, a támogatási rendszer, stb. felszámolása, illetve lehetetlenné tétele folyt, a tárca akkori vezetése számára kikezdetlen, **a szakma számára az állandóságot, míg a feltétlenül megvédendő értékek számára a fennmaradás zálogát jelentette az OKT.**

A pusztító időszak felszámolásában – álláspontom szerint - jelentős szerepet játszottak a 2000. évi **Győri OT** eredményei, ugyanis az ellenséges hangulat és a beígért agresszív fellépés ellenére **szabályainkat megtartottuk és küldötteinket megválasztottuk. Az OKT-ban NGO elnökség következett,** Haraszthy Lászlót választottuk meg elnöknek. Ő volt közülünk az egyetlen, aki a nyilvánosságot is vállalva, folyamatosan és következetesen kiállt az időszak rombolásai ellen. Felvállaltam Laci jelölését és az ezzel járó nyílt konfrontációt, sikerrel.

Haraszthy László elnöksége alatt **megélnékült az élet az OKT-ban,** ami nagyobb részt Laci karakterének köszönhető, kisebb részt a tárca élén történt kedvező változásokra vezethető vissza. Ebben az időszakban **legalább 100 kisebb-nagyobb ügyet tárgyaltunk,** többet visszatérően. Kiemelendő az az ügy, amelyben egy az áruszállító kamionokkal kapcsolatos rendelet tárgyában az alkotmánybírósághoz fordultunk a Közlekedési tárca bennünket megkerülő magatartása miatt. Ekkor már évek óta kértem az OKT-tól a KöViM-mel szembeni a határozott fellépést. Az **Alkotmánybíróság az OKT-nak adott igazat.** A döntés megerősítette az OKT tekintélyét.

Jelentős eseménynek tartom azt is, amikor a GM energiapolitikával foglalkozó szakembercsoportja jelent meg az OKT előtt, ahol vendégeink szemmel láthatóan **életükben először kényszerültek arra, hogy érdemben szembesüljenek a környezetvédelem bizonyos alapelveivel.** Határozataink az OKT éves tájékoztatójában megtalálhatók, sokminden az OKT honlapjáról is megismerhető, helyszűke miatt azokat külön nem részletezem.

Úgy tudom, hogy egyetlen ülésről hiányoztam csak. Számos kezdeményezésemet elfogadta az OKT, tudomásom szerint az egyik legaktívabb hozzászóló vagyok. Az ülések előtt rendszeresen konzultálok civil szervezetekkel, azok képviselőivel, több ügy tárgyalásához külső szakértő bevonását kértem, illetve javasoltam.

Visszatérő kezdeményezéseim tárgyában jelentős előrelépés történt az NGO elnökség alatt. Ezek a következők:

(1) Az OKT kormányzati döntéshozásban elfoglalt helyének pontosítása. Az ügyben több magas szintű egyeztetés történt, majd két OKT ülésen MeH államtitkári, illetve kabinetfőnöki látogatás során vitattuk meg az ügyet. A probléma lényege, az hogy jelenleg általában a kész jogszabálytervezetekkel vagyunk kénytelenek foglalkozni, míg – tapasztalataink szerint – a koncepciók tárgyalása és javaslataink hatásának nyomon követése sokkal hatékonyabb megoldás. Minél korábbi fázisban szólhatunk bele a munkába, annál jobb előterjesztések születnek.

(2) Az OKT sajtója és társadalmi kapcsolatai. A nyilvánosság számára az OKT jelenleg szinte teljesen ismeretlen, alig szerepel. Tájékoztatási és PR stratégiára van szükség. A társadalmi oldal előterjesztését magam készítettem el, a tudományos oldalát Láng professzor, reményeink szerint a gazdasági oldal is hamarosan elkészül a saját javaslatával, és akkor vitára tűzhetjük és dönthetünk az ügyben.

(3) Az OKT által felkért szakértők kérdése, a beszámolási időszakban megoldódott. A korábbi követhetetlen szabályok helyett, a jelenlegi rendszer az, hogy az egyes tagok igény szerint bejelentik, amikor külső szakértők részvételét kérik, és javaslatot tesznek a szakértőkre. A szakértők díjazására szerény, de megfelelő keret áll rendelkezésre.

(4) Az OKT határozatainak hatásának nyomon követése. Az ügyet többször újra elővettem, végül fél évvel ezelőtt ellenszavazat nélkül az a határozat született, hogy a titkárság köteles az OKT határozatok sorsát követni és arról időszakonként jelentést készíteni!

Munkánk során **megismerhetjük az egyes szakembercsoportok és tárcák gondolkodását, törekvéseit. Hozzájárultunk ahhoz, hogy áttörés történt** a Külügyminisztériumban és az Oktatási Minisztériumban, igen jó a fogadókészség a környezet- és természetvédelmi ügyek iránt a Szociális és Családügyi Minisztériumnál, javul a helyzet a Gazdasági Minisztérium és a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium esetében. Bízató tárgyalások folynak a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumában. Tarthatatlanul hártó a Közlekedési és Vízügyi Minisztérium, valamint az Ifjúsági és Sportminisztérium magatartása.

Szerintem a mozgalom a kelletnél sokkal kevesebbet foglalkozik a társszakmákkal és a társtárcákkal. Példa erre, hogy a társadalmi szervezetek által átvett közfeladatok támogatására tett előterjesztésünket a közömbösnek látszó Igazságügyi Minisztérium állította meg azzal, hogy amíg nincsenek kidolgozva az állami feladatok átvállalásának szabályai, addig nem engedi tovább az ügyet. Ha időben tudtunk volna erről, akkor talán más döntés is születhetett volna.

Köszönöm a megbízást, újbóli megválasztásom esetén a következő ciklusban is elvállalom.

Baráti Üdvözlettel:

Kiszél Vilmos

V á c , 2002. február 4.

KAC BIZOTTSÁGOK

SZILÁGYI LÁSZLÓ

Beszámoló a KAC Tárcaközi Bizottságban végzett tevékenységről

Második éve vagyok választott képviselő a KAC TKB-ban. Sok újdonságról nem tudok beszámolni a tavalyihoz képest. Továbbra sem tudjuk,

- hogy mennyi folyik be a KAC-ba,
- ki kap mentességet és milyen alapon,
- mennyi az aktuálisan elosztható összeg,
- milyen szakmai szempontrendszer alapján minősítenek a szakbizottságok (pontosabban csak néhány esetben tudjuk),
- milyen ellenőrzési rendszert épített ki a tárca a beruházások menetére.

Komoly baj, hogy bevételi arányok jelentősen eltérnek a finanszírozási arányoktól. Az üzemanyag termékéjéből származik a KAC bevételének legnagyobb része, ennek ellenére közlekedési, levegőminőség-javító beruházás kevés van, annál több a szennyvízes. Arra is szükség van, de fizessen az is, aki abban a szektorban kibocsátó. A tömegközlekedés támogatására sikerült nagyobb összegeket megmenteni (MÁV, BKV, Volán vállalatok), de a közúton szállító magánszektor is kap támogatást. Többször javasoltuk már, hogy ne adjon a KAC visszatérítendő kamatmentes támogatást, hanem adjon kamattámogatást és bankgaranciát a beruházók által felvett banki kölcsönökre, de nem változik a struktúra. Így nagyon sok pénzt leköt (feleslegesen) az Alap. A legnagyobb káosz a szennyvízberuházások terén van továbbra is, pedig ide megy a legtöbb pénz. 5-6 helyről lehet ilyesmire pályázni, ezek körkörös ígervényeket adnak ki, a pályázó önkormányzatok meg csak pislognak. Ezt bonyolítja még az ISPA, sőt a Széchenyi Terv képes átnyúlni a pályázati struktúra felett, pl. a balatoni régió esetében. Közben egyre több helyről hallani, hogy olyan művek épülnek, amelyeket a lakosság nem tud megfizetni.

Nagyon kevés hulladékös pályázat jön. Úgy kap rendszeres támogatást sok cég egyes hulladékfajták begyűjtésére, hogy nincs mögötte igazi feldolgozó kapacitás. Feldolgozó létesítmények utáni beruházási igény pedig kevés van. Talán nem elég jó a pályázati rendszer.

A természetvédelem terén elég ellentmondásosak a pályázatok. Rengeteg pénz megy a nemzeti parkokba, ami önmagában nem baj, de a területvásárlástól a fejlesztéseken át a panzióvásárlásig minden előfordul. A legsúlyosabb, amikor szállodai konyha rekonstrukciójára kér 140 milliót valaki...

A bányajáruelékoból befolyó, tájrehabilitációt célzó fejezet szakmai szempontrendszere, pontozása, a döntések előkészítése viszont nagyon jó. Az már kevésbé, hogy az önkormányzatoknak megszavazott pénzre a minisztérium ír ki közbeszerzési eljárást, mert valahogy bizonyos cégek mintha gyakran nyernének ezen...

A társadalmi szervezetek nagyon nehezen jutnak a fejlesztési alapok közelébe, egy-két esetben kapott támogatást a civil szféra, pedig a közcélú 3 milliócskák csak kisebb projektekre elegendők. Nem jó gyakorlat az, hogy a minisztérium háttérintézteit a KAC-ból stafírozzák ki, erre költségvetési forrásokat kellene teremteni a tárcának. A szerződéskötés és pénztalálás még lassabb és bürokratikusabb, mint a közcélú alapok esetében, több beruházás befuccsolhat a későn érkező pénzek miatt. A pénzügytechnikai rész mostantól átkerül a Kincstárhoz, ez talán felgyorsítja a folyamatot, de a pályázati kiíráson, az elosztás elvén és gyakorlatán ez nem segít.

A pályázati rendszer 2002-ben sem változott lényegesen, ezért idén sem várható áttörés. Sőt, az elosztható pénz is igen kevés lesz, mert már 15-18 milliárd forintra kötelezettséget vállalt a KAC.

Szilágyi László

B u d a p e s t , 2002. január 24.

PRIKSZ GÁBOR

Beszámoló a KAC tárcaközi bizottságban való részvételről

Kedves Barátaim !

A 2001-es Országos Találkozó jóvoltából a KAC tárcaközi bizottság munkájában vehettem részt. A bizottság, mely a KAC beruházásos pályázatokról dönt négyszer ülésezett.

Mielőtt a bizottság munkáját bemutatnám, röviden szót ejtenék saját szerepemről. Sajnos nehezen sikerült az illetékesekkel elfogadtatnom, hogy én is a bizottság tagja vagyok, és egyébként vidéken is van élet. Ennek következtében az első alkalomról egy nappal a bizottsági ülés előtt értesültünk, ekkor éppen külföldön tartózkodtam, de sikerült egy megbízottat küldenem magam helyett egyesületünk részéről. Annak ellenére, (vagy talán éppen azért) mert szóvá tettem a késői postázást a következő ülésen helyettes révén sem tudtam részt venni, mert az ülés utáni napokban kaptuk meg a meghívót. Ekkor a miniszterrel történő levélváltás után személyesen egyeztettem a tárca illetékes vezetőjével, aki biztosított róla, hogy csak tévedésből nem ért el hozzám a posta. Alaplatannak tartották vádamat, mely a társadalmi részvétel akadályoztatásáról szólt, utalva arra, hogy a másik két delegálthoz időben kiért a postás. Az egyeztetéssel sikerül elérnem, hogy komolyabban vegyék részvételemet, így a következő ülések időpontjáról az összes lehetséges kommunikációs csatornán (telefon, fax, e-mail és posta) keresztül kaptam értesítést.

Magával a pályázati rendszerrel kapcsolatba az észrevételeim a következők:

- A környezet és természetvédelmi célok sok esetben a támogatások során nem megfelelően érvényesültek. Arról hogy a legjobb és a leginkább költséghatékony megoldások valósulhatnak meg végképp nem beszélhetünk. Erre leginkább a szennyvízberuházások támogatása utal. (Az egy háztartásra jutó csatornázási költség több esetben elérte az 1 millió Ft-t)
- Alapvető szemlélet az előkészítés és a döntés során, hogyha az adott pályázat megfelel a pályázati felhívásnak, akkor támogatandó, ha nem akkor nem. Ez még rendjén is lenne, de sajnos a TKB-nak nincs jelentős beleszólása a pályázati kiírásba. Így alapvetően statisztika szerepre vagyunk kárthatva. Ezt csak tovább fokozza, hogy KAC-nak hozzá kell járulni a kormányüléseken megfogalmazott ötletekhez (Pl. Balaton, Széchenyi terv), illetve a céltámogatások társfinanszírozása is automatikus igényként jelentkezik.
- A támogatások mértékénél is elég sok probléma adódik. A vissza nem térítendő támogatások 30%-ban történő maximálása akadályozza az önerővel nem igazán rendelkező civilek és önkormányzatok pályázatait, viszont 30% még így is soknak tűnik profíterdekelt, sőt jól menő cégek támogatására.

Ezekhez hozzátartozik, hogy a folyamat nem teljesen átlátható, és követhető. Pontos számokat az összegekről (bevétel, elköteleződés stb.), szinte sosem láttunk, sokszor az is csak hosszas számolgatás után derült ki, hogy mennyi is az adott ülésen rendelkezésre álló keretösszeg.

A bizottság munkájáról elmondható, hogy több esetben az előterjesztések minősége nem igazán volt elfogadható, a rendelkezésre álló idő rendszeresen kevésnek bizonyult, így nem mindig sikerült szakmai vitákat lefolytatni a kérdésekről.

Természetesen a fentiekről, ahol lehet megfogalmaztuk a véleményünket, ennek ellenére idén pl. a pályázati felhívásról „idő hiányában” egyszerűen nem is kérdezték meg a véleményünket. Ígéret hangzott el arra nézve, hogy a jövőben ez másképpen lesz és a Bizottság új alapokra fekteti a pályázati rendszert, hát úgy legyen...

Priksz Gábor

N y í r e g y h á z a , 2002. január 28.

LAJTMANN CSABA:

Beszámoló a KAC közcélú „A” keretében végzett tevékenységről

A bizottság a 2001-es esztendőben 3 ülést tartott (a munkatervben 4 szerepelt), ezek közül az első, alakuló találkozót 2001. április 17-én a delegálás előtt tartották, melyen értelemszerűen nem állt módomban részt venni. Az „a” keretösszege a közcélú keret 17,5%-a, azaz 630 460 600,- Ft volt – amelynek 51%-ára hirdettek meg nyílt pályázati felhívást, míg a fennmaradó 314 millió forintot a minisztérium belső felhasználási terv alapján osztotta szét.

A bizottság második ülésén a kiírásra beérkezett pályázatokat „értékeltük”. A tervezett július eleji időpont helyett az ülést szeptember 17-én tartottuk. A beérkezett pályázatokat külső szakértők bevonásával előzetesen értékelték. Sajnos a pályázatokat – melyből több száz volt – érdemben megismerni nem állt módomban, a minisztérium a meghívó és az ülés közti időben – 3 napban – egy alkalmat tudott ajánlani, amikor felmehetek és betekintetek a pályázatokba. Így egy táblázat alapján, ahol a pályázó, és pályázat adatai mellett egy pontszám – 0-100-ig – szerepelt csak, kellett döntenem. Igaz a táblázatban szerepelt egy „bírálati vélemény” oszlop is, amelyet a bírálók csak olyan, érdemileg semmitmondó közlésre használtak, mint: „A saját rész igen magas, a cél helyes” vagy „Az akció szakmai felügyelete fontos”.

A fentiekből is kiderül, hogy az ülésen, mint a civil szervezetek képviselője, inkább csak asszisztáltam a munkához, próbálva szem előtt tartani a civilek pályázatait. Civil szervezetek elsősorban a kiírás 6. pontjára – Környezetvédelemmel kapcsolatos akciók és szakmai rendezvények, tanulmányok támogatása – pályáztak. Mivel az e célra beérkezett pályázatok nem merítették ki a hozzá rendelt keretösszeget, így az összes értékelhető pályázatot 100%-ban támogattuk, így a civilek összes pályázatát is. (Az „a” keret kiírásában új elemként jelent meg ez a pályázati lehetőség, valószínűleg ez az oka annak, hogy nem érkezett túl sok pályázat) Pár civil pályázat érkezett még a keret egyéb pályázati felhívásaira, amelyeket a bizottság a szakértők által adott pontszám alapján (többnyire nem) támogattott. Az általam ismert civil szervezeteket próbáltam értesíteni a bizottság döntéséről.

A bizottság harmadik ülését október 3-án tartottuk, amikor a bizottság a következő évi pályázati felhívásról, illetve az előző ülésen függőben maradt ill. a szeptember 30-ig beérkezett pályázatokról döntött. A pályázati keretnél a bizottság úgy határozott, hogy az OKKP – Országos Környezeti Kármentesítési Program – önkormányzati programjainak támogatása ne az „a” keretből történjen. (Erre a pontra egyébként a 2001-es esztendőben egyetlen pályázat sem érkezett.) Az ülésen kértem, hogy a 2002-es pályázatoknál a külső szakmai bírálók a bizottság által is használható értékelési rendszer alapján bírálják a pályázatokat, amely több szempont alapján is értékeli – és nem csak pontszerűen – a pályázati programokat.

Az Országos Találkozó jelölését megköszönve, várom az „a” keret tevékenységeivel kapcsolatos kérdéseket.

Lajtmann Csaba

G y ő r , 2002. január 15.

RITTENBACHER ÖDÖN:

Beszámoló a KAC Közélcélú „A” - környezetvédelmi cél - bizottságban végzett munkáról

Ebben a „műszer” és „akció”-val kapcsolatos pályázatokat elbíráló bizottságban túl sok feladatunk nem volt. Minden civil szervezet, aki pályázatot adott be, megkapta a kért támogatást. Sajnos kevés pályázó volt a részünkről: konferencia, autótmentes nap, hulladékgyűjtési akciókkal.

Őszintén megmondom, hogy néhány pályázatot részleteiben is átnéztem. Mivel egy esetben ellentmondást fedeztem fel abban, hogy egy cég három pályázatra is nyert légszennyezettség mérési műszerek vonatkozásában, míg a régióknál ugyanilyen témában egyetlen egy műszerre pályázó közszolgáltató („kéményseprő”) pályázatát elutasították..., ezért ezt kifogásoltam. Végül is az észrevételemet a Bizottság elfogadta és ez utóbbi cég is, ha csökkentett összeget is, de nyert. (Remélem az nem tűnik delegálti „hatásköri túllépésnek”. Úgy gondolom ebben a helyzetben is szemléletformáló zöld oldalt képviseltem, ugyanis az utóbbi cégnek együttműködési megállapodása volt több oktatási intézménnyel a műszer közös használatáról...)

Rittenbacher Ödön

E g e r , 2002. január 22.

HARASZTHY LÁSZLÓ

Beszámoló a KAC „B” védett természeti területek és értékek védelme, a biodiverzitás megőrzése című keretben 2001-ben végzett munkáról

A KAC B keret Bíráló Bizottsága 2001 április 10-én tartotta első ülését, melyen meghatároztuk a pályázati feltételeket és elfogadtuk a kiírást. A pályázatok elbírálására 2001 július 3.-én került sor.

A B keret 2001-ben 310 millió Ft. felosztható kerettel rendelkezett.

A B keretről tudni kell, hogy az hosszú ideje magában foglalja a nemzeti parkok természetvédelmi feladatai finanszírozására szánt pénzt is. Ennek megfelelően 2001-ben a 9 nemzeti park összesen 208 pályázatot nyújtott be, melyek közül 113 nyert támogatás összességében 180 millió forint mértékéig, ami a teljes felosztható keret 57%-a volt.

A nemzeti parki pályázatokon kívül további 226 pályázat érkezett a bizottsághoz.

Ezek megoszlása az általam meghatározott felosztás szerint a következő volt: beadott/nyert illetve zárójelben a megítélt támogatás teljes összege.

- KFT/BT 37/6 (16.1 mill. Ft)
- Önkormányzat 21/10 (10.3 mill. Ft)
- Alapítvány 36/17 (25.4 mill. Ft)
- Magánszemély 12/0
- Egyesület 74/37 (52.7 mill.Ft)
- Egyéb 46/22 (30.9 mill Ft)

A 46 „egyéb” pályázó közé soroltam az egyetemeket, múzeumokat, KHT-et, állatkerteket stb. intézményeket.

Az NGO pályázók közül ABC sorrendben az alábbi szervezetek nyertek támogatást.

Al-Dunai Természetvédelmi Alapítv., BAZ megyei Környezeti Nevelési Egyesület, CEEWEB, Csemete, Fauna Természetvédelmi Egyesület, Göncöl Alapítvány, Hajdúböszörményi Ifjúsági Kör, Holocén, Hortobágyi Természetvédelmi Egyesület, Ipoly Unió, Írott-kő Naturpark Egy., MME, Misina Természet és Állatvédő Egy., Nádasdy Alapítvány, Nimfea, Orchis Természetvédelmi Egyesület, Ököl. Intézet Alapítv., Pannon Természetvédelmi Szövetség, Pro Vértes Közalapítv., Reflex, Somogy Term. Öröks. Közalapítv., Természetes Életmód Alapítv., Tiszatáj Term. Közalapítv., Varangy Akciócsoport, WWF, Zöld Akció Egy. Zöld folyosó Közalapítv. (Megjegyzés: A WWF egyetlen pályázatot adott be, melyre 2.5 millió forintot nyert.)

Haraszthy László

B u d a p e s t , 2002. január 31.

SALLAI R. BENEDEK:

Beszámoló a KAC közcélú „B” keret bizottságában szerzett tapasztalatokról

Tisztelt Mozgalom !

Jelen OT előtt ezúton szeretnék beszámolni a KAC közcélú „B” keretben szerzett tapasztalatokról, megköszönve ezzel is a előző évi OT bizalmát.

Tehát 2001 év májusában kerültem a bizottságba, amelynek feladata a természetvédelmi célok támogatása. Leginkább ez érdekelt, ugyanis nem teljesen értettem soha, hogy miként is lehet az, hogy a nemzeti park igazgatóságok pályázati úton szereznek támogatást a mindennapi szakmai feladataik ellátásához, és miként lehetséges az, hogy törvényileg meghatározott munkák elvégzéséhez nem normatív támogatás jár. A bizottságba kerülésemkor felkerestem egy nemzeti park igazgatóságot, ahol tájékoztam elsőként is egy nemzeti park éves költségvetéséről, normatív támogatásairól, feladatairól, így talán nagyobb rálátással kezelhettem a beérkezett pályázatokat.

Sajnos több alkalommal módosította a keret bizottságának az elnöke a bírálati időpontot, aminek köszönhetően ez június legvégére csúszott, amikor nem tudtam jelen lenni. Ezt külön azért is sajnáltam, mert mint arról civil delegált társamtól értesültem a keret egy jó részét Tardy úr saját hatáskörben osztja szét gyakorlat szerint, amivel kapcsolatban szívesen tájékoztam volna néhány dologról. Külön fájlaltam azért is, mert ennek a bizottságnak ez az egy ülése volt, és ha előre látható, hogy ennyire elhúzódik a bírálát, akkor nem vállaltam volna a jelölést, hiszen lehet, hogy a jelöltek között nálam alkalmasabb személy is volt.

Minden esetre egy biológus végzettségű kollegámmal ketten beültünk Bük Jóskához a KöM TvH könyvtárába, és egytől egyig átnéztük az összes pályázatot. Ennek megfelelően készítettem egy táblázatot bírálással, és a mellékelt kíséző levéllel küldtem el Tardy úrnak:

„Tisztelt Tardy János Helyettes Államtitkár Úr !

Elsőként is szíves megértését és elnézését kérem, amiért nem tudok személyesen jelen lenni a KAC közcélú „b” keret Bizottság bírálán. Sajnos egy régebb óta lefixált külföldi meghívásnak kell eleget tennem, amit roppant kellemetlen lett volna lemondanom, és korábban számítottam arra – tekintetbe véve a KAC közcélú „b” keret pályázati határidőt – hogy

esetleg kiutazásom előtt lesz bizottsági ülés. Sajnos ez nem valósult meg rajtunk kívül álló okok miatt, de ennek ellenére **nagyon megköszöném, ha lehetőségem nyílna véleményem kifejtésére jelen levelemmel** és a mellékelt bírálati lappal, hiszen távollétem ellenére komolyabban foglalkozni kívántam ezen bizottsághoz beérkezett pályázatokkal, hiszen jómagam az elmúlt években természetvédelmi tevékenységekkel foglalkoztam, és eddigi bírálati tapasztalataim alapján nem volt módom csak szakmai tevékenységek bírálatával foglalkozni, holott igazán ez az, amit legszívesebben tettem volna. A Közép- és Kelet Európai Környezetvédelmi Központ felkérésére éveken keresztül voltam tanácsadója a Központ helyi pályázati programja bíráló bizottságának, azonban az egy merően más szemléletű pályázati rendszer volt.

Miután jómagam elsősorban a nonprofit szektorban tevékenykedem, mindig érdeklődéssel vizsgáltam a különböző szakmai szektorok szakmai tevékenységének hatékonyságát a természetvédelemben, hiszen családom és baráti köröm, valamint mindennapi munkám révén úgy érzem némi rálátásom van a nemzeti park igazgatóságoknál, illetve a NGO-knál folyó munkára egyaránt.

Ezen tapasztalatok alapján fogadtam örömmel a környezet- és természetvédő szervezetek országos találkozójának delegálását bizottságukba, igyekezvén saját tapasztalataim és ismereteim alapján korrekt, lehetőség szerinti objektív véleményt alkotni a beérkező pályázatokról. Talán innentől kezdve érinti állásponthoz a teljes bírálatot, és **innentől lenne jó, ha röviden a tisztelt Bizottságnak is közzé tenné véleményem.**

Részben a jogszabály, részben a közcélú keretek struktúrájának szerény ismerete alapján úgy ítélt meg, hogy ebből a keretből elsősorban **terepi, konkrét beavatkozással járó természetvédelmi tevékenységek támogatásának kell prioritást élveznie**, hiszen a szemléletformálás, társadalmi kommunikáció, környezetvédelmi feladatok, kutatási feladatok támogatására a jogszabály más közcélú kereteket biztosít. **Ezt a bírálat során folyamatosan, következetesen figyelembe vettem.** Korábbi évek tapasztalatából láttam, hogy a nemzeti park igazgatóságok egyik legfontosabb forrása szakmai tevékenységeik végzéséhez ez a keret, azonban ezt nem tudtam tolerálni pályázataik bírálati során, hiszen a közcélú „e” keret biztosít lehetőséget például a szemléletformálási tevékenységekhez. Azonban ugyanígy, a civil szervezetek esetében is (kiknek érdekeit kellene képviselnem a bizottságban) figyelembe vettem, hogy olyan kisebb projektek, amelyek nem konkrét természetvédelmi tevékenységet fejtenek ki, a közcélú „f” kerethez tartoznának, így csak azokat támogattam, amelyek szakmai tevékenységet végeznek tényleges természetvédelemmel.

Általánosan **elmondható bírálatomról, hogy nem szívesen javasoltam támogatást olyan fejlesztésekre, amelyek „divatot” képeznek jelenleg, és fenntartásuk a későbbiekben további szakmai forrásokat kívánhat** (pl. tanösvények), **nem szívesen javasoltam támogatást magánszemélyeknek, és gazdasági tevékenységet végző vállalkozásoknak, átláthatatlan finanszírozású projekteknek** (pl. filmkészítések, könyvkiadások, amikor nem látható az értékesítésből származó bevétel cél szerinti hasznosulása stb.). **Ugyanakkor előszeretettel támogattam olyan fejlesztéseket, amelyek hosszabb távon szolgálnak** (szolgálhatnak) **természetvédelmi célt** (pl. gyepekkeléshez mezőgazdasági gépek beszerzését). **Következetesen támogattam minden terepi élőhely-rekonstrukciós, fajvédelmi tevékenységet**, ahol láttam a szakmai megalapozottságot, **és természetesen a hiteles költségvetést.** **Általában kiadványokat csak különösen indokolt esetben javasoltam támogatni, illetve kutatási tevékenységet csak akkor, ha láttam, hogy az egyértelműen szakmai feladatok megalapozását célozzák**, nem pedig a „fióknak” készülő tanulmányokról van szó.

Fájlaltam, hogy több nemzeti park egyértelműen nem ezen kerethez tartozó témához nyújtott be kérelmet. Ezt csakis úgy tudtam értékelni, hogy ki kívánják használni a **bizottsági összetételből adódó lobby lehetőségeiket**, amit véleményem szerint nem lenne etikus engedni, és következetes, objektív értékeléssel leszoktatni az igazgatóságokat arról, hogy ezzel a lehetőséggel élni próbáljanak. **Hiszem, hogy ez a tisztelt Bizottság felelőssége.**

A bírálati tapasztalatom során eddig minden alkalommal figyelembe vettem, (figyelembe vettük tanácsadó kollegáimmal) a pályázatok minőségét is. Itt ezt sajnos nem lehetett. **Megdöbbenéssel tapasztaltam, hogy számos pályázat** – sajnos elsősorban a nemzeti park igazgatóságoktól – **minden szempontból alkalmatlan az értékelésre. Rendkívül felületes költségvetés, általános információk, rövid, nehezen értékelhető leírások, ami alapján elvárják a pályázatok készítői, hogy felelősséggel döntünk milliárdok sorsáról.** **Hiszem, hogy hosszabb távon nem szabad engednie a tisztelt Bizottságnak, hogy pályázatnak nem nevezhető néhány soros leírások alapján döntsön szakmai feladatokról és azokra szánt pénzüsségekről.** Meggyőződésem, hogy egy magára valamit is adó magánalapítvány kuratóriuma a jelen kerethez tartozó pályázatok jelentős részét értékelés és tárgyalás nélkül utasítaná el.

Azt is furcsa volt kezelni, hogy némely nemzeti parkok gyakorlatilag önkorlátozás nélkül nyújtottak be szakmailag néhol vitatható, néhol eltúlzott költségvetéstől megkérdőjelezhető hitelességű pályázatokat a legkülönbözőbb témákban. Mint a bizottság tagja, ezúton kérem a bizottság elnökét, hogy tolmácsolja azon véleményemet a nemzeti parkok tisztelt vezetői felé, hogy szerintem a szakmai igényesség fontos a pályázatok készítése során is, és minősítés egy-egy team munkájáról az is, hogy mi kerül ki a kezük alól. Épp ezért javaslom bevezetni a belső értékelési eljárásokat az igazgatóságoknál is, amit gyakorlottabb pályázatírók alkalmaznak, amit tapasztaltam néhol egy-egy nemzeti park esetében, míg máshol sajnos nyomát sem.

Nem azért, mert jómagam nem kormányzati szektor delegáltjaként kerültem a bizottságba, hanem mint bírálási tapasztalatokkal rendelkező független magánszemély megállapíthatom sajnos, hogy a civilek pályázatai döntően klasszissokkal jobb minőségűek, precízebbek, mint a kormányzati szektoré. **Azonban hangsúlyoznám, hogy most első alkalommal ezt nem vettem figyelembe a bírálat során, igyekeztem ettől elvonatkoztatva a költségvetés hitelessége, és a tevékenység természetvédelmi célja alapján megtenni javaslataimat.** **Ez alapján látható lesz a mellékelt táblázatból, hogy figyelembe vettem a bírálat során, hogy milyen fontos forrás ez a nemzeti parkok számára, és igyekeztem ez alapján dönteni a javaslatokról.**

Sajnos néhány esetben láttam, és fel is jegyeztem a véletlenül borítékban maradt pályázat esetében (stb.), hogy egyértelműen nem felelt meg a kiírási határidőnek, vagy néha a pályázati feltételnek (terjedelem stb.). Megítélésem szerint méltatlan lenne a többi pályázattal szemben, ha ezeket is tárgyalná a tisztelt Bizottság!

Azt is szeretném, ha nem pusztán salomoni döntés születne a nemzeti parkok esetében. Nekem a javaslatomban nem az volt a lényeg, hogy mindenki „igazságosan” kapjon valamennyit, hanem az, hogy ki milyen fontosságú pályázatot adott be, milyen célt szolgál, milyen hatékonysággal és miként szolgálja a természetvédelem érdekeit.

Talán a legérdekesebb következtetés azonban mégis az, amit a pályázati lista alapján legelsőként levontam. Átolvasva a listát, végignézve a pályázók összetételét, és tudva azt, hogy a jelen keret a legfontosabb természetvédelmi feladatokat segítő, támogató állami pénzalap, érdekes a pályázati témákat végig olvasni. **Valóban a legfontosabb honi természetvédelmi szakmai törekvéseket tartalmazza ez a lista? Nincs már fontosabb feladata a szakmának, mint kiadvány sorozatokat fenntartani és tanösvényeket létrehozni? Valóban a legfontosabb szakmai törekvések közé tartozik újabb és újabb bemutató, oktató központok sok milliós tervezése, hatástanulmánya és így tovább. Amennyiben végig gondoljuk csak az elmúlt másfél év eseményeit, úgy ítélnétek meg, hogy ez a lista tartalmazza hazánk legfontosabb természetvédelmi feladatait?**

Kérem, hogy tegyék fel maguknak a kérdéseket, és a bírálat és döntés során – ha szavazatai jogommal nem is áll módomban élni távollétem miatt – vegyék figyelembe szerény véleményemet, amit jóhiszeműen a cél érdekében objektíven igyekeztem hozni.

Jelen levelem, és az értékelést munkapéldánynak tekintem, és bár vállalom a felelősséget a véleményért elsősorban a bírálati munkához készítettem.

Munkájukhoz sok sikert, türelmet, kitartást kívánva, barátsággal és tisztelettel üdvözli Önöket:..”

Tehát a fenti levél mellékleteként elküldtem a részletes listát, hogy kinek mennyi támogatást javaslok. Mint utólag megtudtam, annak ellenére, hogy elutazásom előtti néhány napot csak ennek a bírálatnak az elkészítésére szántam, Tardy úrnál – illetve hivatalában – „elkallódtam” levelem, és csak a bírálat után került elő. Levelemre a mai napig nem kaptam választ, amit egyébként nem csak, mint a bizottság egy tagja vártam volna el, hanem mint állampolgár is, aki a közigazgatási eljárásokról szóló törvény szakaszai alapján hiszi, hogy kötelezi az államigazgatást a törvény betűje a válaszadásra.

Döntésemmel igyekeztem elsősorban a természetvédelem, másodsorban az engem delegáló NGO-k ügyét képviselni, de erre a fenti okok miatt kevés módomban nyílt, amiért megértéseket kérem.

Sallai R. Benedek

T ú r k e v e , 2002. január 31.

GYULAI IVÁN

Beszámoló a „C” keretben szerzett tapasztalatokról

Ez volt az a keret, amely három témára osztogatta a pénzt. Először is parlagrafű gyilkolásra, másodsorban szakmapolitikai programokra, harmadsorban önkormányzati programokra.

Számomra nagyon sok tanulsággal járt a részvétel. Közelről láthattam, hogy milyen nagy az inkohérenca az egyes keretek közt, illetve, hogy az elbírálások szempontjai között nem szempont a fenntarthatóság.

Akik nem tudják, hogyan működik a pályázat elbírálása, és mi a bíráló bizottság feladata, annak elmondom, hogyan zajlik a történet. A beérkezett pályázatokat külső szakértők bírálják, akik leírják sommás véleményüket. Ők nem vesznek részt a bíráló bizottságban, azaz nincs kit megkérdezni a pályázat részleteiről. Mi nem látjuk a pályázatokat, hacsak valaki nem kíváncsi valamelyikre, és nem megy fel a keret gazdájához, akinél tornyosulnak a pályázatok. Lehet, hogy a keretgazda, aki miniszteriumi tisztviselő (és még mások is bentől) átlapozzák a pályázatokat. Egy biztos, a bírálók közül egy sincs, aki az egészet látta, és értékelte volna. A mi információnk egy lista, amelyen a pályázat címe (ez többnyire a pályázat leírása is), a pályázó neve, s a javasolt, vagy nem javasolt összeg szerepel. A pályázatok a szakmai bírálóktól kapott pontok alapján állnak sorrendben a listán, s a lista elején lévőeknek jut a pénzből, amíg el nem fogy. Az okos bírálók a lista információi alapján változtatnak a sorrenden, amennyiben valamilyen ok miatt, mert esetleg ismerik a pályázatot, ez meg szeretnék tenni.

Az egyes keretek közötti átláthatóság minimális, mondhatnánk homályos. Pl. nincs egy olyan nyilvántartás, amelyből megtudhatnánk, a kérdéses pályázatot beadták-e más kerethez is, nyert-e már ott, s ha nyert mennyit.

A tartalomról. Legjobban a parlagrafű pályázaton akadtam ki, ahol „szemléletformálás” érdekében osztották a pénzt. A legtöbbben gépi munkára kértek pénzt, amelyből nyilván üzemanyagot vettek, s hozzá járultak ahhoz a globális klímaváltozáshoz, amely a problémát okozza, nevezetesen a változásokat nem tudják az ökológiai rendszerek tolerálni, meggyengülnek, kénytelenek helyt adni az invázió fajoknak. Nem akarom a történetet itt leírni, de megjegyzem, mi is hibásak vagyunk abban, ami történik, mert a jó szándék nem elég az okos cselekedethez. Így legtöbbször mi is egy követ fújunk a hivatalosokkal.

Arról nem szeretnék szólni, hogy a szakmapolitikai programok címei, mert csak ennek alapján mondhatnék valamit, mennyire fedték le a pályázati kiírásban szereplő magasztos célokat, viszont az önkormányzati környezetvédelmi programokról érdemes részletesebben szólni.

A bizottságot ez dűlta fel a legjobban, hiszen a helyszíneket már jobban ismeri mindenki, esetleg a körűlményeket is. Így bizony az eredeti sorrend rendesen megdűdűlt. Sajnálatos azonban, hogy a szempont inkább szociális volt, azaz melyik önkormányzat mire képes önerűbűl, mint tartalmi. Szerintem nem méltányosságí alapon, hanem a környezeti problémák súlyosságának viszonylatában kellene inkább ilyen dolgokat eldűnteni. A rengeteg, befutott pályázat miatt nagy volt a kontraszt a szakmapolitikai pályázatokkal, ahol kevés pályázat volt, s szinte mindenkinek jutott támogatás, itt pedig a sok pályázat miatt, csak keveseknek. A sok pályázat persze nemcsak azt mutathatja, hogy milyen nagy az önkormányzatok érdeklűdése a környezetvédelem iránt, hanem azt is, hogyha van pénz, akkor pályáznak a pénz reményében. Még környezetvédelemre is.

Gyulai Iván

M i s k o l c , 2002. január 28.

BELICZAY ERZSÉBET

A 2002. évi Országos Találkozójára készűlt beszámoló a KAC „C” keret 2001. évi bírálóbizottsági tevékenységérű

A pályázati felhívás május elején jelent meg az országos napilapokban.

A teljes keretösszeg 360 millió forint volt. A 7/2001. (III.9.) sz. KöM rendelet alapján egyedi döntéssel kiadott megbízások aránya 15 %. (Ez kisebb a rendeletben meghatározott aránynál.)

A „C” keret 2001-ben a következő közcélű feladatokat támogatta:

- biológiai allergének koncentrációjának csökkentése;
- telepűlési környezetvédelmi programok kidolgozásának, bevezetésének és felűlvizsgálatának elősegítése;
- környezet- és természetvédelmi szakmapolitikai programok kidolgozása, bevezetésűk előkészítése;

A fenti három célt az alábbiak szerint támogatták:

1.) A biológiai allergénekkal kapcsolatos pályázat keretösszege 50 millió Ft volt, amelyet a nyertes telepűlések gyakorlatilag parlagfű irtásra vettek igénybe. Pályáztak beruházásra, tudatformálásra, monitorozásra és kisebb mértékben eszközbeszerzésre.

A keretösszeg több mint háromszorosára érkezett pályázati igény. Többen – félreértve a pályázat szellemét és az önkormányzat felűlűsségét - kaszálásra kértek támogatást. (Ezeket elutasították, mivel közhaszűnű munka keretében is elvégezhetűk, és arra jóval nagyobb keret áll az önkormányzatok rendelkezésűre.)

A bíráltnál figyelembe vették, hogy az adott összegbűl mekkora területet kívánnak megtisztítani. Ez azonban csak egy kényszerű prioritás. Reméljűk, hogy szorosabban fog a három minisztérium (BM, FVM és KöM) a jűvűben együttműkűdni, és így a forráselosztás hatékonyabbá válik.

A bíráltnál során felmerűlt, hogy szűkség lenne egy módszertani útmutatóra, hogy a különféle körűlmények függvényében (mikor, hol, mekkora területen stb.) milyen irtási technológiák lennének optimálisak (kiszántás, kaszálás, égetés, más növénnyel elnyomás, kézi gyomlálás stb.).

Javasoltuk továbbá, hogy a nagykiterjedésű mezűgazdasági terűletek kezelésűre bátorítsák szolgáltató vállalkozások létrehozását. Így a gépbeszerzés is hatékonyabb, és az önkormányzatok a hanyag tulajdonosok helyett és költsűgűkre, e szolgáltatóknál megrendelhetűk az irtást.

2.) A telepűlési környezetvédelmi programok kidolgozásának, bevezetésének és felűlvizsgálatának elősegítése célű aprogramra 155 millió forintot ítéltek oda.

Itt is nagyobb volt ugyan az igény a keretösszegnél, azonban számomra érthetetlen, hogy mikűzben a Környezetvédelmi Tűrvény elűírja a telepűlési programok kötelezű kidolgozását, sűt azt is, hogy e programokat még a nagy viharokat kavaro telepűlésrendezési szabályozás elűtt kell készíteni, mégsem tolongtak a pályázó önkormányzatok. Máiig sem egészűlt ki a tűrvény az elkészítés határídejével és a mulasztás szankcionálásával, továbbá az FVM sem veszi komolyan a tűrvényt, azaz nem feltétel a szabályozási tervknél a környezetvédelmi program elűzetes elkészítése. Jellemzűen Budapestnek sincs még környezetvédelmi programja.

A pályáztnál elűnyt élveztek a társulások, ahol a szomszűdos telepűlések egyűttes programra adtak be igénylűst.

3.) A környezet- és természetvédelmi szakmapolitikai programok kidolgozása, bevezetésűk előkészítése céljára 99 millió forintot ítéltek oda.

Javaslatunkra a jűvűben hangsűlyosabban fog szerepelni az újszerűség és az idűszerűség a bíráltnál során.

A százmilliűs keret rendkűvűl csekély. A jelenlegi bíráltnál gyakorlat – azaz a jobban megirt pályázat nyer – átmenetileg elfogadható. Látva azonban, hogy koncepció hiányában, vagy egyes lobbyk rendkűvűl erűs érdekvűnyesítése miatt milliárdok folynak el megalapozatlan beruházásokra, alacsony hatékonysággal, javasolnám, hogy évenként határozzák meg (szűkítsék le) a témakűrűket. Ennek tudatformálò, figyelemfelkeltò hatása is jelentűsebb lenne.

Példák:

Tavaly a KAC mintegy 13 milliárd forinttal támogatta a telepűlési szennyvíztisztítòk, csatornák megépítését. A természetközeli szennyvíztisztítás azonban nálunk alig halad elűre, holott a technokrata-perfekcionista Németországban

egyharmad feletti az ilyen technológia aránya a „hagyományos” csatorna + szennyvíztelep mellett. Ez lehetne tehát, mintegy 10 éves késéssel, az egyik éves program. (Lásd még Szilágyi László beszámolóját a tárgyban.)

Hasonlóan nagy a parlagfű és egyéb biológiai allergén anyagok visszaszorításának igénye. (A belső téri poratkák stb. koncentrációja nem szerepel például az új levegőtisztasági törvényben sem.) A parlagfűvet visszaszorító technológiák hiányáról fentebb írtunk.

A belső terek minősége (oldószerek, élősdiak, nem ionizáló sugárzások, gyermekintézmények) fehér folt, holott életünk 90%-át zárt térben töltjük.

Integrált hulladékgazdálkodás a tervezett regionális hulladéklerakók illetve az erőtlően sikerült hulladéktörvény fényében (vagy árnyékában) különösen aktuális lenne.

Összefoglalva: A „C” keret súlya kicsiny. A sok pályázat elkészítése és bírálata célszerűtlenül sok időt vesz el az érintettektől, miközben az odaítélhető összegek sokszor aprók. A keret nincs arányban a téma – szakmapolitikai programok - jelentőségével.

A KAC keret növelésével és egyes területek, pl. szennyvíz-támogatás újragondolásával nemcsak a környezet és az emberek egészsége javulna erőteljesebben, de számos közpénzből megvalósuló beruházás hatékonysága is nőne (épületek, műtárgyak, szilárdhulladék kezelés). Nem maradékelven kellene a környezetvédelemnek pénzt juttatni, hanem versenyeztetni kellene a tárcákat: melyik támogatás hoz nagyobb eredményt. A KAC egyik forrása, a termékdíj rendszer is jelentős módosításra szorul. Az államháztartás reformjára és a minisztériumok közötti jobb együttműködésre lenne szükség, hogy a - nem pusztán környezetvédelmi - eredmények a tárca arányosabb finanszírozása következtében javuljanak.

Beliczay Erzsébet

B u d a p e s t , 2002. január 24.

DR. ESTÓK BERTALAN

Beszámoló a KAC „D” - informatikai - bizottsági ülésekről

Ezúton tájékoztatom az OT résztvevőket a KAC „d” Bizottság 2001. évben kiírt pályázati döntéseiről. A felsorolt szervezetek az alábbi összegeket nyerték el a pályázaton.

A környezetvédelmi és természetvédelmi információs rendszer fejlesztését és működését szolgáló „d” keret szakértői bizottsági ülésén, 2001. szeptember 4-én az alábbi civil szervezetek pályázata bizonyult sikeresnek:

1. Ökológiai Intézet Alapítvány: 2.500.000,- Ft. 2. Bükki Emlőstani Kutatócsoport Egyesület: 729.000,- Ft. 3. Erdőtelki 4H Klub: 330.000,- Ft. 4. EMLA: 1.500.000,- Ft. 5. Reflex: 1.400.000,- Ft. 6. Zöld Zala Természetvédő Egyesület: 1.000.000,- Ft. 7. Hajnóczy József Barlangkutató Egyesület: 1.040.000,- Ft. 8. Nimfea Természetvédelmi Egyesület: 1.000.000,- Ft. Összesen: 9.499.000,- Ft.

A KAC „d” bizottság 2001. december 4-i ülésén (2-ik forduló) a következő civil szervezetek informatikai fejlesztésre benyújtott pályázatainak elfogadását javasolta:

1. Hallós L Természet- és Környezetvédelmi Oktatóbázis 272.125,- Ft. 2. Reflex Környezetvédő Egyesület 2.500.000,- Ft. 3. Tisza Klub 2.130.000,- Ft. 4. Levegő Munkacsoport 2.500.000,- Ft. 5. Független Ökológiai Központ 705.000,- Ft. 6. EMLA Egyesület 2.000.000,- Ft. 7. Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány 900.000,- Ft. 8. Vándorbéka Környezetvédő Csoport 281.000,- Ft. 9. Göncöl Alapítvány 1.500.000,- Ft. Összesen: 12.788.125,- Ft.

A Bizottság döntésével hozzájárul ahhoz, hogy a szervezetek informatikai fejlesztése eredményeként tevékenységük felgyorsuljon, és ügyintézésük zökkenőmentessé váljon. Más környezetvédelmi szervezetekkel való kapcsolatuk bővüljön, illetve elektronikus úton könnyebbé váljon elérhetőségük. Gyorsabb lenne az információáramlás, illetve -csere, adatfeldolgozás fejlesztése, mely a környezetvédelmi problémák mihamarabbi megoldását szolgálja.

dr. Estók Bertalan

E g e r , 2002. január 22.

BOJTOS FERENC

Beszámoló a KAC „D” keretben végzett kurátori tevékenységről

A Környezetvédelmi Alap Célfeladat környezetvédelmi és természetvédelmi információs rendszerek fejlesztését és működtetését szolgáló „d” keret szakértői bizottságában a zöld szervezetek váci országos találkozója által delegálva 2001. szeptemberétől vehetek részt. A megbízólevelet kézhez kapva a bizottság első, szeptember 4-i ülésén a kétlépcsős pályázat első fordulójában közel kétszáz beadványról döntöttünk. Sajnos ebből 73 pályázat eleve formai hibás volt, így a bizottság elé sem kerülhetett. A kurátorok a pályázatokat előbírálattal, tartalmi kivonatként kapták kézhez. Az első körben rendelkezésünkre álló 50 millió Ft-tal szemben 705 millió Ft-os igényt kellett volna kielégítenünk. A végül

támogatást nyert 25 pályázat közül 11 projekt erejéig a bizottság civil zöld szervezetet támogatott, összesen 16 millió 599 e Ft értékben.

A pályázat második körének bírálatára 2001. december 05-én került sor, ezúttal előbírálattal nélkül, mi több, az azzal megbízott cég (Timó Bt.) a benyújtástól számított két hónap alatt még sorszámmal sem tudta teljes egészében ellátni a pályázatokat... A beérkezett 119 pályázat mellett ekkor újbóli elbírálás alá kerültek az előző körben önhibájukon kívül formai hibásnak bizonyuló pályázatok is (a kötelező mellékletek csatolása nem minden pályázó szervezet ill. intézmény esetében volt lehetséges), összesen tehát ismét kétszáz körüli pályamunka került a bizottság elé. Ezek közül a fennmaradó 50 millió Ft-ból összesen 29 program kapott támogatást, amelyek közt 12 pályázatot civil zöld szervezetek nyújtottak be. A civil szférának biztosított támogatás a második lépcsőben 18 millió 287 e Ft volt.

A KAC 2002-es irányelvei a keret önálló működését megszüntették, így a kuratórium működését jelen formájában lezárta.

Bojtos Ferenc

S z e g e d , 2002. január 30.

LABANC GYÖRGYI, CSELÓSZKI TAMÁS Beszámoló a KAC „E” keret munkájáról

Általános tudnivalók

A Kac „E” keretbe 2001-ben összevonták a korábbi környezeti kommunikáció és a környezeti nevelés kereteket, ugyanakkor az összevont keret nagysága nem érte el a két korábbi önálló keret összegét. Az alacsony keretösszeg miatt igen jelentős többlet igény jelentkezett az „E” keret pályázataiban. A keretben 9 alfejezetbe sorolták az egyes témákat, minden alfejezethez konkrét összegeket rendelve. A bizottsági bírálatot szinte minden alfejezet esetében megelőzte egy szakértői előbírálattal. Az előbírálattal általában a KöM által közbeszerzési szakértői listáról kiválasztott cégek végezték el, ugyanakkor például a „Médiapályázat 2001” alfejezet esetében a sajtó osztály és a bizottság maga végezte a szakmai előbírálattal. Az előbírálattal eredményét táblázatos formában a bizottsági tagok általában napokkal a bizottsági ülések előtt megkapták, ugyanakkor a minisztériumban betekintheztek a teljes pályázati dokumentációba is.

Az 'E' keret bizottság összesen 8 alkalommal ült össze június 6 és december 21 között, a 8 ülésből 4 ülés két napos volt. Az ülések nagy száma abból adódik, hogy „E” kereten belül – főleg az összevonás miatt – sok pályázati téma szerepelt. Labanc Györgyi mind a 8 ülésen részt vett, Cselószki Tamás 6 ülésen, az első ülésről azért hiányzott, mert az OT azután delegálta.

A pályázati felhívások az alábbi címeken kerültek kihirdetésre:

kiemelkedő színvonalú szakdolgozatok (diplomamunkák) elismerésére

- erdei iskola középiskolásoknak 2001.
- jeles napok a környezet és a természet védelmében 2001.
- környezet- és természetvédelmi kommunikáció megerősítése 2001.
- környezettudományi tanulmányi ösztöndíj a 2001/2002-es tanévre
- médiapályázat 2001.
- a környezet- és természetvédelmi szakképzés feltételeinek fejlesztésére
- természet- és környezetvédő táborok 2001.
- környezet- és környezettudományi terepgyakorlatok a felsőoktatásban 2001.

A KöM részéről a keretgazda Lánczki Imre felelt a környezeti neveléssel kapcsolatos pályázatokért, míg a sajtófőnök Lázár Ádám volt a média pályázatok felelőse. A keretgazda és más KöM alkalmazottak hozzáállása jónak volt mondható végig az év folyamán, az anyagokat igyekeznek időben megküldeni és a bírálat során is messzemenően figyelembe vették észrevételeinket, javaslatainkat.

Csupán a nyár közepén történt elbocsátások vetettek árnyékot a bizottság munkájára: a szemléletformálási osztály vezetőjének, helyettesének és a titkári feladatokat kitűnően ellátó munkatársnak mennie kellett. Az elbocsátások után egy átmeneti állapot következett, melyre döcögős előkészítés volt jellemző, az érintett osztályok igyekeztek megbirkózni a nagyszámú pályázattal.

Úgy ítéljük meg, hogy a bírálatok során sikerült tárgyilagos, szakmai alapú döntéseket hozni, és ebben a KöM részről delegáltak is partnerek voltak.

A pályázatok értékelése

Az olyan nagytömegű pályázatokat, mint a tábor, vagy erdei iskola, megbízott szakértők megadott szempontrendszer szerint bírálták és pontozták, tehát lehetőség szerint objektív volt az értékelés. Az ilyen pályázatok esetében a bizottság főleg a szempontokat, valamint a ponttáblák-összegek kapcsolatát vizsgálta. Érdemes figyelni arra, hogy még a tábor pályázatoknál is előfordult formai hiba (pl. védett területen nem szerzett be a pályázó engedélyt a NP-től).

A kevesebb pályázatot és nagyobb összeg igényeket tartalmazó „kommunikáció megerősítése” és „média” pályázatokat igyekeztünk tüzetesen átnézni úgy, hogy minden pályázatot ellenőrizzen legalább 1-2 bizottsági tag. Ezekre az

alfejezetekre is születtek szakértői vélemények, de a bizottság azoktól függetlenül a legtöbb pályázatot átnézte és értékelte. Az értékelés során a mozgalmi véleményeket meglepően jól tudtuk érvényesíteni, működtek az észérvek (ami az államigazgatásban nem kis szó). A legnagyobb tülekedés a média pályázatok körül volt, de a kommunikáció megerősítésére is sok pályázat jött. Jellemző, hogy kismillió gazdasági társaság ráesett a pályázatokra. Nagyon sokuk esetében nyilvánvaló volt, hogy éppen úgy értenek a környezet- és természetvédelemhez, mint mi az úrhajóépítéshez; sok volt tehát a zöldre festett „hátha bejön” pályázat. Nagyon hiányoltuk az aktuális környezeti, fenntarthatósági kérdések feldolgozását, a kritikus kérdésfelvetést, oknyomozást, míg térdig jártunk a nemzeti parkok századik féle megfilmesítésében (reméljük senki nem érzi ez utóbbi megjegyzést bántónak).

Egyszóval tessék a sok jó mozgalmi gondolatból kommunikációs, média pályázatot csinálni. (Ezévire javasoljuk egy film készítését arról, hogyan működik a KÖM pályázati rendszere – biztosan szívesen adnának rá pénzt).

A formai hiba rejtély

A bizottságban a tartalmi bírálat során szűrőpróbaszerűen ellenőriztünk néhány pályázatot és felfedeztük, hogy a formai bírálat sok esetben helytelen volt, ami vonatkozott a támogatásra javasolt pályázatokra is (melyek közül néhány valójában formai hibás volt) és a formai okokból elutasított pályázatokra is (melyek közül több formailag tökéletes volt). A hibás formai bírálat okán a bizottság két dolgot döntött el: a formai hibásnak ítélt, de tartalmilag jónak tartott pályázatokat, valamint a támogatásra javasolt pályázatokat saját hatáskörben néhány bizottsági tag részvételével ismét értékeli, hogy ne legyen hibás formai bírálat sem a nyertes, sem az elutasított pályázatok között. A másik döntés: a bizottság meghallgatja azt a jogtanácsost, akit a Miniszter megbízott a formai bírálatok elvégzésével. Szerettük volna megtudni, hogy miért volt ilyen magas a formai bírálat során a hibaszázalék és hogy precízen elkészített és összerendezett pályázatok esetében miért hiányoltak dokumentumok, amikor azok a tartalomjegyzék által megadott mellékletszámon figyeltek és várták, hogy elbírálódjanak. Tudni érdemes, hogy a formai bírálathoz volt egy kísérő lista, melyen fel volt tüntetve, hogy milyen formai hiba miatt zárták ki a pályázatot a bírálók, tehát a visszaellenőrzés általában nagyon egyszerű volt.

A formai bírálatot végző jogtanácsos meghallgatása sikertelen volt, ugyanis semmi magyarázatot nem találtunk a téves bírálatokra. Az illető még ellentámadásba is lendült, mondván, hogy elképzelhető, hogy a hozzá került példányokból valaki kiszedte a hiányzó dokumentumokat, vagy éppen utána sikerült azokat ármányos módon belecsempészni, ettől a sok eltérés. Félelmes.

Az Úszószövetség esete a környezeti kommunikációval

Érdekes momentum a bizottsági döntéshozattal kapcsolatban, hogy a miniszter a bizottság elé terjesztette javaslatát az Úszószövetség támogatására, bár saját hatáskörben is dönthet róla, mivel külön keretből szánta rá a támogatást. A bizottság 5 igen és két nem szavazattal elfogadta a támogatási javaslatot (25 millió Ft), bár senki nem vitatta, hogy húzós dolog összehozni az úszóversenyeket a környezeti szemléletformálással. Mindezek ellenére a sajtóban a miniszter azt nyilatkozta - sőt a jegyzőkönyv is így készült el -, hogy a bizottság a támogatást ellenszavazat nélkül támogatta. Levélben kértük a minisztert (2001 szept. 6), hogy magyarázza meg a téves tájékoztatás okát, választ még nem kaptunk. Nem hivatalos forrásból hallottuk, hogy a 'legfelsőbb szintről' kozmetikáztatták a jegyzőkönyvet többszöri próbálkozásra, de ez biztos csak rosszindulatú pletyka.

A 2002 évi kiírások

A bírálatok során sok esetben szembesültünk azzal, hogy a kiírások kihívásokkal küzdenek, ami indokolatlanul nehezíti a pályázást, vagy a tárgyilagos bírálatot. Éppen ezért a keretgazda – nagyon helyesen – összehívott egy bizottsági ülést dec. 21-re a jövő évi kiírások véleményezésére. A bizottság több hasznos javaslattal igyekezett javítani a kiírásokat, csökkenteni a felesleges bürokráciát illetve tartalmilag jobb minőségű pályázatok írására serkenteni a pályázókat, ám sajnos a Miniszter Úr a javaslatok többségét figyelmen kívül hagyta. Ennek oka állítólag az időhiány volt, mivel már december 28-án sietett a sajtó elé tárnai a kiírásokat, így azok 2002-ben is olyanok amilyenek (együtt kell élnünk azzal, hogy miniszterünk kamera és mikrofonfüggő). Itt hívjuk fel a figyelmet arra, hogy több határidő igen rövid: március 1. pl. a médiára, vagy a környezeti kommunikáció megerősítésére.

Fontos tudnivaló továbbá, hogy idén ismét ketté választották a környezeti nevelést és a kommunikációt és megváltoztatták a keretek jelölését:

„d” keret: A környezet védelmét szolgáló oktatási, nevelési, ismeretterjesztési feladatok ellátása, támogatása

„g” keret: Környezet és természetvédelmi kommunikáció

Január 1-el történt még egy személyi változás: Lázár Ádám (sajtófőnök) szerződését nem hosszabbították meg, így most a sajtó osztály helyzete pindurcit bizonytalan. A sajtófőnök feladatait – 2 hetes info – Jenei Attila, a miniszter személyi titkára látja el.

Néhány tanács a civil szervezeteknek

Érdemes pályázatokat beadni a 'Kommunikáció megerősítése' és a 'Média 2001' alfejezetekbe, mert nagyon kevés a civil ötlet és pályázat;

A pályázatok beadása előtt kicsit figyelmesebben kell elolvasni az útmutatót, ugyanis nagyon gyakori volt a formai hibás pályázat, aminek valószínűleg minden esetben a figyelmetlenség, a sietség volt az oka;

A pályázat célját és összefoglaló leírását – különösen a rövid leírást – jobban meg kell fogalmazni, mert sok esetben ezek a részek is nagyon gyengék;

A 'Média 2001' alfejezet működő médiumok környezetvédelmi témájú műsorainak finanszírozására lett kiírva, ugyanakkor javasoljuk, hogy a jövőben – egy ilyen alfejezetre – a civil szervezetek pályázzanak közösen a helyi, vagy általuk ismert újságokkal, televízióval vagy rádióval. A médiával közösen beadott pályázatoknak több haszna is lehet: nagyobb nyilvánosságot kap a szervezet, szakmailag jobban megalapozott és kidolgozott műsorok, cikkek jelenhetnek meg és a közös munka által nagyon jó kapcsolat alakulhat ki a média képviselőivel (szerkesztőkkel, újságírókkal, műsorvezetőkkel).

Labanc Györgyi, Cselószki Tamás

N y í r e g y h á z a , 2002. január 31.

MESTER ZSOLT

KAC közcélú „F” keret szakértői bizottság tagjának beszámolója

Az OT döntése szerint 2001-ben második éve képviseltem a szakértői bizottságban a társadalmi szervezeteket. Megbízóleveletem 2001. február 28-i keltezéssel vettem át. A 2001. május 25.-i beadási határidőre 549 pályázat érkezett, melyeket a társadalmi szervezetek képviselőiből és más szakértői bizottsági tagok részvételével alakult „előzsúri” egy előzetes véleményezéssel terjesztett a „nagy” bizottság elé. A bizottság június 28.-án döntött, 428 pályázatot támogattunk 197.095.000.- Ft értékben. (A beérkezett összes igény majdnem elérte az egymilliárd Ft-ot.)

A bizottság döntését a miniszter 2001. július 27.-én hagyta jóvá. A KGI-KAC Igazgatóság augusztus első hetében kezdte az értesítések és támogatási megállapodások postázását, valamint kérte az adóhatósági-, vám- és illetékhivatalok igazolását is. Ezzel egyidejűleg módosított költségvetéseket is kértek, melyet a szakértői bizottság hagyott jóvá - utólag kiderült, hogy ez a lépés jelentősen lassította a támogatások folyósítását. Tudomásom szerint a 2002-es pályázatoknál ilyen módosított költségvetés már nem fog majd kelleni - mindenesetre én nem javaslok (úgy tudom, más kereteknél sincsen)!

Az F-keretek pénzei október végéig nem érkeztek meg, ekkor két alkalommal levélben kértem a minisztert, hogy a társadalmi szervezeteket tájékoztassa a késedelem okáról, illetve kértem a gyorsító intézkedését. November 12-i keltezéssel Dr. Kiss Balázs főcsoportfőnök tájékoztatót, hogy a késedelem oka az, hogy a módosított költségvetések között nagyon sok a hibás, ami nem fedti át az eredeti tételeket, eltér az eredeti támogatási céltól; valamint sok a hiányos igazolású pályázat. (Néhány módosított költségvetésű pályázatot személyesen is láttam - úgy tűnt, hogy a főcsoportfőnök véleményében egyes pályázatok esetén van igazság!) Ebben az időpontban a főcsoportfőnök tájékoztatása szerint 120 db pályázat volt rendben, azok utalása folyamatosan történik. Ennek ellenére az első F-keretes pénzek karácsony előtt érkeztek meg a pályázókhoz, de még január 17.-én is például az én egyik szervezetem (Hatvani Környezetvédő Egyesület) számára öt pályázatból (befogadók is vagyunk) csak három pénze érkezett meg! Pedig mindent rendben megküldtem még augusztusban(!). De azt hiszem, sokan jártunk így. Én személy szerint a minisztériumi apparátus lassú és szervezetlen munkájában látom az okokat és csak kisebb részben tartom hibásnak a társadalmi szervezeteket.

Éppen ezért 2001. november 27.-én több társadalmi szervezet és a szakértői bizottság társadalmi tagjai találkoztunk a keretkoordinátor államtitkárral (Dr. Boda Ilona) és ekkor, valamint ezt követően javaslatokat fogalmaztunk meg, hogy hogyan kellene jobban csinálni, különös tekintettel a bonyolításra - ismerve a társadalmi szervezetek működését és igényeit. (Pl.: legyen társadalmi szervezet a bonyolító - ne a minisztérium.) Sajnos a 2002-es kiírást látva azt mondhatom, javaslataink legnagyobb része nem valósult meg, sőt, még a kiírás „finomítása” terén, időben tett javaslataink sem kerültek bele a kiírásba (pl.: legyen a kiírásban megvalósítási és elszámolási határidő (!); emeljük meg a beadható pályázatok számát 5-re. (Mellesleg a „végleges” 2002-es pályázati kiírás-tervezetet a véleményezési határidő előtt egy nappal kaptam meg; úgy tudom, hogy más bizottsági tagok is - így nem lehetett széleskörű véleményezésre bocsátani.)

A kiosztott, majdnem 200 millió Ft mellett mintegy 50 millió maradt a keretkoordinátornál „egyedi” elbírálásra. A szeptember 20-ig beérkezett „egyedi” pályázatok elbírálásába a keretkoordinátor bevonta a bizottságot és a pályázatokra - tartva magunkat az eddigi bírálati elveinkhez és az eredeti kiírás értelmezéséhez - összesen mintegy 10 millió Ft-ot ítéltünk meg. Maradt még mintegy 40 millió forint (elnézést kérek, de ezekre a számokra fillér pontossággal nem emlékszem), amelynek felhasználására a társadalmi bizottsági tagok írásban, október 16.-án azt a javaslatot tettük a keretkoordinátor felé, hogy a bizottság írjon ki még egy 2001-ik évi „működési” pályázatot a felhasználására. Ez nem történt meg, beadványunkra a keretkoordinátortól választ nem kaptunk. Január eleji információim szerint az összeg felhasználásáról a miniszter saját hatáskörében döntött.

Mester Zsolt

H a t v a n , 2002. január 22.

HAJTMAN ÁGNES

Beszámoló az F-keretről

Mester Zsolt részletesen leírta bizottságunk működését, az ott elmondottakat nem szeretném megismételni, egyetértek beszámolójával. Néhány kiegészítést teszek.

A módosított költségvetés utólagos benyújtását valóban jóváhagytuk, bár feleslegesnek tartottuk, de nem gondoltuk, hogy ez lassítani fogja a pénzek utalását. Utólag már pontosan látszik, nem is ezért jöttek olyan a pénzek, hiszen aki azonnal (hibátlanul) visszaküldte, annak is hónapok múlva utalták. Nem hinném, hogy emiatt érdemes lenne hibáztatni a bizottságot. Nagyon fontos (szerintem a legfontosabb), hogy minden körülmények között megtaláljuk a konszenzust hármunk között, és kifelé egységes álláspontot képviseljünk. Így is előfordult (pl. az október 16-i javaslatunkkal, hogy választ sem kaptunk, mégis egységes fellépésünkkel tudtuk a lehető legtöbbet elérni. Annak egyelőre nem látom a módját, hogyan lehetne a minisztériumot a saját maga által elfogadott határidők elfogadására sarkallni, mindenesetre törekedjünk rá.

Hajtman Ágnes

B u d a p e s t , 2002. január 31.

KISZEL VILMOS

Beszámoló a KAC közhasznú „G” keret „stratégiai koordináció és EU csatlakozás” bizottságban a 2001/2002 id. szakban végzett munkáról

A bizottság rendezetten, szakszerűen felállt és elvégezte munkáját. A Bizottságot a kezdeti időszakban Dr. Skultéty Sándor közigazgatási államtitkár úr, majd hirtelen halálát követően az őt megbízottként helyettesítő Dr. Vass Nándor helyettes-államtitkár úr vezette.

A Bizottság két témakörben írt ki pályázatot, ezek **EU/Life** pályázatok megírását segítő pályázatok, valamint a **stratégiai koordinációt** segítő munkák. A két témakörben összesen mintegy 300 millió Ft került felosztásra, a Bizottság a rendelkezésére álló keretet felhasználta.

A benyújtott igények tekintetében **a keret nem volt túlterhelt**, az ügyintézés korrekt és naprakész volt, a bizottság munkájában **ki tudtuk fejteni álláspontunkat és azt figyelembe is vettük**. Az előbírálatok közepesen szakszerűek voltak. E tekintetben számos jogos észrevétel merült fel, szerencsére a Bizottság munkájában lehetőség nyílt az előbírálatok felülbírálására is. **Az előbírálatot végző szakértői kör frissítésére tettünk javaslatot**.

Az EU/Life pályázat 2001-ben a „természet” és a „környezet” kategóriában lehet meghirdetve. A Life olyan, hogy a benne résztvevő országok jelentős összeget befizetnek be egy közös alapba, amit aztán a résztvevő országokban meghirdetett nyílt pályázati rendszerben osztanak szét. A pályázatokat Brüsszelben kell benyújtani. A pályázaton társadalmi szervezetek is indulhatnak. Általában jó eredménnyel szoktak szerepelni.

A Life pályázat megírása önmagában is igen komoly felkészültséget igényel, ami külső szakértői igénybe vétele nélkül még szakmai intézmények számára is nehezen elképzelhető, ezért a KAC **a pályázat megírásához külön pályáztatás útján ad támogatást**. Teszi ezt azért, mert Magyarország szeretné legalább a befizetett összeget visszanyerni.

A stratégiai koordináció, döntően a Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP, később HOT) végrehajtását és tervezését, valamint a környezet- és természetvédelem más szakterületekbe történő un. horizontális integrációját szolgálja. E tekintetben – véleményem szerint nagyságrendekkel több feladat lenne, mint amennyihez a források rendelkezésre állnak, ehhez képest még a rendelkezésre álló keret sem volt túlterhelt.

Ezt látva rendszeresen **ajánlottam az alapot társadalmi szervezetek körében, és tárgyilagos segítséget nyújtottam**, tájékoztatást adtam a pályázatok megírásához. Ily módon sikerült valamelyest megemelni a társadalmi szervezetek részvételi arányát.

Véleményem szerint nem csak a „g” keretben, hanem több más közhasznú keretben is indokolatlanul magas a nem közhasznú szervezetek részvétele, és részesedése. Így a közcélú keretből **elég sok pénzt elvisznek gazdálkodó szervezetek**, holott az olyan színvonalon dolgozó gazdálkodó szervezetek, akik ilyen pályázatokon eredményesen tudnak szerepelni általában nincsenek rászorulva arra az aprópénzre, amit itt nyerni lehet. Szerintem **sokkal több NGO pályázat kellene**, a nem szakosítottan NGO keretekben is!

Kiszel Vilmos

V á c , 2002. február 4.

LAJTMANN CSABA

Beszámoló a KAC Termékdíj – Csomagolóanyag Bizottságban
(CSKTTT) végzett tevékenységről

Sajnos tevékenységünkről a bizottságban nem tudunk túl sokat elmondani, mivel a bizottság – tudomásunk szerint – a 2001-es esztendőben egyszer sem ülésezett. Tevékenységünk kimerült abban, hogy különböző csatornákat felhasználva, próbáltunk utána járni miért nem kaptuk meg még a miniszteri felkérést sem a bizottsági munkára. Többszöri telefon, fax, és levél után 2002. január közepén a minisztérium nevében Dr. Erdey György a következő levélben válaszolt kérdéseinkre: „A Csomagolóeszközök Környezetvédelmi Termékdíja Tanácsadó Testületnek működésével kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatom Önt. A Tanácsadó testület titkárától kapott tájékoztatás szerint 2001-ben – megfelelő kérelmek hiányában – a CSKTTT nem tartott ülést, így arra sem Önt, sem a Testület más tagja sem kapott meghívást. Természetesen amennyiben 2002-ben ülést tart a Testület, arra Ön hivatalból meghívást kap.”

Vélemény helyett – valamint a beszámoló zárásaként – had idézzük az ide vonatkozó törvényi rendelkezéseket:

4. § (1) A Csomagolóeszközök Környezetvédelmi Termékdíja Tanácsadó Testület (CSKTTT) az alábbi feladatokat látja el:

(4) javaslatot tesz a csomagolási hulladékról szóló törvény előkészítése során a kötelező hasznosítási arányokra,

b) javaslatokat tesz a Pályázati felhívásban megfogalmazott támogatási célokra, c) részt vesz a pályázatok értékelésében. (2) A CSKTTT tagjai: 7 fő a szakmai szövetségek, 2 fő a környezetvédelmi társadalmi szervezetek, 2 fő az önkormányzati szövetségek által jelölt személy, valamint a Belügyminisztérium, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, a Gazdasági Minisztérium, a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium, az Egészségügyi Minisztérium, a Pénzügyminisztérium és a Környezetvédelmi Minisztérium egy-egy képviselője. A CSKTTT ülésein a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség képviselője állandó meghívottként van jelen. A CSKTTT elnökét, titkárát és tagjait a környezetvédelmi miniszter kéri fel. (3) A pályázatok elbírálása a testület javaslatának figyelembevételével történik, a testület javaslatától eltérő döntést a döntéshozóknak indokolnia kell. (4) A CSKTTT szükség szerint ülésezik, a működési rendjét maga határozza meg. A testületi ülések előkészítését a CSKTTT titkára végzi.

Lajtmann Csaba

G y ő r , 2001. január 27.

DR. KÓBOR JÓZSEF

Beszámoló a KAC „H” keret Kutatás-Fejlesztés Bizottságban
végzett munkáról

A Bizottság feladata a az immár negyedik Országos Környezettudományi és Természetvédelmi Kutatási Pályázat kiírása ill. a legutóbbi pályázati ciklus beérkezett pályázatainak végső sorrendbe állítása ill. konkrét összegekre vonatkozó javaslat megadása volt. A dolog rendje az, hogy a pályázatokat előzőleg szakmai opponens (ek) pontozzák, majd a Bizottság elé a Minisztérium illetékeseinek javaslataival együtt kerül.

Hangsúlyozni kell, hogy referenciákkal rendelkező akadémiai, egyetemi, esetleg alapítványi és egyéb kutatóhelyek támogatásáról van szó, tehát nem támogatható közvetlenül zöld-civil NGO, ugyanakkor nekünk is köszönhetően sikerült elérni az elmúlt években, hogy a közreműködők listáján szerepelhetnek, ez pozitívum. Volt egy olyan megállapodás is a Bizottságban, hogy köztudottan multikhoz, nagy ipari lobbikhoz kötődő pályázatokat nem fogjuk támogatni, bár ezt hivatalosan természetesen nem deklarálhattuk. Ezzel kapcsolatos, hogy az új pályázati kiírásból már kihagytuk a „műszaki” témát. Korábban ugyanis az ide benyújtott pályázatok 90 százaléka ugyanattól a néhány autodiagnosztikával foglalkozó cégtől jött, úgy tűnik, a valódi „zöld” technológiákat jobban kell definiálni, és ha a KÖM ezt nem tudja vagy nem akarja megtenni, akkor ne erőltessük.

A pályázat fő prioritásai: szennyezések és célállapotok, környezetegészségügy, klímaváltozás hatásai, megújuló energiaforrások, fenntartható mobilitás, természetvédelem. 2001 évben összesen 810 millió forintos igény jött össze kb. 253 betervezett pályázatra, erre volt kiosztható 163 millió, ami gyalázatosan kevés. Még mindig nem oldódott meg az a probléma, hogy a KÖM „szakértői lista” gyanánt a Pepó-korszak számlagyártó bt-it használja, noha pl.én is korábban átadtam egy öko-tudatos tudósokból álló szakértői listát. Vagyis továbbra is sok pénz megy el a tisztázatlan kilétű opponensekre, ezért felmerült, hogy az egyébként kiváló szakmai összetételű Bizottság ebben nagyobb szerepet vállaljon. Ez viszont sokkal gyakoribb és intenzívebb ülésezést kívánna.

A Bizottság 2001 folyamán előzetesen tárgyalta „A környezet és természetvédelmi kutatás-fejlesztési koncepció”-t, amely egy kormánykoncepción alapszik. A sok szép és látványos lózung központi eleme a fenntarthatóság - kivéve éppen a környezetgazdaságtant, jogot, ahol még mindig az „erőforrásgazdálkodásnál” tartanak, ez a rész katasztrofális, a többinél viszont a finanszírozás mikéntje kérdéses.

A Bizottság munkáját késleltette és megzavarta a korábbi minisztériumi vezetőkhez képest igen pozitív benyomást keltő Skultéty Sándor államtitkár sajnálatos elhunyt. Szerepét szakmai szempontból Tardy János vette át, akivel erőteljesen „természetvédelmivé” lett az irányvonal.

Munkámat és a Mozgalom értékeinek érvényesítési lehetőségeit hasznosabbnak ítélem, mint korábban, és ha tovább „hosszabbíthatok”, szívesen folytatnám.

dr. Kóbor József

P é c s , 2002. január 30.

SZENDI GÁBOR

A 2002. évi Országos Találkozója készült beszámoló a KAC „H” keret 2001. évi bírálóbizottsági tevékenységről

Tisztelt Országos Tanácskozás!

Első ízben kaptam megbízást KAC kuratóriumában való részvételre. A 2001. évi váci országos tanácskozás delegált 2 éves ciklusra a KAC „H” keret - környezet- és természetvédelmi kutatás-fejlesztés - szakértői bizottságába. A delegálásom óta eltelt háromnegyed évben nem tudtam a világot megváltani ebben a pozícióban. Miután a hivatalos felkérést megkaptam, a bizottságnak mindössze egy (bár nagyon fontos) összefüggése volt, amin természetesen a lehető legnagyobb felelősségtudattal részt vettem.

Meglehetősen sokára, július végén, kaptam meg a delegálás alapján környezetvédelmi miniszter úr megbízó levelét a bizottsági tagságra.

A 2001. évi pályázati kiírás már megtörtént megbízatásom és a bizottság munkájába való bekapcsolódásom előtt (május 31. volt a pályázatok beadási határideje). Az ülés, amelyen módomban volt részt venni, ezeknek a pályázatoknak a támogatásáról döntött. Erre október 16-án került sor, ami meglehetősen nagy idő a pályázatok beadási határidejéhez viszonyítva.

A bizottság összeülését, a pályázatokról való döntést több ok hátráltatta. Az egyik a bizottság elnöke, Skultéty úr közigazgatási államtitkár váratlan halála volt.

A legfőbb ok a pályázatok elbírálására korábban kialakított eljárás, a pályázatok nagy száma volt és benyújtási határideje időzítése volt.

A pályázatokat előzetes minősítésre opponenseknek adták ki egy szempont-rendszer alapján. Mivel ez a nyári időszakra esett és nagyszámú pályázatról volt szó, ez hosszú időt vett igénybe és csak ezután kerülhetett sor a bizottság értekezletére.

Az ülés előtt 8 nappal érkezett a meghívó, és a pályázatok összesítője, az opponensek javaslataival. Ez alapján tudtam saját előzetes véleményemet kialakítani, illetve megjegyezni, ha szükségesnek látszott egyes pályázatok eredeti szövegét megismerni. Az esetek nagy többségében az összesítés alkalmas volt a rangsorolásra.

Összesen 253 pályázatot nyújtottak be kerethez (40 % környezetvédelmi, 60 % természetvédelmi téma), összesen 810 millió Ft igénnyel, szemben a szétosztásra rendelkezésre álló 163 millióval.

Az ülés lefolyása korrekt volt, mind a minisztérium apparátusát képviselő, mind más külső szervektől delegált résztvevők felelősen, látható részrehajlás nélkül nyilvánítottak véleményt és szavaztak a pályázatok támogatásáról.

Ha a kapott összesítő anyag alapján kétségeink voltak egy pályázattal kapcsolatban, mód volt arra, hogy a helyszínen a teljes pályázati anyagot megnézzük és lehetőség volt az opponensi javaslatot felülbírálni. A rendelkezésre álló idő miatt ennek korlátai voltak, de néhány esetben erre indokoltan sor került. Úgy gondolom, hogy mind jómagam, mind másik delegált társam dr. Kóbor József felelősen képviseltük a zöldmozgalom szempontjait.

A bizottság ülésén egyetértettünk, hogy a pályázatok elbírálásának ez a módja nem szerencsés, mert a döntés nagyon elhúzódik. A pályázók jogosan kifogásolhatják az elhúzó döntéseket, hiszen a programok nagy része nem bonyolítható le akármikor, hanem csak a megfelelő évszakban.

Megtárgyaltuk, hogy a következőkben megpróbálunk egy jobb, gyorsabb döntést biztosító módszert kitalálni. Nehéz igazán jó módszert kialakítani. Egyrészt mert ha egy kiírásra ilyen sok pályázat érkezik, fizikailag képtelenség, a bizottsági tagok részéről ezek mindegyikének részletes áttanulmányozása, minősítése. Másrészt a tárgykör lényegéből adódhatnak olyan specifikus témájú pályázatok, amihez további szakértői vélemény lehet szükséges.

A 2002. évi KAC „h” keret pályázati kiírásáról döntés beszámolóim készítésekor még nincs, remélhetően hamarosan sor kerül a bizottság ismételt összehívására és a pályázati feltételek meghatározására.

Szendi Gábor

E s z t e r g o m , 2002. január 24.

FARKAS ISTVÁN

Beszámoló az OT részére a Országos Területfejlesztési Tanácsban szerzett tapasztalatokról

Az Országos Területfejlesztési Tanácsnak két ülése volt az előző OT óta eltelt időszakban, 2001. október 3-án és december 13-án. Az OTT-nek 25 szavazati jogú tagja, 27 tanácskozási jogú tagja, illetve 20 tanácskozási jogú állandó meghívottja van. Tehát az ülésen 72 szék és névtábla várt, a több körben elhelyezett asztalok körül. A Tanács üléseire a

zöldek képviselőin kívül a civilek közül a Vidék Parlamentje delegálhat állandó meghívottat. A Tanács még a 2001. áprilisi ülésén döntött a környezet- és természetvédők, illetve a Vidék Parlamentje meghívotti státuszáról. Habár az előterjesztésben szerepelt egy ilyen irányú régió szintű ajánlás is, a tagok ellenállása miatt - döntsenek önállóan a régiók a kérdésben - nem fogadta el az OTT a meghívotti státusz kiterjesztését a regionális tanácsokban való részvételre. A Tanács negyedévenként ülésezik, a Kormány stratégiai tanácsadó testületeként pénzüsszegekről nem dönt. A Tanács üléseit Vonza András miniszter nyitotta meg, és Szaló Péter helyettes államtitkár vezette le. Az első ülésen kiosztottam az OT „Nemzeti tervek és regionalizmus” állásfoglalását, amelyet a Tanács titkári funkcióit ellátó OTK igazgatója a résztvevők figyelmébe ajánlott.

A két ülésen beszámolót vitattunk meg a területfejlesztési és vidékfejlesztési előirányzatok felhasználásáról, a területi információs rendszerről, az Előzetes Nemzeti Fejlesztési Terv állásáról, a Balaton Fejlesztési Tanács programjáról, a statisztikai kistérségek újradefiniálásával kapcsolatos előkészületekről.

A zöldek számára érdekes információ lehet, hogy a 2001 (és 2002-es) vidékfejlesztési célelőirányzat támogatási jogcímei között szerepel többek között például az ökológiai alapú komplex gazdaságfejlesztési programok támogatása (benne komplex fejlesztés, vizes élőhelyhez kötött beruházás, külterjes gyepgazdálkodás, aszályos területek, egyéb környezetkímélő mg. tevékenységek), és szennyvízkezelés kiépítése 2000 főnél kisebb települése számára alternatív eljárások alkalmazásával. Érdemes tehát figyelni, és a helyi önkormányzatok, gazdák figyelmébe ajánlani az FVM Vidékfejlesztési Főosztály pályázati kiírásait.

Az OTT nem hallgatott meg beszámolót a Nemzeti Fejlesztési Terv állásáról, annak ellenére, hogy a régiók ezt kétszer is kérték. Úgy tűnik, hogy a Gazdasági Minisztérium egyelőre nem akarja a tervet kivinni vitára, valószínűleg azért, mert fél, hogy az OTT számon kéri, miért nincs megfelelő súlya a régióknak az NFT-ben.

Mindkét ülésről beszámolót készítettem, amelyet a mozgalom levelezőlistára, illetve a ZöldLevél Hírlevélbe elhelyeztem. Ugyancsak listára tettem az ülések meghívóit és napirendi pontjait az ülés előtt 5 nappal, amikor kézhez kaptam őket. Felhívtam a mozgalom figyelmét, hogy aki a részletes anyagokra kíváncsi az az MTVSZ irodában hozzáférhet, akár az ülések előtt is.

Véleményem az, hogy igen fontos részt venni az OTT munkájában, precedens értékű, hogy egy olyan testület, amely nem közvetlenül a környezetvédelmi szektorhoz tartozik elfogadja a zöldek delegálásos részvételi jogát. Maga a Tanács nem döntéshozó szerv, de sok értékes információ hangzik el az üléseken, amelyet a témával foglalkozó civil zöld szervezetek fel tudnak használni. A munkám során arra törekedtem, és újrávalasztásom esetén is arra fogok törekedni, hogy ezek az információk minden érdeklődő zöld szervezethez eljussanak.

Farkas István

B u d a p e s t , 2002. január 28.

KÖSZÖR S ZOLTÁN: Beszámoló a „Cédrus” Bizottsági tevékenységről

Kedves Zöld Barátaim - vagy ahogyan helyesen, újabban egyre többen mondják a mozgalomban - Harcostársaim !

Nevem Köszörüs Zoltán. A Hajdúsági Civil Központ és Adattár Alapítvány kuratóriumi elnöke vagyok és lassan egy évtizede a Hajdúböszörményi Ifjúsági Természetvédő Kör aktivistája, programvezetője.

2001-ben az OT-n az ún. „**Cédrus Bizottság**”- ba választottatok meg és az elkövetkezőkben erről a bizottságról, az itt folyó munkáról, annak értelméről, problémáiról szeretnék beszámolni.

Engedjétek meg, hogy beszámolómat az alapokkal kezdjem, hiszen valószínűleg többen csak nagyvonalakban tudják miről is van szó. A bizottság pontos neve **Környezetbarát Termék Minősítő Bizottság**. Az emblémát tervező művész szerint a címer(logo)növény kocsánytalan tölgy, amely őshonos Magyarországon, és a mesebeli „életfa” fajtája. Emlékeztet kicsit Csontvári cédrusára, de nem az, hanem tölgy.

A világon először 1977-ben a Németországban jött létre környezetbarát termék minősítő szervezet. Az NSZK után Kanada, Japán, Norvégia, Svédország, Ausztria, Franciaország hozott létre hasonló minősítő-tanúsító rendszert. Az utóbbi években a világ minden táján egymás után alakultak a nemzeti tanúsító intézmények. Az Európai Unió 1992-ben hozta létre a saját egységes termék-tanúsító rendszerét.

Magyarországon **1993. szeptember 9-én a Kormány határozatot** hozott a környezetbarát termék megkülönböztető, megfelelőség-tanúsító rendszer létrehozására. A határozat értelmében - a hasonló gazdasági és politikai helyzetben lévő országok közül elsőként hazánkban - a **Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium megalapította a Környezetbarát Termék Közhasznú Társaságot**, melynek feladata a minősítő-tanúsító rendszer koordinálása és működtetése.

A környezetbarát minősítés és tanúsítás **Kht. által** deklarált célja:

- ◆ a környezet iránti felelősségtudat erősítése,
- ◆ a gyártók forgalmazók ösztönzése a környezeti szempontból kedvezőbb tulajdonságokkal rendelkező termékek és eljárások bevezetésére, illetve a
- ◆ fogyasztók tájékoztatása a minősített termékekről és szolgáltatásokról.

Az életútelelemzésen alapuló minősítő-tanúsító rendszer bevezetésével megszűnt a lehetősége a terméken, termékismertetőben, reklámban megjelenő önkényes tájékoztatásnak és kiküszöbölhetők a környezeti tulajdonságokkal

kapcsolatos eddigi bizonytalanságok, félreértések. Nem folytatható az az ellentmondásos gyakorlat, melyben az érdekelt gyártó vagy forgalmazó saját maga - esetleg elfogultan vagy nem minden szempontból megalapozottan - minősíti „környezetbarátnak” a termékét.

A minősítő-tanúsító rendszer jogi alapja a 29/1997. (VIII. 29.) KTM rendelet

Magyarországon a termékek, technológiák és szolgáltatások környezetbarát jellegét a „cédrus” védjegy tanúsítja. A tanúsító rendszert működteti és a védjegyhasználat engedélyezését végzi a KÖM 100%-os tulajdonában lévő, fentebb említett Társaság.

Pályázni lehet a Magyar Szabadalmi Hivatalnál a Társaság részére bejegyzett, oltalom alatt álló „**Környezetbarát Védjegy**” használati jogának meghatározott időre történő megszerzéséért. A védjegyhasználat jogát legalább 1 és legfeljebb 4 éves időtartamra lehet megszerezni. Az időtartam lejártá után - esetleg időközben az új ismeretek miatt megváltozott feltételek mellett - egyszerűsített eljárás keretében meghosszabbítható a védjegyhasználati jog.

A jelentkezés, elbírálás, egyéb ügymenet leírása még további hosszú oldalakat venne igénybe, melyet elektronikus formában el tudok küldeni az érdeklődők számára!!!

MINŐSÍTÉSI FELTÉTELRENDSZEREK a következő termékekre vannak érvényben illetve vannak kidolgozva.

- Hulladékpapír és egyéb hulladék felhasználásával készült papíripari termékek
- Mechanikus vagy levegő működtetésű kozmetikumok, testápolók és léghfrissítők
- Ártalmas anyagokat nem tartalmazó fékbetét és tengelykapcsoló betét
- Monoetilén-glikolt nem tartalmazó fagyálló hűtőfolyadék
- A csomagolóanyagokra és eszközökre vonatkozó általános követelmények
- Hulladékok felhasználásával készült szerves építőipari kötőanyagok (általános feltételek)
- 5-10 liter űrtartalmú nyíltrendszerű vízmelegítő készülékek
- Környezetbarát fűrészgéplánc kenőolajok
- Háztartási hűtő- és fagyasztókészülékek
- Mono-etilén-glikolt nem tartalmazó szintjelző folyadékok
- Személygépkocsikra utólagosan felszerelt katalizátorok
- Kőszerű építőanyagok és építőelemek (általános feltételek)
- Kőszerű építőanyagok és építőelemek kiegészítő követelményei pórusbeton termékekhez
- Elektronikus telefonközpontok
- Környezetbarát takarítás
- Takarítás mikro-szálakból készült textíliák alkalmazásával
- Biológiai gyorsan lebomló hidraulika-folyadékok
- Zárt, közepes belső hőmérsékletű (0-80C) kereskedelmi hűtőkészülékek
- Energiatakarékos fűtőtestszelepek
- Takarítási célokra használható mikro-szálakból készült textíliák
- Zárt rendszerű, nyomás alatti üveg és műanyag szódás palack
- Fa építőanyagú zajárnyékoló falak
- Műanyag csatornaaknák
- Természetes alapanyagokból készült seprűk
- Konvekciós fűtőkészülékek (radiátorok, konvektorok), gázfűtő-készülékek (gázkonvektorok) és ezek légnedvesítő tartozéka
- Gyapjú - len ágynemű
- Kiegészítő feltételek a „Gyapjú-len ágynemű” feltételrendszerhez poliészter alapszövet esetén
- Kőolajjal, kőolaj-származék(ok)kal és/vagy hulladékká vált kőolaj termék(ek)kel szennyezett talajok tisztítása enzím-kompozíciókkal katalizált biológiai lebontás útján
- Természetes alapanyagokból készült ágybetét
- Savas ólomakkumulátorok hasznosítása (Begyűjtés, feldolgozás, forgalmazás)
- Bitumenes kötőanyagú új útburkolatok, illetve fenntartásra szolgáló útpálya-szerkezeti Rétege
- Kenőolaj és kenőolaj-ipari termékek súrlódás és kopáscsökkentő adalékai
- Települési szilárd hulladékból és/vagy szennyvíziszapból előállított komposzt

Ezen feltételrendszerek írott változata elektronikus formában birtokomban van, melyet szívesen az érdeklődők rendelkezésére bocsátok!!!

A „Környezetbarát Védjegy”-et odaítélő és a termékcsoporthoz vonatkozó feltételrendszert a bizottság bírálja el, melynek tagjai minisztériumokon kívül az ÁNTSZ, a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség, a Gazdasági Érdekképviseletek, stb.

Az általánosságok után lássuk a mandátumom alatt történeteket.

Évente 5-7 bizottsági ülést szoktak tartani.

Megválasztásom óta 2001-ben 3 ülés volt: 2001. június 20., 2001. október 29., 2001. december 19.

Az első ülés anyagával megkaptam a **2001. március 7-i ülés jegyzőkönyvét** is, mely alapján akkor a következő napirendi pontok voltak:

1.) A minősítési feltételrendszer kidolgozásának eljárásrendje. A napirend lényege, hogy folyamatban van a 29/1997.(VIII.29.) számú KöM rendelet felülvizsgálata. Egyebek mellett fontos, hogy „új terméknek vagy szolgáltatásnak a minősítési körbe történő bevonására bárki (magánszemély, hatóság, gazdálkodó, civil szervezet stb.) javaslatot tehet, melyhez indoklást is mellékelni kell.

2.) „Háztartási hűtő- és fagyasztókészülékek” című minősítési feltételrendszer felülvizsgálata Fontosnak tűnő kérdés: „A bizottság a készülékek energiafogyasztásának felső határát a 75%-os effektív index értékében határozta meg.

3.) Állásfoglalás a kereskedelmi hűtőkészülékekre vonatkozó feltételrendszerrel kapcsolatban. A kialakult vélemény, hogy a feltételrendszer felülvizsgálata folyamatban van így amíg az be nem fejeződik nem fogadnak el pályázatot.

4.) Feltételrendszerek felülvizsgálata. Pályázói érdeklődés hiányában a következő feltételrendszerek felülvizsgálatát a Bizottság elnapolja: 23. Műanyag csatornaaknák, 26. Gyapjút- len ágyneműk.

5.) Tájékoztató új feltételrendszerek kidolgozására vonatkozó javaslatokról. „Tűzoltó anyagok- és készülékekre vonatkozó minősítési feltételrendszer tervezet a következő ülésre lesz kész, akkor tárgyalja a Bizottság.

2001. június 20-i ülés

Napirend:

1.) „Tűzoltó anyagok- és tűzoltó készülékek” című minősítési feltételrendszer meghatározása

Kifogásolás alá esett a tervezetben, hogy a feltételrendszer 4.melléklete alapján függetlenül az oltóanyag minőségétől, olyan konstrukciójú készülékek is környezetbarát minősítést kaphatnak, amely a szokásos mutatókhoz képest minimum 20%-kal csökkentett hatóanyag felhasználásával biztosít azonos hatásfokot (vagyis hamarabb eloltja a tüzet és ezáltal csökkenti a tűz okozta környezeti károkat is.) Noha a BM és az OM képviselője támogatta azt az elvet, hogy a jobb tűzoltási hatásfok olyan jelentős környezeti előnyt (és tűz esetén kisebb károkozást, valamint felbecsülhetetlen értékek megővését jelent) amely miatt egy ilyen megoldás érdemes a minősítésre, a Bizottság elvettete a koncepciót.

Ezután több módon pontosítást kért a bizottság pl.: pontosítani kell a habképző anyagok biológiai lebomlását igazoló vizsgálathoz a vizsgált oldat töménységét, szerves halogén anyagokra és a tűzoltás során keletkező mérgező anyagokra vonatkozóan pontosítani kell a követelményeket stb.

2.) A „monoetilén-glikolt nem tartalmazó fagyálló hűtőfolyadék” című minősítési feltételrendszer felülvizsgálata

3.) Az Első Vegyi Industria Rt. Védjegyhasználati jogának meghosszabbítása

Téma az un. „Szuperzöld” fagyálló hűtőfolyadék nevű termék védjegyhasználati jogának meghosszabbítása a 2-es pontban lévő „Monoetilén-glikolt nem tartalmazó fagyálló hűtőfolyadék” című minősítési feltételrendszer alapján.

Bár a termék némileg drágább, mint más termékek a bizottság egyhangúlag elfogadta a termék védjegyhasználati jogának meghosszabbítását.

4.) Feltételrendszerek felülvizsgálata

Sok olyan feltételrendszer van, melyekre vonatkozóan nincs pályázati érdeklődés. A bizottság folytatja azt a gyakorlatot, hogy felfüggeszti ezen feltételrendszerek érvényességét mindaddig amíg újabb pályázó nem jelentkezik az adott témában. Ekkor végezteti illetve végzi el a felülvizsgálatot.

5.) Javaslatok, bejelentések, információk

Dr. Wágner Zsófia ismertette, hogy a jelentkező érdeklődők közül potenciális pályázók 5.1.Napelem, 5.2.Tartálytűzoltó rendszer, 5.3.Polimer beton, 5.4.Villamos áram, 5.5. Porotherm téglák témákban várható.

5.1 és 5.4. témákhoz új feltételrendszer kell, ha valaki javasolja. 5.2. 5.3. 5.5. témában nincs akadály.

2001. október 29-i ülés napirendje

1.) Lézer – Holding Kft. védjegyhasználati jogának meghosszabbítása

A pályázat a „Személygépkocsikra utólagosan felszerelt katalizátorok” témában futott, mely feltételrendszernek megfelelt.

2.) Az Assi Doman, Sturovo (Kappa Obaly Sturovo, a. s.) védjegyhasználati jogának a meghosszabbítása. Meghosszabbítva.

3.) A Hartmann-Bábolna Packaging Kft. védjegyhasználati jogának a meghosszabbítása Meghosszabbítva.

4.) A Hullámpack Kft. pályázatának értékelése, 1 évre megadva.

5.) Az ÁPISZ Rt. pályázatának az értékelése, 1 évre megadva.

6.) Az Európai Unióban érvényes minősítési feltételrendszerek átvételéről, vagy az azoknak megfelelő termékcsoportokra vonatkozó feltételrendszerek kidolgozásáról szóló tájékoztatás, illetve állásfoglalás

A tanulmányt a Veszprémi Egyetem Környezetmérnöki és Kémiai Tanszéke készítette.

Bővebben és közelebbről még jelenleg előttem is homály fedi, hogy ki vagy kik fémjelzik ezt a tanulmányt nevezett „hasalás” gyűjteményt.

Érdekes módon az előzetes véleményezés során Frigyer Attila úr a Kht. igazgatójának aláírásával láttam a legkritikusabb, sommásabb vélemény formálást. (Gondolom megelőlegezendően a botrányt inkább elmondták véleményüket, másrészt végül is a Kht. részére lenne ez a valami alapmű, tehát ha kritika nélkül befogadták volna évekig ihatták volna a levét. Idézek Frigyer úr véleményéből, mely alapján jómagam is felhőborítónak tartom a tanulmány készítőinek hozzáállását az egész üggyhöz, tekintve, hogy egyébként, ha jól tudom, a KöM a megrendelő.

„.... A megállapítások nem eléggé pontosak és helyenként elavultak.

Néhány pontatlanság a teljesség igénye nélkül:

a feltételrendszerek kidolgozási eljárása eltérő a bemutatottól
 az elfogadott feltételrendszerek érvényességi ideje már nem 3 hanem 4 év
 a pályázatok elbírálásának módja eltérő az ismertetettől
 az elfogadott ill. vizsgált termékcsoportokat összefoglaló táblázat a 8.oldalon a 2000 év eleji állapotot tükrözi, és néhány termékcsoport elnevezését hibásan fordították.

*(Ezután következik egy kilenc soros táblázat, melyben 9 termékcsoportra vonatkozóan hibás az EU-s hivatkozás!!!!!! Profizmus, nem?)

..... nem egyértelmű, hogy milyen adatbázisra alapozva töltötték ki azokat a táblázatokat...

*(Szóval ez azt jelenti, hogy konkrét piaci adatok hiányában valószínűleg tippeltek a tanulmány készítői. Figyelembe véve, hogy ezek a táblázatok a tanulmány jelentős részét teszik ki, érdekes!!!)

Stb.

7.) Tájékoztatás feltételrendszerek felülvizsgálatáról.

8.) Egyéb. Fénymásoló berendezések környezetbarát minősítésére érkezett javaslat, mely kidolgozásával a bizottság egyetért.

2001. december 19-i ülés napirendje

1.) MOL pályázatának értékelése

2.) Téma: BIODOM-FG 100 fűrészgéplánc kenőolajának tanúsítási védjegyének meghosszabbítása. Meghosszabbítva.

3.) „Levegővel porlasztott, illetve mechanikus úton adagolt kozmetikumok és léghűtők” című minősítési feltételrendszer felülvizsgálata

4.) Parázs vita után néhány kiegészítéssel elfogadva (melyek remélhetőleg pontosan kerülnek jegyzőkönyvezésre). Vita lényege, hogy az előterjesztés alapján a csomagolás környezetbarát volta miatt mindenféle átlagosnak nevezett kozmetikai terméken rajta lehetne a védjegy. Ezt a bizottság kijavíttatta azzal, hogy a védjegyre rá kell írni, hogy „Környezetbarát csomagolásban”.

5.) „Takarítás mikroszálakból készült textíliák alkalmazásával” című minősítési feltételrendszer felülvizsgálata, elfogadva

6.) Kristály-Mix Kft. pályázatának értékelése Meghosszabbítva. (Raxpath –Polska (Krakow) cég által gyártott mikroszálak textíliákkal történő takarítási mód.

7.) Tájékoztató a kereskedelmi hűtőkészülékek minősítéséről

8.) Javaslatok, bejelentések, információk

9.) Zárt ülés a 2001.évi tevékenység összefoglalása

Még egy információ sor:

„Környezetbarát termék” védjegyhasználati joggal rendelkező termékek, szolgáltatások listája

1.) Arle Kft. Hulladékpapír felhasználásával készült csomagolás 2) Assi Doman Hulladékpapír felhasználásával készült csomagolás 3.) BETONÚT Rt. Anyag- és energiatakarékos felületi bevonat útburkolat felújításhoz 4.) Bruckner-Fodor Kft. Utólagosan felszerelhető személygépkocsi katalizátorok 5.) Caola Rt. Kozmetikai termékek hajtógáz nélküli csomagolásban 6.) Electrolux – Lehel Kft. Energiatakarékos, a Föld légkörét kímélő hűtő-fagyasztó és hűtőkészülékek 7.) Elgoscár Kft. Szennyezett talajok energiatakarékos tisztítása talajkitermelés nélkül 8.) Első Vegyi Industri Rt. Biológiai lebomló, nem mérgező fagyálló hűtőfolyadék 9.) Exair Kft. Utólagosan felszerelhető személygépkocsi katalizátorok 10.) Hajdúsági Iparművek Rt. Energiatakarékos, a Föld légkörét kímélő vízmelegítők 11.) Hartman Bábolna Kft. Hulladékpapírból készült tojástartók, tojásdobozok 12.) Kristály-Mix Kft. Környezetkímélő napi takarítási szolgáltatás 13.) Latorica Bt. Hulladékpapírból készült csomagolás 14.) Lézer Holding Kft. Utólagosan felszerelhető személygépkocsi katalizátorok 15.) MKV Impex Kft. Használ akkumulátor komplex begyűjtése, feldolgozása 16.) MOL Rt. Biológiai lebomló fűrészgéplánc kenőolaj és hidraulikaolaj 17.) Pandan Kft. Hulladékpapír felhasználásával készült tubustartó tálcák 18.) V-Pack Kft. Hulladékpapír felhasználásával készült csomagolás 19.) Whirlpool Kft. Energiatakarékos, a Föld légkörét kímélő hűtőgépek 20.) YTONG Hungary Kft. Energiatakarékos hőszigetelő falazó elemek.

Összefoglalás, értékelés

Korábbiakban 6 oldalon keresztül mutattam be a bizottság létrejöttét, feladatkörét, 2001.évi ülések napirendjeit, döntéseinek eredményeit. (Meggérem az OT szervezőit tegyék fel valahova webre, hogy, aki akarja hozzáférhessen illetve, aki kéri e-mailen is elküldöm szívesen. koszos.zoltan@axelero.hu)

A főbb megállapításaim gyakorlatilag rímelnék bizottsági elődöm, Szilágyi László megállapításaival. (ld.: Kukabúvár). Ez nem az a bizottság, melyben jelenleg a mozgalom számára a legsorsdöntőbb dolgok zajlanak. ☺

A KöM által 1993-ban alapított Környezetbarát Közhasznú Társaság munkáját hívatott segíteni a grémium, melyben különböző minisztériumok és érdekképviseleti szervek delegáltjai igen jószándékú és ülésenként aktívnak mondható tevékenységet fejtenek ki. Mondhatom, hogy a bizottság tagjainak környezet iránti orientáltsága igen pozitív és a Kht. munkatársainak üléseken való hozzáállásában sincs kivetni való.

Azonban az eredmények azt mutatják, hogy valahol mégis homok van a fogaskerek között. (Böszörményiesen nem biztos, hogy a megállapítás nyomdafestéket bírna). ☺

Megválasztásom óta **3 ülés** volt. Átlag: negyedévenként egy. Az üléseken 2-3 termék került napirendre. Ezek is szinte kizárólag már a rendszerben lévő termékek illetve ezek megújítása volt. Jelenleg a 2001.évi katalógus alapján **20 termék** rendelkezik „Környezetbarát termék” védjeggyel. Ez a működés **8 éve alatt átlag évi 2,5 terméket jelent!!!**

(Nyilván voltak kiesők is és hosszabbítások is. Az EU országok ezirányú mutatói feltehetően jobbak, de ha ilyenek akkor azok sem kielégítőek!)

A termékek valóban egy szigorúnak mondható procedúra után kapják meg a minősítést, azonban némelyik laikus vásárló számára esetleg félrevezető lehet. Pl. azok az utólag szerelhető katalizátorok, melyek emblémái régi keleti kocsikon virítanak, vagy a környezetbarát motorfűrész olaj vagy az a kozmetikai termék, melynek csak a csomagolása környezetbarát. Természetesen örömmel vettem, hogy csomagolóanyagok, tisztítási eljárások, szennyezett talajok tisztítása, stb. termékek is bekerültek már.

Ezévben a Bizottság erőfeszítést tett, hogy **az EU ezirányú szabályozóit** is áttekintse és megfelelő tapasztalatokat gyűjtsön. Sajnos azonban a Veszprémi Egyetem Környezetmérnöki és Kémiai Tanszéke igen **gyenge szintű tanulmányt** készített így nem lettünk sokkal okosabbak. (Az EU-nak van saját minősítési rendszere és számos tagországnak vannak nemzeti rendszerei.)

Hogyan pörgessük a dolgot? A mozgalom számára akkor lenne igazán gyümölcsöző a bizottságban a további munka, akkor tudnánk hatékony és nem elvethető javaslatokat tenni, amennyiben sikerülne az EU-s szervezetek tevékenységét is jobban megismerni, valamint működő kapcsolatrendszert fenntartani olyan EU tagországbeli civil szervezetekkel, akik tagjai hasonszőrű bizottságoknak.

Javaslom a Tisztelt OT-nak, hogy küldjön a jövőben is küldöttet a bizottságba. Nem a jelenlegi, hanem a téma magyarországi jövőbeni lehetőségei miatt.

Mandátumom meghosszabbítása esetén lépni kívánok a fentebb leírt területeken.

Üdvözlettel:

Köszörús Zoltán

H a j d ú b ö s z ö r m é n y , 2002. január 09.

DEMETER ZOLTÁN:

Beszámoló a Magyar Rádió Közalapítvány kuratóriumában, a 2001/2002-es évadban eddig végzett tevékenységről

Kedves Hölgyek és Urak!

A közszolgálati médiákba (Magyar Televízió, Magyar Rádió, Duna Televízió) való delegálás esetében - a médiatörvény alapján - továbbra sem mérvadó, hogy ki mellett szavaz az OT. Ugyanis bárki, aki országos zöld szervezetként került bejegyzésre a bíróságon, az jelöltet állíthat. Így, több jelölt esetén, az Országos Rádió és Televízió Testület sorsolás útján dönt a kuratóriumi tag kilétéről.

Ráadásul 2001-ben is már az OT előtt lezajlott a kuratóriumi tagok kisorsolása. Csökkentve annak esélyét, hogy a zöld mozgalom által ismeretlen, vagy éppen nagyon is jól ismert szervezetek képviseljenek bennünket, ismét több NGO jelöltette magát a sorsolásra. A 2001. évi sorsolás eredményeképpen a Holocén Természetvédelmi Egyesület jelölhetett képviselőt a kuratóriumba. Miután az előző ciklusban delegált zöldmozgalmi kurátorok egyeztettek nagyobb szervezetekkel (pl. MTVSZ) és egymással, úgy döntöttünk, hogy kedvező eredményű sorsolás esetén, megpróbálunk egy újabb ciklusban ellátni teendőinket. Erre azért van szükség, mert a civil kurátorok személye – néhány kivételtől eltekintve – a sorsolás és az összmozgalmi egyeztetés elérhetetlensége miatt, évente váltakozik. Így mire valaki tisztán lát, már le is telik a mandátuma.

Ennek fényében került sor ismételt jelölésekre. Ezt időben jeleztem a váci OT szervezőinek, beszámolómban az OT előtt felkerült a találkozó honlapjára is. Családi okok miatt az OT-n nem vehettem részt, így ott Tömöri Laci (E-misszió) került megválasztásra. Utólag egyeztetünk Lacival, így továbbra is én képviseltem a zöld szervezeteket a magyar Rádió Közalapítvány kuratóriumi munkájában.

A Magyar Rádió Közalapítvány kuratóriumi munkáját e ciklusban (2001.04.01. – 2002.03.31.) is meghatározzák a médiatörvény és a belső Szervezeti és Működési Szabályzat keretei. A tavaszi és a nyári időszakra ismét rányomta a bélyegét a rádió választott elnökének hiánya is. Emellett érdemes megjegyezni, hogy továbbra is csak kormánypárti elnökségi tagok képviseltetik magukat a testületben. Azaz egyáltalán nem politikamentes a kuratórium tevékenysége és ez a civil szervezetek delegáltjain is érződik. Az előző ciklus civiljei részben az ellenzéki pártokat is képviselték (pl. egyik tagunk bekerült az MSZP elnökségébe is), míg a jelen időben kifejezetten „kormánypárti többség” érzékelhető.

Az eddigi kuratóriumi tevékenység a következő volt:

- 2001. május 17. A Magyar Rádió Rt. éves közgyűlése. Beszámoló elfogadása: az MR Rt. 2000. évi mérleg- és eredménykimutatása, a felügyelőbizottság véleménye az MR Rt. 2000. évi gazdasági tevékenységéről, a könyvvizsgáló beszámolója az MR Rt. 2000. évi gazdasági tevékenységéről.
- 2001. május 31. A Magyar Rádió Rt. elnökének megválasztásáról egyeztető tárgyalás
- 2001. június 5. A Magyar Rádió elnökének megválasztása Kondor Katalin személyében.
- 2001. szeptember 6. Az MR Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzatának módosítása, Az MR Közalapítvány éves beszámolójának megtárgyalása, Az MR Közalapítvány kuratóriuma munkatervének

kialakítása, a kuratóriumi munkacsoportok megalakítása, Az MR Közalapítvány kuratóriuma éves beszámolójának elfogadása az Országgyűlés részére.

- 2001. november 8. Az MR Rt. felügyelő bizottsági tagjának megválasztása. Az MR Rt. helyzetének áttekintése (Kondor Katalin MR Rt. elnök, Szíjjártó István MR Rt. gazdasági igazgató).
- 2001. december 17. Az MR Rt. hosszú távú stratégiai tervének megtárgyalása, Az MR Rt. 2002. évi adásidejének meghatározása, A Közzolgálati és Műsorszolgáltatási Szabályzat érvényesülésének éves vizsgálata a KMSZ munkacsoport beszámolója alapján.
- 2002. január 17. Az MR Rt. jegyzett tőkájének megemlése, A Stratégiai munkacsoport beszámolója

Ezek mellett – „önszorgalomból” – munkacsoportokat alakítottunk az alábbi területeken: KMSZ érvényesülése, Stratégia, EU-s ügyek. Én ismét a legelső munkájában veszek részt. Az ORTT műsorelemzésének módszertanát értékelve már tavaly megállapítottuk, hogy fejlesztésre szorul, illetve csak a politikai pártatlanságot vizsgálja, de nem foglalkozik a közzszolgálati témák – pl. környezetvédelem, fogyasztóvédelem - megjelenésének értékelésével.

Ennek fényében – 2001-ben 4 ülést tartva – úgy döntöttünk, hogy a munkacsoport tagjainak tevékenységi és érdeklődési területe szerinti témakörökön keresztül vizsgáljuk meg a KMSZ érvényesülését a Magyar Rádió adott műsoraiban és ez alapján teszünk ajánlást, mind a Magyar Rádió, mind az ORTT felé.

Először a szomszédos országok rádióban való megjelenésével foglalkoztunk. Itt mind mennyiségi, mind minőségi elmaradást észrevételeztünk, de leginkább egy ezzel kapcsolatos koncepciót hiányoltunk. Ezt megerősítette a Kossuth adófőszerkesztőjének beszámolója és a Külügyminisztérium meghívott osztályvezetőjének értékelése is. Már ennél a témánál felmerült a környezet- és természetvédelem témája, mint tipikusan országhatárokat nem ismerő terület. Körvonalazódtak egy a Magyar Rádió Rt. és a Külügyminisztérium közti együttműködés keretei is, mely a külügyi tárca általi folyamatos tájékoztatást és a rádiós szakemberek képzésébe való bekapcsolódást is magába foglalná.

Sikerült elérni, hogy – valószínűleg február folyamán – a környezetvédelmi műsorok helyzete is elemzésre kerüljön. E megbeszélésen a munkacsoport tagjai és a kuratórium elnöke mellett részt vesz majd a Magyar Rádió egy vezető munkatársa, a KöM Sajtóosztályának képviselője és a Civil Rádióban is tevékenykedő Szilágyi Laci (Humusz), aki a Környezetvédelmi Újságírók Társaságával is egyeztetni fog.

Márciusban az egyházi műsorok helyzetével foglalkozik még a munkacsoport.

Ezeket túl beszéltem Kondor Katalinnal, a Magyar Rádió Rt. elnökével, aki ígéretet tett arra, hogy ha a szervezők (Ökotárs) részéről is rábólintanak, akkor elődjéhez hasonlóan részt venne az egyik havi találkán. Ez a fentebb említett munkacsoport ülése majdani eredményeinek függvényében is átgondolható.

Összefoglalva: a MR Rt. esetében, jelenleg az új vezetés általi tervek megvalósítása a fő kérdés. Ez mind a gazdálkodás, mind a stratégiai lépések, mind a műsorszerkezet területét érinti. Az Magyar Rádió Közalapítvány Kuratóriuma viszont továbbra is csak a tulajdonosi jogokat gyakorolhatja, azaz a műsorokkal kapcsolatban csak ajánlásokat tehet. A kuratóriumi tagoknak a politikával erősen áthatott légkörben kell megkeresni, azokat a lehetőségeket, ahol a szakmai kérdéseket is be lehet csempészni a munkába. Remélem ez nekem sikerült is, a fentebb leírtak függvényében.

Tisztelettel és üdvözléssel:

Demeter Zoltán

M i s k o l c , 2002. január 17.

TÖMÖRI LÁSZLÓ:

Beszámoló a Magyar Rádió Közalapítvány kuratóriumában, a 2001/2002-es évadban végzett tevékenységről

Halihó!

Annyira jó volt... Részletesen: semmilyen.

Bővebben: igaz, hogy delegáltak a Magyar Rádió Kuratóriumába, de sajnos nem sokat értem vele, merthogy előttem már régen újra választódott meghívásos alapon a Kuratórium. Ígyhát, mit volt mit tennem, megkerestem a régebben is szerepet viselő Demeter Zoltán Miskolci Zöldakció kollegát, és kértem nyújtson mindenféle információt a kuratórium tevékenységéről, illetve ha lehet invitáljon meg 1-2 ülési alkalomra. Eleinte nagyon ment... talán kétszer érintkeztünk telefonon, és megtudtam (amit a sajtóból is), hogy új elnöke lett a MRádióknak. Sajnos ülésre nem jutottam el a szűkös év alatt.

Hát ennyit tudok elmondani delegáciámról. Remélem elegendő. Ja! még annyit, hogy a kapott levél melyre most reagáltam, az egyetlen bizonyíték arra, hogy engem valaha bizalommal delegáltak valahová is. Köszönöm. Üdvözléssel:

Tömöri László

N y í r e g y h á z a , 2002. január 20.

SZILI ZSOLT ÁKOS

Beszámoló a Magyar Televízió Közalapítvány Kuratóriumában a társadalmi kuratóriumok munkájáról, sorsolásukról

Tisztelt OT!

Tavaly Vácott megtiszteltek azzal a feladattal, hogy az MTV kuratóriumában a környezet-, természet- és állatvédők érdekeit képviseljem, azonban,

- az OT-n nem vesz részt minden magát környezet-, stb. -védőnek nevező szervezet,
- a társadalmi kuratórium tagjai nem választás útján, hanem sorsolással kerülnek be,
- tavaly a sorsolást már az OT előtt lebonyolították.

Éppenséggel egy olyan szervezetet sorsoltak ki, amelyik nem vett részt az OT-n, de a sorsoláson nyert mandátumot örömmel betöltötte.

A szerencsés a Nők a Balatonért Egyesület,

(még hozzá annyira, hogy nevét az MTV és a Magyar Rádió sorsolásán is kihúzták. Minthogy azonban a médiatörvény értelmében csak az egyikbe küldhettek képviselőt, az MTV mellett döntöttek.)

ezért arra kérek benneteket,

- hogy a Nők a Balatonért Egyesület delegáltját Simonné Zákonyi Tündét is hívjátok meg az OT-ra, számolna be munkájáról, erőfeszítéseiről, és
- hogy delegálásomat az MTV kuratóriumába az idén is támogassátok, mert tettekkészségem és munkakedvem töretlen, és az *idén még a sorsolás előtt vagyunk!*

A kurátorok nem változtathatják meg a műsorszerkezetet, s nincs joguk az egyes műsorok tartalmának meghatározására sem, de a hatáskörükbe tartozik

- a médiaelnökök és alelnökök megválasztása, illetve visszahívása
- a közszolgálati műsorszolgáltatási szabályzat követelményeinek érvényre juttatása
- az éves gazdálkodási és pénzügyi terv elveinek és fő összegeinek a jóváhagyása
- az éves adásidő jóváhagyása, illetve módosításának engedélyezése.

A közszolgálati média kuratóriumai közötti kapcsolattartással, és a kuratóriumon belüli összetartással ekkora hatáskörben is lehet tenni a környezettudatos szemléletért, de főképpen azért, hogy a mi pénzünkben fenntartott, közhasznú részvénytársaság gazdálkodása átlátható legyen, és *gazdasági adatai ne maradjanak még a kuratórium tagjai előtt is „üzleti titkok”*.

Szili Zsolt Ákos

B u d a p e s t , 2002. január 28.

KELEMEN ZOLTÁN

Kerékpáros Koordinációs Bizottság tevékenységi beszámolója

Kedves OT-résztvevők!

Többszöri megkeresésünk ellenére a Kerékpáros Koordinációs Bizottság illetve a munkáját előkészítő tárca, a Közlekedési és Vízügyi Minisztérium nem válaszolt a Bizottságba való beválasztásom tárgyában. Ennek gyakorlati jelentősége nincs, hiszen a Kerékpáros Koordinációs Bizottság mintegy két éve nem ült össze.

Javaslom, az Országos Találkozó vitassa meg, hogy akar-e nyomást gyakorolni, és ha igen milyen módon a közlekedési tárca illetékeseire a Kerékpáros Koordinációs Bizottság összehívása, munkájának újbóli beindítása, valamint az OT által delegált személy „befogadása” érdekében.

Kelemen Zoltán

V á c , 2002. január 31.

LUGOSI BEÁTA:

Beszámoló a Termékdíj – Csomagolóanyag Bizottság 2001. évi munkájáról

Bár 2001-es OT megszavazta tagságomat, s a feladatot szívesen vállaltam is, ennek ellenére nem volt lehetőségem közelebbről megismerkedni sem a Bizottsággal, sem annak munkájával, lévén a tavalyi Országos Találkozónk óta egyetlen ülést sem hívtak össze.

Mivel a Környezetvédelmi Minisztériumtól őszi semminemű értesítést nem kaptam CSKT ülésel kapcsolatban, szeptember elején megkerestem az illetékes vezetőt, hogy ezt jelezzem felé. Stogicza Imre úr a telefonbeszélgetés alkalmával közölte, hogy bár még nem volt ülés, nem is küldhetett volna meghívót, mivel felé nem továbbították az OT-n

megválasztott képviselők nevét. Hogy a minisztérium osztályai közt áramló információk átfutási idejét rövidítsem (a Göncöl 2001.05.28.-án adta át a KöM-nek a küldöttek névsorát), még aznap (2001.09.06.) elküldtem Stogica úrnak faxon a megválasztásomat igazoló dokumentumot.

Ezt követően csak 2002. 01.15.-én – ezúttal Lajtmann Csaba megkeresésére – érkezett válaszlevél a minisztériumtól, melyben jelezték, hogy a Bizottságot „megfelelő kérelmek hiányában” ez idáig nem hívták össze.

Remélem, a minket követő delegáltak a gyakorlatban is részt tudnak venni a CSKT további munkájában.

Lugosi Beáta

B u d a p e s t , 2002. január 25.

GYULAI IVÁN, MÁRAY GÉZA, MÓRA VERONIKA, DR. VIDA GÁBOR Beszámoló a Géntechnológiai Eljárásokat Véleményez Bizottság 2001. évi tevékenységér l

A Géntechnológiai Bizottság az elmúlt évben jogszabályi felhatalmazásának megfelelően, változatlan tagsággal, folyamatosan működött. Az év folyamán 7 ülésre került sor.

A Bizottság az év első ülésén elfogadta működési szabályzatát, amit a Géntechnológiai Hatóság is jóváhagyott. Ugyanezkor újraválasztotta tisztségviselőit is. A szavazás eredményeképpen újabb két éves időtartamra Venetianer Pál lett a Bizottság elnöke, Móra Veronika pedig titkára.

A bizottsági munka legnagyobb részét továbbra is a földművelésügyi géntechnológiai hatósághoz beérkezett, géntechnológiával módosított növények kísérleti kibocsátására vonatkozó engedélyek véleményezése jelentette. 2001. évben 13 szántóföldi kibocsátási engedélykérelem és 3 ökológiai hatástanulmány célú engedélykérelem érkezett. Ezek mellett egy emberi génekkel(!) módosított árpa esetében a döntést további információk beszolgáltatásáig elhalasztotta.

Az 2001. évben genetikailag módosított szervezetekkel végzett kísérletek 15, az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet által ellenőrzött helyszínen, összesen 12,5 hektáron zajlottak. A kibocsátások többsége kukoricára vonatkozott, egy-egy (kutatóintézeti) kísérlet folyt még tavaszi búzával, burgonyával és dohánnyal.

A fent engedélyezett kibocsátások egy kivételével (MTA Mezőgazdasági Kutatóintézet, búza) a korábban már megkezdett kísérletek meghosszabbítását jelentették, vagyis 2001-ben folytatódott a korábbi tendencia. A biotechnológiai cégek ezek szerint vagy már minden, Magyarországon forgalmazni kívánt fajtájukra engedélyt kértek, vagy az eljárás bonyolultsága és a helyzet bizonytalansága miatt várakozó álláspontra helyezkedtek. A fajtajelöltek közül csak egy került a forgalmazást megelőző hivatalos fajtaminősítési eljárásba (Pioneer Hi-Bred kukorica), a többi esetben további előkísérletek illetve tudományos célú vizsgálatok történtek, ami szintén a folyamat lassulására utal.

A géntechnológiai hatóság az engedélyeket minden esetben a Bizottság véleményére tekintettel, annak figyelembe vételével adta meg. A géntechnológiai hatóság határozatait a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium hivatalos lapjában, a Földművelésügyi értesítőben, valamint a magyarországi kibocsátásokra vonatkozó adatokat a Gödöllői Biotechnológiai Kutató Központ honlapján folyamatosan közzétette.

A kibocsátási helyszínek ellenőrzése az általános rendelkezéseket tartalmazó szempontrendszer, valamint az egyes kísérletekre vonatkozó speciális intézkedéseket tartalmazó leíróiv együttes figyelembe vételével történt. A hatósági ellenőrzés a tranzitán megismerésének, kereskedelmi forgalomba kerülésének megakadályozására, ill. határozatokban foglalt korlátozó intézkedések betartására irányultak, a kísérletek elrendezésére és értékelésére nem terjedtek ki. Az OMMI 3 kísérleti helyszínen tapasztalt szabálytalanságot. Ezek jellemzően az előírt izolációs távolságon belül történő kukoricavetéssel függtek össze.

Miután a hatóság arra vonatkozó jelzéseket kapott, hogy független laboratóriumok magyarországi takarmányokban genetikai módosításra utaló jeleket találtak, az FVM Mezőgazdasági Főosztálya határozatban elrendelte az összes kukorica kísérlet lecímerezését, ami alól- a másodfokú eljárásban- felmentést adott nemesítő a Kiskun Kutató Központ, az ökológiai hatástanulmányt végző az ÖKO Rt., a SZIE Növényvédelmi Tanszéke és az OMMI részére, mivel a virágzás ezeknél a kísérlet lényegi részét képezte.

Géntechnológiai kutatási tevékenység bejelentésével kapcsolatban 2001. évben 2 kérelem érkezett. A Debreceni Egyetem Genetikai és Molekuláris Biológiai Tanszéke valamint az MTA Növényvédelmi Kutatóintézete kapott engedélyt géntechnológiai módosításokat végző laboratóriumok működtetésére. Genetikailag módosított kukorica hibrid laboratóriumi vizsgálatára kapott engedélyt a Veszprémi Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Növényvédelmi Intézete.

A 2001. évben a Bizottság az engedélyek véleményezése mellett még az alábbiakban felsorolt munkát végezte:

- Véleményezte a Gazdasági Minisztérium végrehajtási rendeletének tervezetét (ami várhatóan 2002-ben lép életbe), illetve az FVM Mezőgazdasági Főosztály rendelettervezetét az import vetőmagvak és növényi szaporítóanyagok géntechnológiai módosítástól való mentességének ellenőrzésére.
- Megvitatta az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet előterjesztését a 2001. évben géntechnológiával módosított növényfajtákkal végzendő hivatalos állami fajtakísérletek metodikájáról. Intézkedési tervet javasolt az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet felé a 2001. évben hatósági ellenőrzés kapcsán feltárt módosító gének elterjedésének, illetve forgalomba kerülésének megakadályozására. Az OMMI 400 „hagyományos” kukoricafajta és fajtajelölt vizsgálata

során egy jelölt esetében több, mint egyharmad arányban talált idegen gént. A Bizottság határozatában a tétel megsemmisítése és a felelős megbírságolása mellett foglalt állást, valamint felszólította az FVM-et sajtóközlemény közzétételére.

- Mindezek mellett a Bizottság egyes speciális témakörökben meghallgatta Makay Györgyöt, a Magyar Gabonafeldolgozók, Takarmánygyártók és Kereskedők Szövetségének ügyvezető igazgatóját és Dr. Olasz Ferencet, a Mezőgazdasági Biotechnológiai Központ GMO Analitikai Laboratóriumának vezetőjét, valamint a kibocsátások ökológiai szempontrendszerével kapcsolatban írásos véleményt kért és kapott a Magyar Tudományos Akadémia Természetvédelmi és Zoológiai Bizottságaitól.

A Bizottság egy munkabizottságot is létrehozott, amelyben a mozgalom képviselői közül Máray Gáza és Móra Veronika vett részt. Ez az albizottság a kibocsátások kapcsán a biztonsági előírások betartásával kapcsolatos tapasztalatok összegzése révén, a feltárt szabálytalanságok, hiányosságok alapján a intézkedési javaslatot készít a Bizottság ill. a hatóság felé (pl. korlátozó intézkedések szigorítása, módosítása, bírság kiszabása stb.).

Áttekinti a géntechnológiai tevékenységet végző laboratóriumok biztonsági előírásaival kapcsolatban a nemzetközi szabályozási rendszert ill., javaslatot készít az adaptálási lehetőségekre.

Javaslatot tesz a Bizottság elé kerülő fajtaminősítési szempontokra és módszertanra vonatkozóan, valamint kiegészíti azt a speciálisan a nemesítési munka során követendő előírásokkal, különös tekintettel a tenyészkertben történő kísérletezés feltételeinek meghatározására. Kidolgozza a nyomkövetésre vonatkozó szempontrendszereket az ősszel kialakításra kerülő új EU szabályozás alapján.

A Bizottság előreláthatóan a 2002 évben is folytatja munkáját. Olyan nagy horderejű ügyek megvitatása is várható, mint a hagyományos vetőmagokban elfogadható genetikai szennyezés mértéke, illetve a módosított élőlények kibocsátásra vonatkozó moratórium lehetősége.

Móra Veronika

B u d a p e s t , 2002 január 30.

GYULAI IVÁN

Beszámoló a Géntechnológiai Engedélyeket Véleményez Bizottságban végzett munkáról

Az elmúlt évben sem változtak a bebetonozott álláspontok az „eljárásnak” elkötelezettek és annak ellenzői között. Többé-kevésbé a négy környezetvédő az, aki legtöbbször kételyeit fejezi ki a géntechnológiai eljárással módosított szervezetek jelentőségével kapcsolatban, s főleg hiányolja a környezeti kockázatok becslését, előzetes felmérését, vagy a környezeti reakciók kísérletekkel történő ellenőrzését.

Magam, egy társaim által is opponált, és támogatott beadvánnyal éltem, hogy a környezeti reakciókkal kapcsolatos állításokról milyen típusú kísérletekkel kellene meggyőződni. A javaslatot a különböző akadémiai bizottságok elé utalták, akik hosszú időn keresztül várták a dolgot, majd kevés érdemlegest mondtak. Nemcsak ez, hanem más javaslatok is, amelyek általában az ellenzők érveinek megtárgyalását szorgalmazzák, rendre elakadnak, a „napi feladatok” sűrűjében.

A Bizottság nemcsak az engedélykérelmeket, mostanában azok meghosszabbításának kérelmét tárgyalja, hanem foglalkozik a géntechnológiai törvénnyel kapcsolatos jogszabály alkotási feladatokkal is. Ezek, bár nem a kívánt ütemben folynak, de lassan utoléri magukat.

Jellemző módon a jelszó: „vigyázó” szemünket Brüsszelre vessük, hiszen, ha tagok leszünk úgyis azt kell csinálni.

Gyulai Iván

M i s k o l c , 2002. január 28.

DR. MÁRAI GÉZA:

Beszámoló Géntechnológiai Eljárásokat Véleményez Bizottság munkájáról

A Géntechnológiai eljárásokat Véleményező Bizottság (GEVB) tagjaként – közös és jó együttműködésben a további három környezetvédő bizottsági kollégával – az elmúlt időszakra jellemzően nagyon fontos és igen nehéz periódusban végzett tevékenységről tudok beszámolni.

1. Nagymértékben megnőtt a GEVB jelentősége azzal, hogy

a.) Számtottevően megemelkedett a genetikailag módosított (GM) szántóföldi növények szabadföldi fajta-vizsgálati és engedélyeztetési kérelem száma;

b.) Igen közel kerültünk ahhoz az időponthoz, amikor a legkorábbi bejelentések fajtái (pl. rovarrezisztens Bt. Kukorica) az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet (OMMI) vizsgálatainak lezárásával 2003-2004-ben forgalmazási engedést kaphat(!) a hatóságoktól (ti. ezt mindenképpen módosítanunk kell!);

c.) Az engedélyt kérő multinacionális vetőmag-cégek és hazai intézetek szemében erősen felértékelődött Magyarország géntechnológiai szerepe, hiszen Közép-Kelet-Európában példamutatónan itt történt meg elsőnek a GMO alkalmazás törvényi és rendeleti szabályozása, valamint a környezetvédő társadalmi szervezetek és a szakmai közvélemény egy részének látványos és egyre eredményesebb fellépése a GM-fajták és – élelmiszerek forgalmazása ellen;

d.) A bizottsági munkánk során bebizonyosodott, hogy a cégek és az OMMI kísérleti vizsgálataiból, valamint a multik vetőmag-behozatalából nem lehet megakadályozni a génkiszabadulást(!).

2. Fontos közös eredménynek tekinthetjük, hogy a 17 tagú GEVB-n belül a kis létszámú (4 fős) környezetvédő „csapat” a kezdeti, szinte állandó „leszavazottságból” jelenleg már véleményt formáló, a vitákon és a szavazásokon komoly jelentőségűvé vált, sőt a bizottsági titkári funkció is ebből a körből lett megválasztva (Móra Veronika).

3. Figyelemmel kell kísérnünk a GMO-ügyekben egyre markánsodó nemzet tendenciákat is, hiszen

a.) Nyugat-Európán **kívüli** térségben a **GM-vetésterületet** illetően jelentős átrendeződés indult meg azzal, hogy bár tovább növekedett 2001-ben a világ vetésterülete 52 millió ha-ra főleg a gyapot és a canola-repce révén, de a BT. Kukorica nagymértékben csökkent, a legnagyobb területű, herbicid-rezisztens szója vetés pedig stagnálásba került (nem utolsó sorban az európai takarmány szóját vásárlók, ill. hús-forgalmazók egyre kevesebb tiltakozásának és árcsökkenő bejelentéseinek hatására);

b.) A Nyugat-Európa-i **fogyasztók és élelmiszer-forgalmazók** döntő mértékben elutasítják a GM-élelmiszereket – főleg a nemzeti és nemzetközi társadalmi szervezetek eredményes felvilágosító munkája hatására, miközben egyrészt az **Európai Uniónak nincs egységes** termesztési és forgalmazási GM-szabályozása, mindenben a nemzeti hatóságok döntése most még a meghatározó, viszont másrészt az importból bekerülő élelmiszerek **jelöléséhez** szigorúan ragaszkodik;

c.) Azonban a megbízható tudományos és környezeti értékelések hiánya miatt egyre terjed az EU-n belül az 5-10 éves **moratórium** bevezetése, amelyet jelenleg 6 fontos ország különböző szinten gyakorol is.

4. A GM-kérdésben, a környezeti értékek megóvásában különlegesen pozitív és egyre nagyobb befolyású területet jelent az **ökológiai gazdálkodás, a bioélelmiszer-termelés és fogyasztás**, amely az EU-ban és hazánkban egyaránt óriási fejlődésben van (pl. az európai 3,5 millió ha, ill. itthon 100 ezer ha). A közvetlen szakterületeimet is jelentős kérdésben mind az EU-bioelőírások (EEC 2092/91) mind a hazai biorendeletek (140/1999. Korm. Hat., és 2/2000 FVM-KÖM rendelet) **teljes mértékben tiltják** a GMO-k alkalmazását! Így a törvényi és rendeleti ellentmondások mellett a Nemzeti Agrár-Környezetvédelmi Program által érintett 3-3,5 millió ha környezetgazdálkodási területet figyelembe véve (integrált- és ökogazdálkodás, természetvédelmi és környezetileg érzékeny területek, vizes élőhelyek stb.) nem is szabadna forgalmazási engedélyt kapnia semmilyen GM-növénynek!

5. Mindezek alapján és a környezetvédő társadalmi- tudományos szervezete kezdeményezésére – csatlakozva az európai tendenciához – az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága (Dr. Illés Zoltán elnök) kezdeményezte a Kormánytól **a hazai GM-moratórium kimondását** legalább a csatlakozás időpontjáig, vagy esetleg hosszabb időre is.

Állásfoglalási javaslatom a hírlevél későbbi fejezetében található.

Dr. Márai Géza

B u d a p e s t , 2002. február 4.

ÁLLÁSFOGLALÁS TERVEZETEK, SZEKCIÓ PROGRAM TERVEK

ENERGIA SZEKCIÓ

Szekciónk fő témája a jelen és jövő energiatermelés környezeti hatásainak, valamint több, energia és környezetvédelmi tartalmú állásfoglalásnak a megvitatása.

Lajtmann Csaba: Állásfoglalás javaslat 1.

A MAGYARORSZÁGI ZÖLD SZERVEZETEK ENERGIAPOLITIKAI ÁLLÁSFOGLALÁSA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ATOMENERGIA FELHASZNÁLÁSÁRA:

A kiotói folyamat bonni állomásán – 2001. július 16-27. – a Részes felek megállapodtak abban (CDM 12. szakasz, JI 6. szakasz), hogy tartózkodnak a kibocsátás-csökkentési egységek atomenergiával történő létrehozásától. Ezzel a folyamatban résztvevő iparilag fejlett országok elismerték, hogy a nukleáris alapú energia környezetileg és társadalmilag nem fenntartható alternatívája a szén alapú villamos energia előállításnak.

A Paksi Atomerőmű blokkjainak üzemideje 2012 és 2017 között lejár. A Paksi Atomerőmű Rt. az atomenergiát „tisztá, biztonságos és olcsó” forrásként népszerűsítve igyekszik elfogadtatni az üzemidő-hosszabbítást célzó programok elindítását. A magyarországi zöld mozgalom a nukleáris energia felhasználását, így az atomerőmű élettartam-hosszabbítását is elfogadhatatlannak tartja, ezért a következő energiapolitikai állásfoglalást hozza:

I. Atomenergia

1. Ellenzünk minden, a nukleáris energetikai és hadászati hasznosítást célzó kezdeményezést az ország területén, mert

Kockázatos! – nemcsak az atomerőmű üzemeltetése fenyeget egy lehetséges balesettel, de az üzemanyag bányászata, feldolgozása, szállítása, a hulladék tárolása is számos kockázati faktort hordoz magában.

Költséges! – mivel a paksi áram majd a duplájába kerülne a mostani árak, ha az erőmű vállalat minden múltban felmerülő költséget megtérítene a beruházók vagy a negatív externáliák elszenvedői felé és a jövőben felmerülő tényleges költségeket az üzemidő alatt felhalmozná egy minden tekintetben értékálló és biztonságos alapba. A fenti állítás kisebb változtatásokkal a világ bármely atomerőművére igaz.

Környezetkárosító! – az üzemanyag-út minden állomásán (bányászat, feldolgozás, villamos energia termelés, reprocessálás, hulladék elhelyezés) veszélyes anyagok kerülnek ki a környezetbe.

A nagyaktivitású radioaktív hulladékok biztonságos végleges elhelyezése mindeztidőig megoldatlan!

2. Minthogy a Paksi Atomerőmű Rt. 98%-ban állami tulajdonban lévő cég, köteles az állampolgárok számára tevékenységeiről információt szolgáltatni. Az 1992/LXIII.¹ és a 2001/LXXXI. törvény² alapján követeljük a Paksi Atomerőműhöz kapcsolódó költségek közzétételét az alábbiak szerint:

- ◆ tőkejuttatások az építkezés folyamán (kamatmentes állami hitelek);
- ◆ a nagy aktivitású radioaktív hulladékok visszaszállításának költségei, jelenértéken számítva, a volt Szovjetunióba, illetve Oroszországba;
- ◆ a mecseki uránbányához kapcsolódó költségek – beruházás, üzemeltetés, rekultiváció, stb.;
- ◆ a püspökszilágyi tárolóhoz kapcsolódó költségek – beruházás, szállítás, tárolás, felügyelet és egyéb költségek;
- ◆ a kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékok elhelyezésére irányuló kutatások eddigi költségei;
- ◆ az atomerőmű biztonsági, földrengés-állósági javításainak beruházási és egyéb költségei;
- ◆ az atomerőmű élettartam-hosszabbításához kapcsolódó eddigi költségek.

3. Az 1992/LXIII. és a 2001/LXXXI. törvény alapján követeljük a Paksi Atomerőmű üzemeléséhez kapcsolódó jövőbeli állami támogatások, illetve piaci hitelek nyilvánosságra hozatalát.

4. Ellenezzük a Paksi Atomerőmű élettartam-hosszabbítását, és az azt célzó programok elindítását, valamint a 2001/LXXXI. tv. 6. cikke alapján követeljük a környezetvédő társadalmi szervezetek bevonását az élettartam-hosszabbítást vizsgáló tervezési folyamatokba. Az élettartam hosszabbítást ellenezzük, mert:

- ◆ ekkor is fennáll az atomenergiával kapcsolatos összes probléma, melyet fentebb már kifejtettünk;
- ◆ a meghosszabbított időtartam alatt a radioaktív hulladék mennyisége folyamatosan növekszik;
- ◆ az élettartam-hosszabbítás biztonsági következményei nem ismeretesek, mivel erre a világon is igen kevés példa van;

¹ 1992/LXIII. – A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény.

² 2001/LXXXI. – Az Aarhusi Egyezmény, melyet decemberben ratifikált a Magyar Parlament is.

- ♦ költséges és a kiváltás – azaz fenntarthatóbb lehetőségek – elől veszi el a tőkét;
- ♦ újabb problémákat vet fel a szakképzett munkaerő utánpótlásával kapcsolatban, hiszen a most kiképzett fiatal szakemberek a hosszabbított üzemidejű erőmű leállásakor válnak – középkorúan – munkanélkülivé.

5. Az erőmű teljesítménynövelése energiahatékonyság céljából észszerű törekvés, de ez semmiképpen nem veszélyeztetheti a biztonságot. Ezért ellenezzük a Paksi Atomerőmű primer köri kapacitásbővítését a reaktorok igénybevételének növelése által, valamint az ezt célzó programok elindítását, állami támogatását.

6. A paksi erőműben keletkező kis, közepes és nagy aktivitású radioaktív hulladék kezelésénél a nemzetközi követelmények szerint vegyék figyelembe az alábbiakat:

- ♦ minél kevesebb szállítással járjon;
- ♦ a hulladék az elhelyezés után ellenőrizhető és ellenőrzött maradjon a veszélyességi idő lejártáig. A hatályos magyar törvények szerint a kis- és közepes aktivitású hulladékoknál ez 600 évet jelent, a nagy aktivitású hulladékok esetében ez az idő több tízezer évre rúg;
- ♦ a hulladék rendkívüli esemény esetén hozzáférhető és biztonságba helyezhető legyen;
- ♦ a Magyarországon keletkező radioaktív hulladék tárolását – igazodva a nemzetközi környezetvédelmi törekvésekhez – hazánk területén kell megoldani.

7. Az Európai Unió, illetve a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség által végzett vizsgálatok eredményei megkérdőjelezték az atomenergiát felügyelő hazai hatóságok függetlenségét. A függetlenség elérésének céljából követeljük egy olyan országos ellenőrző szerv létrehozását az atomenergetika területén működő szervezetek folyamatos vizsgálatára, ahol az ellenőrző szervben civil környezetvédő és szakmai szervezetek részvétele is biztosított.

8. A régiókban számos atomerőmű működik, melyek között található olyanok is, melyeket a nemzetközi szervezetek a világ legveszélyesebb atomerőművei közé sorolnak. Ez a tény is megerősíti az egyébként is szükségszerű szoros együttműködést és információcserét a kockázatok minimalizálása érdekében. Ezért felhívjuk a Kormányt, hogy tegyen lépéseket az úgynevezett „emergency planning”, azaz a veszélyelhárítás terveinek kidolgozására az itt lakók védelmében. Ezeket a terveket számos szervezet hiányolja az Európai Unióba csatlakozni kívánó országok körében.

II. A jövő energetikai rendszere:

A fosszilis erőforrások használata a fenntarthatóság eszméjének ellentmondva elégti ki a világ energiaigényeit. A 20. század megszokott és elavulóvá váló energiaforrásai nem illeszthetők bele egy ökológiai szemléletet előtérbe helyező energiapolitikai jövőképbé. Mindezek ismeretében a jövő energetikai rendszere egy olyan, az energiatermelés és -felhasználás környezeti és társadalmi problémáinak minimalizálására törekvő, fenntartható, atomenergia-mentes rendszer, amely:

1. diverzifikált – több lábon álló, sokszínű rendszer, ami magában foglalja a megújuló energiaforrások nagy arányú alkalmazását csakúgy, mint az energiahatékonyság adta lehetőségek kiaknázását mind előállítói, mind felhasználói oldalon,
2. decentralizált – sok kis, helyi forrásból táplálkozó rendszer együttműködésén alapul, törekedve arra, hogy a területet ellátó energiaforrás kiválasztásánál a régió adottságaira helyeződjen a hangsúly.

Ahhoz, hogy a fosszilis erőforrások kimerülésének idejére ez az energetikai rendszer létrejöhessen, nem beszélve a környezetet károsító hatások csökkentésének fontosságáról, már most el kell kezdeni a fenti rendszer kiépítését, és folyamatosan lépéseket tenni a megvalósítás érdekében.

III. A vázolt jövő eléréséhez, a teljesség igénye nélkül, a következő lépések megtételét látjuk elengedhetetlennek:

1. A Kormány, figyelembe véve a valós villamosenergia-szükségletet, dolgozzon ki stratégiát a paksi atomerőmű kiváltására, majd a megvalósításhoz szükséges intézkedéseket is tegye meg, a következők figyelembevételével:

- ♦ A termelői, szállítói, illetve a felhasználói oldal hatékonyságának növelése.
- ♦ A megújuló energiaforrások fokozott térnyerése a villamos energia termelésen belül.
- ♦ Az energiahatékonyság és az erőforrás diverzifikáció révén felszabaduló energiahordozók átcsoportosítása a kiváltás céljára.
- ♦ A villamos energia hálózati veszteségének mielőbbi csökkentése.
- ♦ Távfűtő erőművek átalakítása kombinált ciklusúra, hő- és villamos-energia előállításra.

2. A Villamos Energia Törvény – VET – alapján a Kormány szorgalmazza a fizikailag rendelkezésre álló megújuló energiaforrások hasznosításának gyors ütemű megvalósítását.

- ♦ Ehhez mielőbb dolgozza ki a törvényben már megfogalmazott forrásdifferenciált, stabil, átlátható átvételi ár rendszert, amely elősegíti a Magyarországon fellelhető megújuló energiaforrások egymással párhuzamos, gyors ütemű fejlődését.
- ♦ Dolgozzon ki eljárási irányelveket a különböző megújuló energiaforrások telepítéséhez szükséges engedélyezési folyamatra, hangolja össze azokat a különböző szakhatóságokkal, valamint határozzon meg egy olyan feltételrendszert, amely a megújuló környezetbarát hasznosítását biztosítja.

3. Helyezzen hangsúlyt a végfogyasztói környezetbarát energiahasználati szemlélet kialakítására, különös tekintettel a következőkre:

- ♦ Támogassa a lakossági és helyi kezdeményezéseket a megújuló energiát hasznosító beruházásokra.
- ♦ Támogassa az energiahatékonyságot, energiatakarékosságot és a megújuló energiaforrások hasznosítását népszerűsítő kampányokat, ezek megvalósítására irányuló költség-hatékony programokat.

- ♦ Ösztönözze a megyei és regionális stratégiák kialakítását a megújuló források alkalmazási lehetőségeiről.
- ♦ Ösztönözze a helyi lehetőségek felmérését, és lokális tanácsadó központok felállítását. Szorgalmazza, hogy az önkormányzatok maguk is részt vegyenek a lakosság információigényének kielégítésében, és keressék az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások növekedésének módjait.
- ♦ Ösztönözze a villamos energia részarányának csökkentését azokon a helyeken, ahol alacsonyabb rendű energiahordozó is elegendő lenne.
- ♦ Építészeti előírásokban kötelezőként szerepeljen az energiafogyasztás megjelölése, a passzív napenergia hasznosítása, illetve az aktív napenergia hasznosításának megfelelő szerkezeti elemek beépítése. Ezzel az ingatlanpiacon a környezettudatos építkezés is preferálttá válna.

4. Fogantatosítson olyan intézkedéseket, amelyek érdekeltté teszik az energiapiac szereplőit a környezetbarát alternatívák alkalmazásában:

- ♦ Tegye lehetővé a szolgáltatók által kifejtett fogyasztó oldali befolyásoló programjait. Ki kell dolgozni a keresleti oldali befolyásolást lehetővé tevő és előmozdító szabályozási keretet. Ekkor már az energiaipar is beruházna a végfogyasztók energiahatékonyságába.
- ♦ Alkalmazza az Európai Unióban elfogadott, megújuló energiaforrásokra vonatkozó 2001/77/EC direktívát.
- ♦ Az energiaszabályozást úgy kell alakítani, hogy az energiaszolgáltatók érdekelték legyenek az energiahatékonyság és -takarékoság növelésében, azaz szolgáltatóknak, és nem kWh-t, vagy m³-t árulnak.
- ♦ A fosszilis energiahordozók esetében figyelembe kell venni az externális, azaz a tágabb társadalmi és környezeti költségeket is. Ennek világszerte számos adminisztratív módja van, pl. szénadó, CO₂ adó, bírságok, környezetterhelési díj, stb. A kívánt cél eléréséhez egy hosszabb folyamat útján juthatunk el, amely az adórendszer reformját eredményezi.
- ♦ A versenypiacon előnyt kell biztosítani a kapcsoltan termelt villamos- és hőenergia számára. Főként a kisteljesítményű fűtő- és erőművek megvalósításának ösztönzése fontos, mivel ezek a decentralizációt is elősegítik. Különös figyelmet kell szentelni az alternatív energiaforrásokat használó kombinált erőművek támogatásának.
- ♦ Elengedhetetlen a vállalkozások működési feltételeibe beépített környezetvédelmi megkötések és az ezek betartását ellenőrizni hivatott intézmények, szabályozó szervezetek felállítása, megerősítése. A piac csak akkor ösztönzi a szennyező kibocsátások csökkentését, ha a szabályozás révén a vállalatok számára a környezetszennyezés tényleges költségként jelentkezik.

5. Ahhoz, hogy fentebb vázolt indokoltnak tűnő lépések hosszú távon működőképes rendszert alkossanak, a következő társadalmi, demokratikus alapelveket kell irányadónak tekinteni az energetika terén is:

- ♦ Növelni kell az energiapolitika nyitottságát, a társadalmi részvételt és az érdekegyeztetés szerepét, mert csak így érhető el, hogy a társadalom igényeit jobban tükröző energiaellátási rendszer alakulhasson ki.
- ♦ A szubszidiaritás elvét messzemenően érvényesíteni kell az energetika területén is, pl. a távhő szektor jövőjének alakítása során, valamint a még folyamatban lévő gázprogramokban.
- ♦ Egy jól működő védelmi rendszer létrehozása a kisfogyasztók számára elengedhetetlen ahhoz, hogy elkerülhető legyen jólétük – áremelkedés miatti – csökkenése. A versenypiac és a közüzemi ellátás közötti, a kisfogyasztók kárára történő keresztfinanszírozás elkerülése érdekében is szükség van a kisfogyasztók védelmére.

A fent vázolt energiapolitika sikeres megvalósítása kormányzintű intézkedéseket jelent, mely nagyarányú összefogást igényel mind a természet-, mind a társadalomtudományos szakma részéről.

Az állásfoglalás-tervezetet az Energia Klub és a REFLEX Környezetvédő Egyesület készítette a Zöld Energia Hálózat tagjainak közreműködésével

Vass Zoltán: Állásfoglalás javaslat 1.

Magyar környezet- és természetvédő szervezetek állásfoglalás-tervezete az egyes megújuló energiaforrások hasznosításáról

A környezet- és természetvédő szervezetek egyetértenek abban, hogy a magyarországi megújuló energiaforrásokat a lehetőségekhez mérten minél szélesebb körben hasznosítani kell annak érdekében, hogy az általuk kínált előnyök érvényesüljenek. Ezek az előnyök többek között a következők: az energiatermelés környezetszennyezésének drasztikus csökkenése, az energiaimport-függőség mérséklődése, az energiaellátás biztonságának növekedése és a foglalkoztatás növekedésével a vidék népességmegtartó képességének erősödése.

Bár a megújuló energiaforrások hasznosítása az energiatermelés legtisztább és így a legkívánatosabb formája, kétségtelen, hogy alkalmazásuk környezeti hatásokkal jár. Ezen hatások minimalizálása érdekében bizonyos szempontokat figyelembe kell venni, amelyekre az alábbiakban – energiaforrásonként lebontva – hívjuk fel a figyelmet

I. Napenergia:

A magyarországi éghajlati viszonyok jó lehetőséget kínálnak a napenergia széleskörű hasznosítására. A hazánk területére érkező napenergia mértéke több ezerszeresen haladja meg az ország összes éves energiaigényét, ezért kiemelten fontosnak tartjuk és támogatjuk az aktív és passzív napenergia hasznosítását. Szükséges azonban, hogy a hasznosítás teljes ciklusa során fellépő esetleges környezeti terhelés a legkisebb mértékű legyen, ezért az alábbiak figyelembevételét ajánljuk:

- A berendezések gyártási folyamata során minimalizálni kell a hulladékok keletkezését, a természetre illetve az emberi egészségre káros anyagok beépítését, illetve annak természetbe bocsátását
- A berendezésekbe beépített veszélyes anyagokat az élettartam végén veszélyes hulladékként kell kezelni

- Az új fejlesztésű energiatermelő berendezések esetében lehetőleg készüljön életciklus elemzés
- A napelemekkel termelt villamos energia hasznosításának egyik leginkább környezetszennyező elemei az akkumulátorok. Ezen elemek kisebb mértékű alkalmazása érdekében szükséges a napenergiás rendszerek hálózati csatlakoztatása, valamint ezek technikai és jogi feltételeinek megteremtése, különös tekintettel a 2001. évi CX, a villamos energiáról szóló törvényben megszabott 100 kW-os névleges teljesítmény-határra, amelynek 1 kW-ra történő leszállítása kívánatos³
- Az új épületek tervezésénél széleskörűen ki kell használni a passzív napenergia-hasznosítási megoldásokat

II. Biomassza:

A biomassza energetika célú hasznosításának potenciálja jelenleg kihasználatlan Magyarországon, ezért támogatjuk mind a szilárd, mind a folyékony, mind pedig a gáznemű biomassza energetikai célú hasznosítását az alábbiak figyelembevételével:

- A növénytermesztési, állattenyésztési, erdészeti és tájrendezési tevékenységek során keletkező hulladékok – ha arra jobb lehetőség nem kínálkozik – kerüljenek energetikai célú felhasználásra
- Energiaültetvények létrehozása csak mezőgazdasági művelésből kivont területeken történjen (természetvédelmi oltalom alatt álló élőhelyeken, valamint természetileg érzékeny, de nem védett területeken ne legyenek ilyen jellegű telepítések)
- A talajkimerülés elkerülése végett készüljön hatástanulmány, amely megállapítja, hogy az adott földterület folyamatos hasznosítása esetén mekkora mennyiségű biomassza termelhető ki, anélkül, hogy ez túlzottan igénybe venné az adott termőterületet
- A biomassza hasznosítása illetve üzemanyagként történő feldolgozása esetén törekedjenek arra, hogy az energianyeres és befektetés aránya minél kedvezőbb legyen (pl. a feldolgozás és a hasznosítás helye legyen minél közelebb a termeléshez)

III. Geotermikus energia:

Magyarország geotermikus energiapotenciálját tekintve nagyhatalomnak tekinthető. Fellelhetők egyaránt a kis-, közepes- és nagy entalpiájú fedett geotermikus tározók. Ezen felül a négyzetméterre vetített, a Föld középpontjából a felszín felé áramló hőenergia a világátlag kétszerese. Mindezekért szorgalmazzuk a geotermikus energia hő- és villamos energiaként történő hasznosítását. A hasznosítás során azonban az alábbiak figyelembevételét ajánljuk:

- A természet védelme és a geotermikus energia hasznosításának folyamatos fenntarthatósága érdekében a kitermelt geotermikus folyadék visszasajtolása kívánatos
- A kitermelt és különböző okok miatt nem visszasajtott geotermikus folyadék – ha az szakértői állásfoglalás alapján élővízbe engedésre nem alkalmas – szennyvízként kerüljön kezelésre
- A geotermikus energia hasznosítási hatásfoka a lehető legnagyobb legyen, azaz a geotermikus energia egyes hasznosítási lépcsőinél esetlegesen jelentkező hulladék hő kerüljön további hasznosításra.⁴
- Minimalizálják az inhibitorok használatát, és az inhibitorral kezelt víz ne kerüljön sem élővízbe, sem visszanyomásra, hanem szennyvízként legyen kezelve;

IV. Szél:

Egyre több példa mutat rá, hogy Magyarországon van mód a szél energiájának villamos energia termelésre történő hasznosítására⁵. Az utóbbi évek szélenergia piacának robbanásszerű bővülése bebizonyította, hogy a szélenergia hasznosítás biztonságos, ipari méretekben alkalmazható, és megbízható villamos energia termelési módszer. Ezért kívánatosnak tartjuk a szélenergia-hasznosítás minél szélesebb körű magyarországi alkalmazását az alábbiak figyelembevétele mellett:

- A berendezések telepítésénél figyelembe kell venni a működés közben fellépő zaj-, és árnyékoló hatásokat, amelyeket a lakóépületektől való megfelelő védőtávolság betartásával ki kell küszöbölni
- Amennyiben a szélerőművek lehetséges telepítési színhelye fontos vizes élőhelyek illetve madárvonulási vonalak közelébe esik, szükséges illetékes szakértők állásfoglalásának figyelembe vétele a telepítési színhely kiválasztásában
- A szélerőművek hasznosított anyagának végén kívánatos a berendezések anyagának újrahasznosítása
- A különböző energetikai célú szélenergia-hasznosító berendezések magyarországi kereskedelmi forgalomba hozatala előtt szükséges azok biztonságos működésének igazolása
- Törekedni kell a minél elfogadhatóbb tájképi beillesztésre

FENNTARTHATÓ FEJLÉDÉS, RIO+10 SZEKCIÓ

Gyulai Iván: Szekció munkaterv, állásfoglalás javaslat

Közeleg a 2. „Világ Csúcs”, s mint általában az évfordulókat, számadással, új fogadkozásokkal ünneplik. Legalább ilyenkor illik valamit tenni, ha már a dolgos hétköznapokon lábbal tiporjuk a fenntarthatóságot. A magyar felkészülés részeként mi is számadást készítünk, de igazából az esemény ürügyén próbáljuk a figyelmet középpontjába terelni a

³ 1 kW-os határ esetén ugyanis a kis termelőegységek is (ilyenek tipikusan a családi házak) a hálózatra adhatják (eladhatják) a többlet villamos energiát, így azt nem akkumulátorokban, hanem a hálózatban „tárolják”

⁴ pl. távfűtési rendszerben 70 fokról 40 fokra hűl a víz, amit gyógyfürdőkben lehet hasznosítani. Az itt feleslegessé váló és tovább hűlt víz még tovább hasznosítható pl. kertészetekben.

⁵ A két működő szélerőmű mellett egyre több helyen történik energetikai célú szélmérés

fenntarthatóság gondolatát. Különböző társadalmi csoportokkal folytatunk párbeszédet, szeretnénk megtudni, kinek mit is jelent az elmúlt tíz év, a fenntarthatóság. S persze itt a vitaanyag is, mert tíz év után illő lenne néhány dologról közösen vélekedni, s netalán cselekedni is végre. Bár talán nekünk, civil környezetvédőknek kell a legkevésbé szegyenkeznünk, azért valljuk be, nekünk is vannak hátralékaink, a megértés s az együttes cselekvés területén.

A vitaanyag, amelyet a honlapon találtak a közös megértést hivatott elősegíteni, tisztázni néhány olyan lényeges kérdést, amelyben közöttünk sincs egyetértés. Ezek közül a legfontosabbak: maga a fogalom; a megoldás komplexitása, az a bizonyos holisztikus szemlélet; a megoldáshoz vezető utak, paradigmaváltás vagy reformok; a mesterségesen elkülönített szektorok integrációja és a szükséges intézményrendszer; s természetesen a megoldások hogyanja, pl. az a bizonyos ökológiai adóreform.

Az alábbiakban a fenntarthatóság megvalósításának legfontosabb akadályait összegzem, hiszen, ha cselekedni akarunk tisztán kell látni a fenntarthatatlanság okait.

1. Szemléletbeli akadályok

- ♦ A fogyasztói társadalmak szemléletében az ember uralja a természetet, ezáltal az ember szembe kerül az eltartó természettel, a természetbe való harmonikus illeszkedés nem valósul meg.
- ♦ A jólét elérésének eszközeként a gazdasági növekedés kap elsőbbséget, ez válik a társadalom céljává. A környezet és maga a társadalom is eszközévé válik a gazdasági növekedés kiszolgálásának.
- ♦ A világot szektorokra, ismerethalmazokra bontó szemlélet és oktatás nem alkalmas a környezet és fejlődés összefüggő ügyeinek integrált kezelésére.
- ♦ Az emberek legtöbbje a fenntartható fejlődést azonosítja a környezetvédelemmel.

2. Az emberek tudatában és viselkedésében rejlő akadályok

- ♦ A társadalmi jólétet a gazdasági növekedéssel azonosító megközelítés népszerű, mert az emberek legtöbbje a világot anyagi javakban méri.
- ♦ A birtoklás vágya, a másokkal való megosztás készségének hiánya csak nehezen leküzdhető emberi tulajdonság.
- ♦ Az emberek java úgy véli, hogy a világ problémái megoldhatók a tudományos-technikai haladás által, holott a fennálló problémák legtöbbje erkölcsi, etikai gyökerekkel rendelkezik.
- ♦ A döntéshozók legtöbbje nincs tudatában annak az egyszerű összefüggésnek, hogy a gazdasági növekedés a természet eltartó-képességének a függvénye.
- ♦ Az egyes emberek, az egyes társadalmak és a környezet között fennálló jelenlegi viszonyrendszer nem alkalmas az egymással és a természettel való harmonikus együttélés megvalósítására.

3. Intézményes akadályok

- ♦ A valóságot szétszabdoló, tantárgy és tudományág alapú iskolai oktatás alkalmatlan a világot teljességében, összefüggéseiben látó generációk felnevelésére.
- ♦ A környezet és fejlődés ügyének összefüggő kérdésköre nem kezelhető szektorokra elkülönülő intézményrendszerekkel, ahol az átjárhatóság és kommunikáció nem biztosított.
- ♦ A jogi és közigazgatási szabályozó rendszerek is a szektorszemléletet követik, ezért az elkülönülő szabályok és szabályozók alkalmatlanok az összefüggő ügyek komplex szabályozására.
- ♦ Az integráltság hiányának következtében a különböző intézkedések keresztezik egymást, s leggyakrabban a problémák áttérhelését, más formában való megjelenését okozzák.
- ♦ Nem alakultak ki azok a mérési, értékelési és nyomon-követési módszerek, amelyek a társadalmi jólétet képesek lennének számunkra jelezni. A GDP és más mérési eszközök alkalmatlanok a fenntarthatóság kimutatására.
- ♦ A politikai intézményrendszer nem alkalmas a hosszú távú érdekek, a jövő generációk érdekeinek képviseletére, mert a politikai népszerűség a rövidtávú sikereket igényli.
- ♦ Nincsenek olyan szabályok, amelyek képesek lennének megakadályozni a multinacionális tőkeérdekek határtalan terjeszkedését a természeti és humán erőforrások gyarmatosításában, a politika ezen érdekeket támogatja a közérdekkel szemben.

4. Ismereti hiányok

- ♦ Az emberek legtöbbje nincs birtokában azoknak az alapvető ökológiai és társadalmi ismereteknek, amelyek szükségesek lennének a fenntarthatóság megértéséhez. Ezeket a mai iskolai oktatás nélkülözi, a kommunikáció nem közli, vagy elhallgatja.
- ♦ Nem ismerjük a fenntartható erőforrás-gazdálkodás módjait, s nem ismerjük a fenntartható termelési és fogyasztói mintázatokat.
- ♦ A tudomány a mai napig adós maradt a világ dolgainak holisztikus megközelítésével és közérthető megláttatásával.

5. A közigazgatási megközelítésben rejlő akadályok

- ♦ A közigazdaság nem képes kezelni a negatív környezeti externális hatásokat, következésképpen azokat a társadalom fizeti meg.
- ♦ A közigazdaság nem ismeri el a természeti erőforrások materiális, sem pedig immateriális értékét.
- ♦ Mivel a gazdasági folyamatok nem juttatnak elegendő forrásokat a természeti erőforrások és a környezet minőség megőrzésére és fejlesztésére, ezért a környezeti problémák bővített módon termelődnek újra.

A fenntartható fejlődés, Rio+10 szekció ÁLLÁSFOGLALÁS TERVEZETE:

Nem hiszünk abban, hogy jelentésekkel, öt-tízévenként ismétlődő konferenciákkal, „johannesburgi ünnepnapokkal”, a nemzettől elszigetelt, a politikában nem szervesülő, az utca emberét nem lelkesítő cselekvésekkel a fenntarthatóság elérhető.

A fenntarthatóság eléréséhez paradigmaváltásra, az élet minden területét átható változtatásokra van szükség. Ezért felhívjuk a figyelmét minden hazai és nemzetközi politikát befolyásoló erőnek, hogy politikájukban és cselekedeteikben a fenntarthatóság elérésére törekedjenek, a következő ajánlások megfontolása által:

- ♦ Az oktatásban, a politikai és közgondolkodásban fel kell ismerni azt az alapvető ténytet, hogy az ember a természet része, múltja, jelene és jövője szempontjából meghatározó a környezet minősége, az erőforrások bősége, s mindezek megőrzésének érdekében harmonikus illeszkedése környezetéhez.
- ♦ Helyre kell állítani a társadalmi jólét elsőbbségét a gazdasági növekedéssel szemben. Az emberi fejlődés célja a folytonos szociális jobblét megvalósítása, amelyben a gazdaság eszköz, a környezet pedig feltétel.
- ♦ Társadalmunk formálásában lényegesen nagyobb figyelmet kell szentelnünk azoknak az erkölcsi, etikai normáknak, amelyek meghatározzák az egyes emberek, egyes társadalmak és környezetük között fennálló viszonyrendszert. Az új etika nem képzelhető el az egyes emberek értékrendjének megváltozása nélkül. Az egész társadalom feladata, hogy ezt az új rendet felállítsa, s hogy az egyes emberek szintjéig nyúljon a megoldás érdekében.
- ♦ Az erőforrásokhoz való igazságos hozzáférés lehetősége teremtheti meg a legtöbb ember boldogulását, alkotó szellemi vagy fizikai kibontakozását. A megosztás készségének kialakítása a személyes boldogság és biztonság, megelégedettség feltétele is.
- ♦ A különböző társadalmi csoportok megkülönböztetése sürgős feloldást igényel. A megoldás egyik módja, ha ezeket a társadalmi csoportokat nem rekesztjük ki a társadalom ügyeinek intézéséből, csak azért mert etnikailag másak, nők, öregek, fiatalok, vagy, mert másként vélekednek
- ♦ Az iskola-rendszer és oktatás gyökeres reformjára van szükség, az analitikus, tantárgyi szemléletet a holisztikus látásmódnak és az ennek megfelelő tantárgyi integrációnak kell felváltani.
- ♦ A szektorok felett átívelő intézményrendszert kell létrehozni, az integráltságot a jogi és közgazdasági szabályozórendszerben is meg kell testesíteni.
- ♦ Ki kell alakítani, és széles körben alkalmazni kell a fejlődés nyomon követésére alkalmas fenntarthatósági mutatókat.
- ♦ A globálizációs, centralizációs törekvésekkel szemben elsőbbséget kell adni a helyi közösségek kibontakozásának, a szubszidiaritás gyakorlásán keresztül biztosítani kell ezek önmeghatározási lehetőségét.
- ♦ A megfelelő környezet minőség biztosítása érdekében olyan jogi szabályozó rendszert kell létrehozni, amely tiltja, és hosszútávon felszámolja, azokat a tevékenységeket, amelyek negatív externális hatása a környezet irreverzibilis károsodásához vezet, illetve olyan gazdasági szabályozókat kell bevezetni, amelyek a természeti erőforrások értékének elismerésén alapulnak.
- ♦ A fogyasztói és termelői mintázatokat egy rendszerben kell kezelni, s messze nem elegendő csak a termelés technológiai oldalaira koncentrálni. A fogyasztó mintázatokat átalakításának iránya az anyag és energia intenzív termékek és szolgáltatásoktól, az anyag és energia szegényen keresztül, a tudás és kultúra fogyasztásának irányába mutat.
- ♦ A helyi erőforrások hasznosítása kulcskérdés a fenntartható erőforrás-gazdálkodás szempontjából. A helyi gazdálkodás a közösség és környezete viszonyrendszerében valósul meg, szervesen illeszkedik a közösség életéhez, lehetővé teszi a szerves kultúra folyamatosságát, a közösség együttműködését, a helyi környezeti értékek megbecsülését.
- ♦ A környezeti rendszereket azok átalakítása helyett, adottságaiknak megfelelően kell hasznosítani, oly módon, hogy az ne változtassa meg a környezet ökológiai jellemzőit.

A fenntarthatóság elérése nem azt diktálja, hogy óriási pénzeket áldozzunk a jelenleg és korábban elkövetett bűneink orvoslására, hanem, hogy ne bűnözünk tovább. Ahhoz, hogy meglévő problémáinkat felszámoljuk, előbb meg kell előznünk az újabbak létrejöttét. A megoldás nem technikai jellegű, hanem emberi és környezeti viszonyrendszerünk átértékelését, új etikát, szemléletet, megközelítéseket követel. A paradigmaváltás és a cselekvés már nem halasztható tovább, nem lehet újabb tíz évig tétlenkedni, fokozott ütemben rombolni társadalmi és természeti értékeinket!

TISZA SEKCIÓ

Megjegyzés: Fontos elmondani, hogy a Tisza szekció egymástól függetlenül több szálon is szerveződött. Elsőként A **REC** képviselői jelezték az igényt a szekcióra, majd **Hamar József** (Tisza Klub) és **Haraszthy László** (WWF) tett javaslatot néhány programra. Ezt követően még **Pécsi Paula** jelezte, hogy szeretne egy rövid tájékoztatót tartani az Ökotárs Alapítvány Tisza programjáról. Legvégül a Vásárhelyi tervvel kapcsolatos kritikái észrevételeit szeretné közzétenni **Horváth Benő**. Most a sokrétű program nagyon konkrét korlátokat kell szabni a levezetésnek, mert minden munkával jó lenne haladni, és minden véleményt célszerű lenne meghallgatni. Ennek megfelelően gondoltuk, hogy egy terembe három hasonló szekciót szervezünk meg, így kis rugalmasságra van lehetőség, ha pl. a Tisza témája elhúzódna, és pl. a Novo Vírje ügyére kevesebb idő is elegendő lenne. Jelenlegi tudomásunk szerint programbemutatásával a REC kezd, majd az Ökotárs követi, ezt követően Hamar József osztja meg elképzeléseit velünk, majd Horváth Benő fejt ki véleményét. A dinamikus,

eredményes munkáról a levezető, Haraszthy Lászlónak szükséges gondoskodnia. Ez bizonyára nem lesz könnyű, de érdekes jó szekcióra van kilátás.

PERNECZKY LÁSZLÓ: A Tisza vízgyűjtő területének fenntartható fejlesztési programja

Témagazda: Közép- és Kelet Európai Regionális Környezetvédelmi Központ REC Magyar Iroda

Téma: „A Tisza vízgyűjtő területének fenntartható fejlesztési programja” – programismertetés és rövid eszmecsere.

Előadók: Morvay Kálmán, Ligetvári Ferenc, Varga Péter - Tisza-Szamos Kht., Zlinszky János, Perenczky László – REC

A 2000 elején történt cianid, majd nehézfém szennyezés, majd az „évszázad árvize” talán egyetlen pozitív hozadéka az volt, hogy a Tisza folyóra irányította a nemzetközi figyelmet.

Számos olyan program indult el, amelynek valójában a katasztrófa nélkül kellett volna megvalósulnia. Ezek egyike a Tisza teljes vízgyűjtő területének fenntartható fejlesztési koncepciója, amelyet a REC és a UNDP közösen dolgozott ki. A koncepciót az öt érintett ország vezetői 2000. áprilisában, Bukarestben tartott találkozójukon elfogadták. (<http://tisza.rec.org/concept.htm>)

A három lépcsős program szempontjából ez azért jelentős mérföldkő, mert amennyiben sikerül a fenntartható fejlesztés alapelveit, illetve részleteit kidolgozni, akkor azt ezt követő tényleges beruházások tervezéséhez és elindításához meg kell szerezni az érintett országok legfelsőbb szintű támogatását is.

A program főbb állomásai:

1. Az első lépcsőben - az érintett öt ország részvételével – egy közös, prioritásokat meghatározó koncepcióban összegezzük azokat a terveket és elképzeléseket, melyek a régió hosszabb távú, fenntartható fejlesztésére vonatkozóan már kialakultak.

- Összesítjük a különböző szektorokban és szinteken (kormányzat/ önkormányzat, üzleti, civil, akadémia és média) a témával foglalkozó csoportok és szakemberek címeit, adatait, elérhetőségeit. A címlista nyilvános lesz.
- A hosszabb távú fejlesztéssel érdemben foglalkozni kívánó személyekből létrehozunk egy informális, nyitott, de operatív koalíciót a további feladatok elvégzésére.
- Mind az öt országban kidolgozunk egy, a Tisza-vízgyűjtő fenntartható fejlesztésére vonatkozó koncepciót, amely meghatározza a fejlesztés irányvonalait és a prioritásokat. Ezzel kapcsolatban természetesen különbözőek a módszerek: míg Ukrajnában igen csekély a meglévő anyagok száma, Magyarországon számtalan, ezt a témát is érintő foglalkozó kutatás és szakirodalom született. Hangsúlyozottan **nem** kívánjuk a már meglévő anyagokat újra kidolgozni, főleg nem mások eredményeivel ékeskedni. A feladatunk itt a meglévő anyagok felkutatása, sajtó alá rendezése a szerzők bevonásával, a folyamat „facilitálása”.
- Az eredményeket egy közös, nemzetközi koncepcióban összesítjük, amelyet mind az egyes országokban, mind nemzetközi szinten hozzáférhetővé teszünk, fórumokon megvitatunk és a szükséges módosítások megtétele után elfogadtatunk. Ez lesz a második lépcső alapdokumentuma.

2. A második lépcsőben az elkészült és összesített irányelvek alapján részletesen kidolgozhatóvá válik a Tisza-vízgyűjtő fenntartható fejlesztésére vonatkozó *részletes* terv. Ez természetesen már egy jóval nagyobb és összetettebb feladat.

3. A harmadik lépcső – reményeink szerint - maga a megvalósítás, amikor hazai és nemzetközi források bevonásával, a döntéshozók és érintettek egyetértésével elindulhatnak és megvalósulhatnak azok a konkrét fejlesztések és beruházások, amelyek összhangban vannak a fenntarthatóság alapelveivel.

A szarvasi OT-n a következőket szeretnénk:

- A fenti folyamatot ismertetni
- Azt „feltérképezni”, hogy a jelenlévők közül mely személyek és szervezetek kívánnak a jövőben részt venni a programban, valamint a már meglévő anyagok összesítése, áttekintése, ötletbörze.
- A Tisza-szekció résztvevőinek kérdéseit, észrevételeit meghallgatni, program tartalmi elemeiről beszélgetni.

A Tisza vízgyűjtő terület fenntartható fejlesztési programjának első, indító szakaszán a következő szervezetek működnek együtt:

Megvalósítók:

- Tisza-Szamos Kht.;
- Közép- és Kelet Európai Regionális Környezetvédelmi Központ;

Támogatók:

- UNDP;
- Nagy-Britannia Külügyminisztériuma;
- Kárpátok Alapítvány.

Minden résztvevő aktív részvételére számítunk, úgy az OT-n, mint a folytatásban. A program honlapja:

<http://tisza.rec.org/>

Hamar József: A Tisza vízgyűjtőjéről (előzetes anyagot az alábbiakban) illetve

A Vásárhelyi terv továbbfejlesztése (Haraszthy László előzetes anyaga sajnos lapzártáig nem érkezett meg)

(A szekciót meglátogatja Dr. Nagy István a Terv szakmai koordinátora, a vízügy részéről.)

Hamar József: Állásfoglalás javaslat a Tisza vízgyűjtőjéről

A víz számunkra *stratégiai* kérdéssé vált. Számos figyelmeztető esemény utal arra, hogy ha hosszútávon nem tudjuk kezelni ezt a problémát, annak beláthatatlan következményei lesznek.

A folyóvizeink gátak közé szorítása, a keresztgátak beépítése, a szennyvizek bevezetése, valamint az erdőirtások, a vízgyűjtő természeti területeinek átalakítása és elfoglalása, mind olyan tényező, amely idegen a természet rendjétől. Az elmúlt időszak rendkívüli szennyezései, és egyre veszélyesebbé váló áradásai, aszályai és belvizei új korszakot nyitottak a Tisza-medence életében. A vízgyűjtőt ért beavatkozások és a megváltozott klimatikus viszonyok együttes hatásai társadalmi mértékűvé váltak, veszélyeztetve az élet- és vagyonbiztonságot, pusztítva természeti értékeinket, megnehezítve és konfliktusokkal terheltté téve jövőnket.

Egyértelmű, hogy a Kárpát-medencében elhelyezkedő vízgyűjtő terület vízgazdálkodási, biogeográfiai és gazdaságföldrajzi szempontból is egységes rendszert alkot, amelynek kezelése csak *regionális* méretekben oldható meg.

Ebből adódóan vált sürgetővé egy olyan nemzeti és nemzetközi *integrált* intézményrendszer létrehozása és működtetése, amely összegyűjti, elemzi, értékeli az adatokat, és alternatívákat dolgoz ki a döntéshozók számára. Hozzájárul egy olyan *jövőkép* kialakításához, amely összehangolja a természettel való együttélést a régió népeinek boldogulásával.

Kellő alapot nyújtanak az integrált együttműködéshez a kétoldalú egyezmények, a nemzetközi konvenciók, EU irányelvei és a Kék Európa Elnöki Találkozó ide vonatkozó dokumentumai. A kárpát-medencei civil szerveződések, szakmai- és kutatóműhelyek eddigi tevékenységei, valamint az ágazati intézmények regionális fejlesztési törekvései, biztosítékok jelentenek a sikeres műhelymunkához. Jelentősnek tartjuk hazánkban, hogy számos ágazatban, -pl. vízgazdálkodás, vidékfejlesztés- koncepcióváltás történik, amely egyaránt figyelembe veszi a természeti örökségünk megóvását és a környezetbarát gazdaság fejlesztését is. Az intézményrendszer kialakításánál a torzulások elkerülése érdekében fontosnak tartjuk, hogy az idevágó stratégiai területek azonos súllyal legyenek képviselve.

Az öt országot érintő együttműködésben elengedhetetlen a *politikai akarat és felelősség vállalás*, ugyanakkor hangsúlyozni kívánjuk az *EU* integráló és finanszírozó szerepének szükségességét.

A környezet- és természetvédő társadalmi szervezetek is készek arra, hogy a Tisza vízgyűjtőjét érintő munkában aktívan közreműködjenek.

2001. novembere

Eddig csatlakozó szervezetek:

Alapítvány a Vidrákért, Egyetemes Létezés Természetvédelmi Egyesület Életfa Szövetség, E-misszió Egyesület, CSEMETE, Felső-Tisza Alapítvány, Geo-Environ, Holocén Természetvédelmi Egyesület, Jászkun Természetvédelmi Szervezet, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Magyar Ökológusok Tudományos Egyesülete, Magyar Természetvédők Szövetsége, Miskolci Öko-kör, Természet és Környezetvédők Csongrád Városi Egyesülete, Magyar Denevérkutatók Baráti Köre, Nimfea Természetvédelmi Egyesület, Reflex, Tisza Klub, Tiszatáj Közalapítvány, Vásárosnaményi Természetbarát Diákkör, Világ Természetvédelmi Alap (WWF).

Következtetések

A vízgyűjtőjünkkel együtt értelmezett folyók egységes hidrológiai és ökológiai rendszert alkotva a Föld vízforgalmának és biogeoszférájának az elemei. A természetes állapotú folyórendszerekre az adott földrajzi elhelyezkedés, geológiai és éghajlati feltételek mellett, a dinamizmus a stabilitás és a folytonosság a jellemző.

Ugyanakkor a folyó, az állóvizekkel és a tengerekkel együtt a társadalmi lét nélkülözhetetlen velejárója. A víz használatának függvényében bele avatkozik a vízi rendszerek életébe. Ez különösen a folyóvizeket érinti érzékenyen.

A beavatkozás jellegzetességeit, tekintettel a Kárpát-medencére az alábbiakban foglalhatjuk össze:

1. Az emberi beavatkozások döntő többsége a folyórendszer természetétől *idegen* hatású. Ezért minél erősebb ez a hatás annál messzebb kerül egymástól az ugyanarra a vízgyűjtőre vonatkozó természetes és mesterséges rendszer.
2. A folyók használata a kor szellemének, műszaki és gazdasági lehetőségeinek függvényében, társadalmi igényeket és/vagy szükségleteket kívánt kielégíteni.
3. A történelmi idők óta a használat és az ezzel együtt járó beavatkozás egyre több oldalú és nagyobb mértékű lett.
4. A vízgyűjtő, amely a folyórendszert táplálja egyre belakottabb. A vízügyi beavatkozások a forrásvidékig hatoltak fel, az árvízvédelmi töltések és a vízlépcsők megszüntetik a természetes összeköttetést a vízgyűjtővel. Az intenzív erdőirtások hatására a forrásvidék erdeinek, talajának és patakrendszerének eróziója felerősödött. A vízgyűjtő területén fokozódik a települések kiterjedése, a mezőgazdasági terület és az infrastruktúra, lásd utak, villamos- és gázvezetékek, telepítése. A vízgyűjtőn egy olyan, részben spontán, részben tudatos mesterséges rendszer kialakítása folyik, amelynek meghatározó alapjai természetesek (input), mint a geológiai és földrajzi helyzet, a klíma és vele együtt a hőmérsékleti és csapadék viszonyok. Ugyanakkor ez a mesterséges rendszer nemcsak hogy nincs tekintettel a folyórendszer természetére, hanem önmagában véve sem egységes felépítésű. Az egyre inkább intézményesülő beavatkozások térben és időben izoláltak,
5. A részben spontán, részben tudatos vízgyűjtőt ért emberi beavatkozások nincsenek tekintettel a rendszer természetére, lokálisak, rendszertelenek, a vízgyűjtő szintű nemzeti és nemzetközi integráció hiányzik. A másik jellegzetességük, hogy ha már a műszaki létesítmények megépültek, - töltések, csatornák, zsilipek, vízlépcsők, stb., ott is maradnak és minden további beavatkozás már csak ezek figyelembe vételével történhet.
6. A folyórendszer egyre inkább eltávolodik a természetes állapotától, stabilitása gyengül, folyamatossága megtörik, ökológiai rendszere sérül és megváltozik. Ezek a torzulások, más tényezőkkel együtt, egyrészt akadályozzák természeti erőforrásként való használatát, másrészt veszélyeztetik a társadalmat is (pl. áradások, belvizek, fertőzések, szennyvízszennyezések, stb.).
7. A mesterséges rendszer logikájából következik, hogy akkor tekinthető stabilnak, ha kiteljesedik, ez a mi esetünkben az egész vízgyűjtőre vonatkozik. De ennek a rendszernek alapvető ellentmondása az, hogy a mesterséges rendszer, egy tőle merőben eltérő, másik - természetes - rendszerre épül, amelynek alapját nemigen tudja befolyásolni (geológiai és földrajzi helyzet, makroklima, globális vízforgalom).
8. Ha csak a víztömeg dinamikáját veszem számításba, annak viselkedése is nehezen határozható meg előre, mert a rendszer egyik alapfeltétele, az időjárás nem jósolható meg előre. A természet nem egy statikus és lineáris modell szerint

működik, hasonlóképpen az arra épült mesterséges rendszerek. Ezért a kiépítésük során, a térben és időben egymástól elkülönülő beavatkozások hatásának csak egy része - és az is csak durva megközelítéssel és rövidebb távon - határozható meg. A többi csak később jelentkezik vagy rejtve marad. A természet a nem várt, vagy számunkra nem tetsző reakciói újabb beavatkozásra (akcióra) kényszerítenek bennünket, amelyek újabb és újabb reakciókat váltanak ki, és így tovább. *A vége a dolognak a rendszer egyre zavarosabb viselkedése, káosza, majd összeomlása.*

9. A természet szeszélyeinek kitett, tökéletlenül kiépített rendszerű és egyre inkább igénybe vett természeti erőforráson kell osztoznunk. Ehhez összehangolt, kölcsönös megértésen alapuló és önmérsékelt magatartást tanúsító szakmai, társadalmi és politikai együttműködésre szükséges.

KÖRNYEZETVÉDELME VÁROSI KÖRNYEZETBEN SEKCIÓ

Beliczay Erzsébet

Kedves Rendezők!

Szeretném megerősíteni, hogy szívesen részt vállalunk az **épített környezettel** kapcsolatos témakör megrendezésében.

Tavaly a „városi terjeszkedés” a plenáris ülésen szerepelt. Sajnos ez sem segített a probléma enyhítésében. Az egyedüli előrelépés annyi, hogy többet és zöldebben ír róla a sajtó. (Meg sok konferenciát tartottak az elmúlt évben.) A törvényalkotás, az önkormányzatok azonban elutasítóbbak, mint valaha.

Véleményem szerint az OT résztvevőinek többsége vagy tisztában van a problémával, vagy nem ilyen területtel foglalkozik. Ezért a szűkös időre tekintettel nem magyarázatra vagy beszámolóra, hanem támogatásra van szükség.

Két dolgot várnék az OT-től:

- a) A **város szekcióba** azok mennének el, akik közvetlenül is szenvednek az építkezésektől, a közlekedési problémáktól. Itt **taktikai megbeszélést** tarthatnánk. Azt hiszem, hogy néhány nagyobb szervezet mellett főleg a Védegylet és az LMCS tagszervezetei vennének ezen részt.
 - b) A **plenáris ülésen közös álláspontot** kellene kialakítani, és ennek minél nagyobb hangot adni az OT után:
 - 1) **Piackonform pénzügyi eszközök**: az adók, járulékok és támogatások rendszerének módosítása (Széchenyi terv, földvédelmi járulék – földtörvény, lakáspolitikai, közlekedési támogatások rendszere, alapok a városok újjáélesztéséhez)
 - 2) **Korrupcióellenes intézkedések** (önkormányzati képviselőtestületek felelőssége, mulasztások törvénysértések nyilvánosságra hozatala)
 - 3) **Jövőkép** (Miért van az, hogy nyilatkoznak sorozatban akadémikusok, filozófusok, neves közéleti személyiségek a szolidaritásról, európaiságról, mérsékletéről stb. és közben ennek pont ellenkezőjét csinálják a gyakorlatban?)
- Kb. két hét múlva elkészítjük azt a 15-20 perces összefoglalót, amelyet szétoszthatnánk illetve elmondanánk a bevezetőben. A háttéranyagokkal együtt feltesszük a honlapunkra.

Bp. 2002-01-09

Beliczay Erzsébet, Levegő Munkacsoport

ÖNKORMÁNYZATI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGEK, KÖRNYEZETVÉDELMI TERVEK STB. SEKCIÓ

(Kalas György)

Ha lesz igény, akkor a szekcióülésen az alábbi témákat kívánom érinteni. Elsősorban a helyi szervezetek illetve a lakosságnak részére rendelkezésre álló közreműködési eszközökről beszélnek - igény szerinti mélységekben:

- Települési környezetvédelmi programok a Kvtv. 47.§ alapján + akció
 - Éves települési környezeti jelentések a Kvtv. 53.§ (1) bek. szerint + akció
 - Helyi szervezetek, lakosság részvétele a rendezési (szabályozási) tervekben
 - „Helyi környezeti adatok” nyilvánossága Aarhus után (elvárások, lehetőségek) + akció
 - Önkormányzatok korlátozási (szabályozási) lehetősége a sugárzó berendezések telepítésénél + akció
 - Önkormányzatok szabályozási kötelessége levegőszennyezés, hulladékgazdálkodás és zajvédelem témaköreiben.
- Eszköz igényem nincs.

dr. Kalas György, REFLEX Környezetvédő Egyesület Jogsegélyszolgálat

GÉNPISZKA SEKCIÓ

Móra Vera

Tervezett napirend, főbb témakörök

- a genetikailag módosított élőlények mezőgazdasági alkalmazásának hazai helyzete, kilátások és várható fejlemények;
- nemzetközi kitekintés: az Európai Unió változó hozzáállása, hírek a nagyvilágból;
- a mozgalom stratégiája a követeléseit;
- a kibocsátásokra vonatkozó új EU-direktíva elfogadásával esedékessé vált a magyar géntörvény felülvizsgálata is – mi a követendő taktika és lobby?
- Akciózzunk!!??

Mindezek mellett igény szerint általában is bemutatjuk a mezőgazdasági géntechnológia témakörét, a kockázatokat és cselekvési lehetőségeket.

ÁLLÁSFOGLALÁS TERVEZET I.

A Környezet- és Természetvédelmi Szervezetek 2002. évi Országos Találkozóján összegyűlt szervezetek véleménye szerint a genetikailag módosított élőlények mezőgazdasági alkalmazása nem összeegyeztető a Magyarország számára követendő, fenntartható mezőgazdasági fejlődési modellel. Ezért kívánatos lenne ezek hazai kibocsátására és felhasználására vonatkozó, *legalább tízéves moratórium meghirdetése*.

Világszerte egyre több jel mutat arra, hogy ahol a génmódosított növények termesztése nagyobb méretekben megkezdődik, ott elkerülhetetlen az idegen gének „megszökése” és a hagyományos fajtákban való megjelenése az átporzás, a termés elszóródása, a feldolgozási során bekövetkező keveredés miatt. Így nem biztosítható a módosított és nem-módosított termények különválasztása. A genetikailag módosított összetevők óhatatlanul megjelennek az élelmiszerekben is, *súlyosan korlátozva a fogyasztók választási szabadságát*, mivel így előbb-utóbb nem maradnak „hagyományos” termékek a piacon.

A genetikailag módosított élőlények alkalmazásával összefügg ökológiai kockázatokkal kapcsolatban továbbra is túl kevés információ áll rendelkezésünkre. Noha nagyobb katasztrófa a módosított termékek piaci megjelenése óta még nem történt, az elővigyázatosság elvére összhangban nem ezek veszélyességét, hanem veszélytelenségét kellene bizonyítani. A javasolt moratóriumnak ezért olyan időtartamra kell kiterjednie, ami lehetővé teszi átfogó, integrált szemléletű hatásvizsgálatok elvégzését és értékelését.

A géntechnológiai *törvény* *összel esedékes módosítása* során a fenti követeléseket kell érvényesíteni. Meg kell vizsgálni, hogy milyen jogi lehetőségek vannak a kereskedelmi célú mezőgazdasági géntechnológia elterjedésének megakadályozására (vagy legalábbis visszaszorítására), a fenntartható fejlődés biztosítása, a biológiai sokféleség és az ökológiai gazdálkodás megvédése illetve a jövőbeli károk elkerülése érdekében.

A magyar országgyűlésnek sürgősen ratifikálnia kell az élő módosított szervezetek határokon át való szállításáról és terjedéséről szóló *Cartagenai Jegyzőkönyvet*. Az ügyben eddig feltűnően passzív Környezetvédelmi Minisztérium jelöljön ki felelőst ennek előkészítésére. Hasonlóképpen, fel kell készülni az Európai Unióban kidolgozás alatt áll új jogszabályok átvételére, elsősorban a genetikailag módosított élelmiszer-összetevők címkézése és nyomonkövetése terén.

A hazai helyzetet tovább súlyosbítja, hogy jelenleg messze nem kielégítő a külföldről behozott élelmiszer-alapanyagok és termékek bevizsgálása, ami a jelölési kötelezettség betartásának alapja kellene, hogy legyen. Ennek oka egyszerűen a megfelelő laboratóriumi háttér hiánya. Ezért a fentieken túl *költségvetési forrásokat kell elkülöníteni* a hatásvizsgálatok kivitelezésére, valamint az megfelelő élelmiszer-ellenőrző rendszer kialakítására.

A fenti javaslattal egy időben dr. Márai Géza is adott egy javaslatot:

Állásfoglalási javaslatom:

Az OT mondja ki, hogy a környezet- és természetvédő társadalmi szervezetek **támogatják** az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottságának azon kezdeményezését, amely szerint Magyarország meghatározott időre moratóriumot mondana ki a genetikailag módosított növények, élelmiszerek és takarmányok forgalomba hozatalára, valamint a szabadföldi kísérletekre-vizsgálatokra. (Mellékelni fogom dr. Illés Zoltán elnök úr kezdeményező levelének másolatát dr. Stumpf István kancellári miniszter úrhoz).

Dr. Stumpf István Miniszter úrnak – Miniszterelnöki Hivatal

Budapest

Tisztelt Miniszter Úr!

A genetikailag módosított szervezetek felhasználásának szabályozásában illetékes Környezetvédelmi Bizottság Elnökeként fordulok Önhöz tájékoztatásért és véleményét kérve. Külföldi és hazai kollégákkal folytatott konzultációk során egyértelművé vált számomra, hogy mint azt bizonyára Ön is tudja – a génmódosított haszonnövények kibocsátásával és mezőgazdasági alkalmazásával kapcsolatos viták az elmúlt 1-2 évben nemhogy csitultak volna, de egyre hevesebbé váltak, gyakran szélsőséges felhangokkal mindkét oldalon. Úgy gondolom, hogy e jelenség mellett mi sem mehetünk el szó nélkül.

Bár az Európai Unióhoz csatlakozó országok körében a hazai szabályozás kiemelkedőnek tekinthető, és a térségben elsőként született meg, hatályba lépése talán túl korai, némileg elsietett lépés volt. A mezőgazdasági géntechnológia alkalmazását számtalan bizonytalanság övezi, nemcsak a környezeti és egészségügyi kockázatokat, hanem a társadalmi és gazdasági hatásokat, sőt az egész módszer szükségességét és létjogosultságát illetően is.

Véleményem szerint ezért meg kellene fontolni az 1998/XXVII. Törvény felülvizsgálatát, noha az az EU vonatkozó direktíváival összhangban áll. Az Európai Bizottság idén tavasszal kihirdette a génmódosított szervezetek kibocsátását szabályozó 90/220 direktíva módosított változatát (2001/18), ez azonban több tagállam ellenállása miatt nem bizonyult

legendőnek az ún. de facto moratórium eltörléséhez, azaz az Unióban a módosított szervezetek engedélyezése továbbra sem halad előre. Ma az EU-ban csak a vizsgálatokkal bizonyítottan „GMO-mentes” (azaz módosított fajtákat nem tartalmazó) mezőgazdasági termékeket lehet eladni. Mivel Magyarországon ezek kereskedelmi termesztése még nem kezdődött el, jelenleg nagyon előnyös helyzetben vagyunk az ország legfontosabb kiviteli piacán. Ugyanakkor az elmúlt időszakban több „génszennyezési” ügy – amikor genetikailag módosított fajta került a hozzánk behozott, illetve tőlünk kivitt „hagyományos” szállítmányokba – világított rá arra, hogy még a jelenlegi, kisléptékű szántóföldi kísérleti kibocsátások izolálása sem lehetséges. Ahol egyszer megjelennek a génmódosított fajták, bármilyen kis mennyiségben is, ott az idegen gének előbb vagy utóbb, különböző úton-módon bekerülnek a termesztett fajtákba, és összekeverednek a „GMO-mentesnek” hitt szállítmányokkal. Ez a kiviteli piacok veszélyeztetésén túl az ország hírnevének, nemzetközi megítélésének sem tesz jót, és veszélyezteti a fontos értéket képező magyar mezőgazdasági tájat is.

Meggyőződésem, hogy a mezőgazdaság sem szerkezetében, sem a kívánatosnak tartott földhasználati módok tekintetében nincs felkészülve a szabadalommal védett, genetikailag módosított fajták fogadására. Mivel ennek várható, lehetséges hatásairól (pl. a vidék függőségének fokozódása, a termelés koncentrálódása) semmiféle hazai vizsgálat, előrejelzés vagy tanulmány nem készült, nem lehet e tekintetben bizonyosat állítani, ugyanakkor ez elégséges ok lenne az elővigyázatosságra.

Mindez véleményem szerint kellően alátámasztja, és sürgető feladattá teszi a géntechnológia mezőgazdasági alkalmazásával kapcsolatos hazai politika felülvizsgálatát. Semmiképpen sem szabad elébe vágnunk a nemzetközi tendenciáknak, ahogy a lemaradás is káros lehet. Ez utóbbi ellen a meglévő jogi keret megfelelő biztosítékot nyújt. Ugyanakkor a jelen pillanatban célszerű lenne a genetikailag módosított növények kibocsátásának és forgalmazásának (behozatalának) leállítását. Mindezekre moratóriumot kellene hirdetni, legalább EU-csatlakozásunk időpontjáig. Ez alatt az idő alatt lehetőség nyílna a fent említett társadalmi-gazdasági következmények tanulmányozására, megalapozott előrejelzésekre, valamint a megkezdett környezeti hatásvizsgálatok folytatására, kibővítésére is. A további lépéseket ezek eredményétől kellene függővé tenni.

E lépés nem lenne egyedülálló: Európa több országában (Olaszország, Nagy-Britannia, Ausztria) „GMO-mentes zónává” nyilvánítottak az önkormányzatok bizonyos térségeket, de a világ más részén is vannak hasonló kezdeményezések. Meg lehetne fontolni ezek hazai alkalmazását is.

A fentiek figyelembe vételével, kérem, ossza meg véleményét a Környezetvédelmi Bizottsággal a javasolt lépések kivitelezhetőségét, célszerűségét és szükségességét illetően. Terveim szerint a közeljövőben egy eszmecsere is szeretnék tartani a fenti tárgykörben, az érdekelt kormányzati szervek, hatóságok, intézmények, vállalatok és társadalmi szervezetek bevonásával.

Szíves tájékoztatásul mellékelek egy, a témában született összefoglaló tanulmányt is.

Budapest, 2001. Július 12.

Dr. Illés Zoltán, elnök

HULLADÉKOS SZEKCIÓ

Szilágyi László

Javaslatok, amikről szót váltanánk:

- A hulladékgyűjtési törvény elkészült végrehajtási rendelete
- A Pepsi kampány tanúságai
- Tájébesztet – folytatás ?
- Helyi esetek, beruházások, konfliktusok
- Egyebek

Várunk még javaslatokat ! Gyertek, jó lesz !

EU SZEKCIÓ

Schmuck Erzsébet

Az EU szekció témái és felkért hozzászólók:

- Az Európai Unió környezetpolitikájának aktuális kérdései (**Csanádi R. András**, főtanácsos, KÖM)
- Az EU Fenntartható Fejlődésért Stratégia végrehajtásával kapcsolatos főbb kérdések, a Barcelonai Csúcs **Gyulai Iván**, Igazgató, Ökológiai Intézet
- Az EU csatlakozásból adódó hazai feladatok végrehajtásának kritikus pontjai, **Kiszel Vilmos**, tiszteletbeli elnök, Göncöl Szövetség

A felkért hozzászólókkal egyeztettem. Mindenkit szeretettel várunk!

ÁLTALÁNOS JAVASLATOK

Jánossy András

Javaslatok a plenáris részére, a mozgalom együttműködésének épülése, fejlődése érdekében:

1. Közös Pénzkezelő Szervezet (KPSZ):

Összetétel: 7 fő kurátor, 1 fő apparátus, független költségvetés Minimál-funkció: Ha a pénzek odaítélésével idén is botránnyok lesznek, akkor a KPSZ látná el 2003-ban a KAC-f pályázatok szobatisztává tételének és a közösen elfogadott prioritások szerinti előminősítésének a feladatát. További 4 funkció:

- 5-10 %-os előfinanszírozás az év elején (saját pályázati forrásból)
- adományképp vagy visszafizetendő előleg gyanánt);
- segítség a kicsiknek (mozgalmi keltetőgép);
- Regionális Kapacitás-Központok létrehozása és finanszírozása (az önkormányzatokkal való EU-s együttműködés bázisai)
- Mozgalmi, ill. OKT-Z érdekű kutatások megrendelése.

Ha az OT már az idén létrehozza, akkor erre az évre külön pénzt kér TKB-tól vagy pályázat útján.

2. OT - reform A-témakör = OKT Zöld Oldal jogai, feladatai (Kötött mandátum. 7 póttag. Korlátozott újjavaslatkészség), kötött mandátum:

- OT határozza meg a Jogalkotási Stratégia alapján;
- levélszavazást kell kérni a fontos új ügyekben [a 30 nap elég!];
- bármely OKT-ZO tag kérhet ilyet [MOZG listán bonyolítandó le];
- ha a Korm nem tartja be a 30 napot, az OKT-ZO nem szavazhat;
- OKT-ZO tag delegációja megszűnik, ha eltér az OT-/levél-döntéstől;
- levél-szavazási témákat napirendre kell venni a köv. Havi Találkán.

Hét póttag:

- Ha egy OKT-ZO tag kiesik, a helye a póttagok közül töltődik fel.
- A póttagok köteles részt venni az OKT-ZO szakmai munkájában.
- Idővel a rendes és a póttagok tiszteletdíjat kapnak a mozgalmától.

Korlátozott újjavaslatkészség:

- Ne lehessen 2-nél többször újjavaslatkészség az OKT-ZO tagokat.

3. OT-reform B-témakör = KAC-keretek prioritásainak meghatározása:

- Cél: A 2003-2005/6. évi KAC elvekre és arányokra való közös javaslatunk és az esetleges éves felülvizsgálatok RENDSZERÉNEK kidolgozása. (Kik és hogyan készítsenek javaslatot, miképp folyék a döntéshozatal, stb.)

4. OT-reform C-témakör = a szekciók funkcióinak konkretizálása

- Egyik fő feladatuk a jövőben az OT szakmai döntések előkészítése.
- Ehhez állandó és eseti OT-szekciók hozandók létre az OGY-bizottságok mintájára. Ezeket vitatandók meg az egyes „döntés”-ek/kezdemenyezésekre vonatkozó szövegeink. (Meg az egyéb dolgaink is.)

5. A Jogalkotási Stratégia funkciója és jelentősége:

5.1. A Strat fo tartalmi:

- állami intézkedések véleményezése (jogalap: Kvtv. [„döntések”; helyi részvétel??];
- állami intézkedések kezdeményezése (Petíciós jog [Alk.57.§§]; Alk.36.§; Jogalkotási tv.).

5.2. A Strat érvényesítésének módszere:

- Az OKT Zöld Oldalának állásfoglalásait az OT előírhatja. (Ez belefér a "maguk alkotta szabályok szerint" -be. Ugyanis nem más, mint kötött/feltételes mandátum - ilyet adunk.)

5.3. Az egyes stratégiák időtartamai:

- 5.3.1. Rövid (négyéves, ill. egyéves) strat:
- A 4-éves kormányprogram, ill. az 1-éves (fél- v 2-éves) jogalkotási terv alapján: ezek "döntések". A mi kezdeményezéseink ugyanekkora időtartamokra.

5.3.1/A. Most (ill. a választások után):

- A pártprogramok lehetséges kormány-stratégiákként véleményezendők! (Kvtv.) Kifogásolhatók a hiányok is. (Kezdeményezés - vö.: Petíciós jog, Alk.36.§, jt.)
- A KormProg beterjesztés előtt az OKT-Zöld O. írásban állást foglal az OT-n elfogadottak alapján. (Ha kell, levélszavazást kér ehhez.)

5.3.2. Hosszú távú programok véleményezése/kezdeményezése:

- Kormányzati ciklustól függetlenül. Egy 15-25-éves országos gazdasági program háttére alapján készítenők (ez sincs meg). Az egyes ágazati v. regionális progr.-kra mi is készíthetünk (eltérő időtávú) alternatívákat.

5.4. Most kialakítandó kezdeményezések/módosítások - LSD. KÜLÖN:

- „Jogszabály- és programalkotási/módosítási kezdeményezések”

5.5. A stratégia-alkotás jelentősége:

- A lényeg a párt/Korm.-prg.ok, ill a hosszú távú prg.ok véleményezésében:

Ezek nem az OT érzelmnyilvánításai, hanem az OKT-nak adott utasítások! Ezért a sajtó nyilvánosságra fogja hozni, mint a jövődő Korm.-t korlátozó kereteket, illetve mint a folyó kormányzati munka számára meghatározó elhatározásokat. (Ui. a Kv. Moztg. alkotmányos helyzete erősebb, mint a szakszervezeti mozgalomé!)

Ehhez persze kell OT szabályzati reform: Id.: KÜLÖN: „OT-reform” néven !

* * * * *

Beszámolók és javaslatok lezárva: 2002. február 5.

A rendezvény támogatói:

- KAC közcélú „F” kerete
- Ökotárs Alapítvány, Budapest
- Szarvas Város Önkormányzata, Szarvas
- Tessedik Sámuel Főiskola, Szarvas
- Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság
- Beklen Alapítvány, Túrkeve

A rendezvény segítői:

- Szolvák Általános Iskola, Szarvas
- Vajda Péter Gimnázium, Szarvas
- Evangélikus Egyházközség, Szarvas
- Főiskolai Természetvédő Kör, Szarvas
- Brunszvik Teréz Kollégium, Szarvas
- Vadvirág Tv. és Kult. Egy., Szeghalom

Feladó:
Nimfea Természetvédelmi Egyesület
és Tagszervezeteinek Központi Irodája
Túrkeve, Kenyérmezei u. 2/d.
5421

CÍMZETT: